

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Evropa 1938

Dve boleznici razjedata organizem povojne Evrope: ena je nemško maščevanje, ki ga je z vojaškim porazom ponižana in z mirovnimi pogodbami utesnjena Nemčija sklenila in pripravljala v svojem srcu. In druga bolezen je dejstvo, da je velika slovanska Rusija, polovice Evrope zapadla v boljševezem. Ti dve bolezni na povojnem telesu Evrope sta evropske politične razmere pritirali tako daleč, da morajo nekdanji zmagovalci danes po 19. letih, kar je bilo končano svetovno klanje, skoraj hiteti, da se z včerajšnjimi premaganci se morda zadnji trenutek mirno pogovore o novi ureditvi sveta, ali pa bomo zdrveli v novo krvavo katastrofo.

Francija, ki je v svetovni vojni trpela največ in ki se je upravičeno po zmagi zaveznikov čutila poklicano, da organizira povojno Evropo in se ji postavi na čelo — si ni nikdar delala utvar, da onkraj Rena nad tem, kar so v Berlinu imenovali »mirovni diktat«, pripravljajo maščevanje. Zato je francoska diplomacija hitela organizirati sistem prijateljskih držav po Evropi, ki naj bi si medsebojno jamčile varnost in pomoč v slučaju nemškega napada. Toda tudi premagana Nemčija ni mirovala in si je v svoji osamelosti iskala zaveznikov. Prve je našla med tistimi, ki so se z mirovnimi pogodbami tudi čutili ponižani in razžaljeni: Bolgarija, Madžarska, Avstrija. Toda njena odločilna pridobitev je bila Italija, ki je prva obrnila hrbet svojim bojnim tovarišem med vojno in se pridružila »nezadovoljnim državam«, češ, da ji mirovne pogodbe niso dale tega, kar bi ji kot zmagovalki šlo. Tako smo v desetletju po vojni že dobili zopet dva sovražna bloka v Evropi, med katerima so nihale simpatije malih in srednjih držav. Stvorila sta se dva nasprotna tabora in z njima usodna delitev evropskih narodov, ki je preprečila, da ni prišlo v vseh povojnih letih do nobenega trajnega pomirjenja. Samo po sebi je umljivo, da je v takem ozračju propadla zamisel Pan-evrope, ki so jo snovali nekateri idealisti in miroljubi, propadla je že v načrtu tudi Briandova Evropa, ki naj bi bila nekakšna zveza evropskih držav, povezana z gospodarskimi, kulturnimi in političnimi interesi. Zaradi nasprotstva Berlina in Pariza se je končno zrušila tudi Zveza narodov, ki je zapuščen brez članstva mnogih velesil sanja svoje osamele sanje ob ženevskem jezeru in mora doživljati, da celo tisti, ki so jo poklicali v življenje, danes zdvajajo nad njeno življenjsko možnostjo.

Hitlerjevska Nemčija si je stavila kot prvo nalogo, da izbrše mirovne pogodbe in je zelo ponosna, da to delo kaj temeljito in z veliko naglico opravlja. Začela je s tem, da ni več plačala vojne odškodnine; nadaljevala je z vojaško zasedbo zapadne meje, ki bi morala ostati brez vojaških posadk in utrd; potem se je oborožila tako do zob, da je te dni Hitler izjavil, da razpolaga Nemčija z najmočnejšo armado na svetu. In končno je še Avstrijo vključila v Veliko Nemčijo. Včerajšnji premaganeec stoji danes, ne da mu bilo treba prebiti kapljico krvi, kot zmagovalcev v Evropi. Saj ni bila Nemčija ne po obsegu svojega ozemlja ne po številu prebivalstva v zgodovini še nikdar tako silna kakor je danes.

In jutri? Nemški tisk, ki je kakor znano ves inspiriran od propagandnega ministrstva, je takoj postavil dva nadaljna zunanje politična cilja Velike Nemčije: Ureditve razmer v Sredozemlju in vrnitev nekdanjih nemških kolonij. Če govori nemški tisk o ureditvi razmer v Sredozemlju, gre to v prilog nemškega južnega zaveznika, to je Italije, kateremu se hoče Nemčija izkazati hvaležno za lojalno in prijateljsko zadržanje ob priliki priključitve Avstrije Nemčiji.

Leta 1925 in tudi še leta 1934 je Mussolini poslal italijanske divizije na Brenner in slovesno izjavil: »Italija ne bo nikdar trpela, da bi se na tako odkrit način teptale mirovne določbe, kakor bi bila priključitev Avstrije Nemčiji.« Leta 1938 pa je g. Mussolini to trpel — gotovo ne brez zelo daljnovidnih protislug, ki mu jih je zagotovila Nemčija. — Zahteva Nemčije po vrnitvi kolonij ni od včeraj. Pričakovati je, da se bo po zadnjih dogodkih ponavljala z veliko večjim poudarkom in da bodeta Italija in Nemčija hoteli doseči, kar želita: tako ali tako. In to je tisto, kar tira Evropo v ono brezizhodno fatalnost, ki jo kaže tudi njeno divje oboroževanje: nihče noče vojske, a prav tako tudi nihče ne veruje, da bo mogoče ohraniti mir...

Druga bolezen na telesu Evrope pa je boljševeziran Rusija. Nemci so od svoje strani le pravo pogodili, ko so l. 1917. poslali Lenina in druge najvidnejše komuniste v plombarinih vagonih iz Švice v Rusijo. Dosegli so dvojce: od boljševezima notranje razkrojena velika slovanska Rusija je bila dolga leta izločena od sooblikovanja povojne Evrope in je dejansko izločena še danes. Ne Nemčija, ne Italija, pa tudi Anglija in Francija ji nikdar niso iskreno zaupale. V tako oslavljeni Evropi dosega Nemčija vse lažje svoje namene, kakor pa bi jih, če bi Rusija sama sebe z boljševeškim barbariskim režimom ne potisnila iz Evrope v Azijo. Drugič pa je zaradi ohromitve slovanske Rusije po komunizmu prizadeto vse slovansko in je tako rekoč brez vpliva na razvoj Evrope. Nismo med tistimi, ki bi se udajali panslaviističnim sanjam, ki res niso drugega kot sanje. Toda slovanski narodi v Evropi čutimo, da imamo kaj malo prijateljev, in da jih imamo tem manj, ker nimamo zaledja v veliki slovanski Rusiji, ki bi od časa do časa morda le začutila, da kri ni voda. Danes je germanskih narodov v Evropi 149 milijonov (z Anglosasi in skandinavskimi narodi), Romanov 121 in Slovanov 226 milijonov! Toda kdo odloča o usodi Evrope in mejah njenih držav? Prvenstvo bi šlo Slovanom, dejansko pa ga izvajajo vsi drugi. To pa po krivdi židovskega boljševezima, ki je pahnil dva največja slovanska naroda pod krvavo samoderžavo orientalskega komunističnega despotata, ki v času, ko se v svetu ustvarjajo novi imperiji, ne najde druge zabave, kakor da reže glave starim boljševeškom

Leon Blum je hotel izvesti mobilizacijo

za pomoč rdeči Španiji

Angleška vlada je to pustolovščino na račun Francije preprečila

Pariz, 26. marca. Vse velike in usodne mednarodne dogodke zadnjega časa je sedaj po zanimivosti prekosilo razkritje »Joura«, kako je hotel Blum prirediti z dvema divizijama na pomoč rdeči Španiji. Ta razkritja, ki si jih vlada ne upa demantirati in jih je še sama potrdila na zadnji seji poslanske zbornice, v kateri je vojni minister Daladier na tozadevna ponovna vprašanja poslance Marina popolnoma molčal, se smatrajo kot popolnoma avtentična.

V sredo, dne 16. marca so ministrski predsednik Blum, minister za zunanje zadeve Paul Boncour in vojni minister Daladier v imenu vlade dali vsem merodajnim vojaškim oblastem nalog, naj pripravijo dve diviziji francoske armade, ki bosta potem nemudoma vkorakali v Katalonijo na pomoč španski rdeči vladi. V zadnjem trenutku je za to zvedela angleška vlada, ki ima, kakor znano, povsod izvedeno svojo svetovno-znano informacijsko službo, in je takoj sporočila Leonu Blumu, da bi Velika Britanija takšno vojaško intervencijo v špansko državljansko vojno smatrala kot veliko napako, ki bi mogla imeti nedogledne posledice in da bi Anglija v tem primeru odklonila vsako odgovornost in tudi vsako pomoč, če bi Francija zaradi tega zažejala v težave. Angleška vlada je to povedala na zelo vljuden način, toda odločno in določno, tako da je bil Paul Boncour primoran sporočiti Blumu, da bi nameravana intervencija v Španiji imela za posledico, da bi Velika Britanija odpovedala svojo zvezo s Francijo, kar bi seveda pomenilo naravnost katastrofo. Še istega dne, ko je Leon Blum dal nalog za vojno pripravljenost dveh divizij, je bila ta odredba preklicana.

Ljudska fronta žrtuje Francijo, da bi v Španiji zmagal komunizem

To odkritje pomeni seveda za Blumovo vlado hud poraz, ker je opravičevala svoje zadržanje nasproti španskemu vprašanju predvsem z informacijami, da sta Italija in Nemčija poslali generalu Francu močne okrepitve in da je prav to dejstvo krivo, če rdeča

vlada v Španiji stoji pred svojim polomom. Zato je razumljivo, če sta Italija in Nemčija razkritja »Joura« z veliko radostjo uporabili v to, da sedaj njuno časopisje priobčuje podatke, kako ravno Francija pošilja rdeči španski vladi ogromne množine orožja in dopuščala kršenje zapore na pirenejski meji, čez katero se vsak dan vozijo prostovoljci iz Francije v Katalonijo. Samo v zadnjih dneh je Francija poslala rdeči Španiji veliko strojnico najnovejšega tipa »Juvelce«. Vsak dan odhajajo v Španijo vlaki s plombarinami vagoni, ki prevažajo vse vrste orožja za rdečo vojsko. V Parizu obstoja celo radijska postaja, ki je zvezana z Madridom, Valencijo in Barcelono ter rdečimi španskimi ladjami. Francosko ministrstvo za javna dela je dovolilo štiri milijone frankov samo za preureditev obmejnega kolodvora Puzerda, skozi katerega tečejo vojne dobave v Španijo. Kar se tiče letal, pa je Francija, kakor se je ugotovilo na tajni seji francoskega parlamenta 11. decembra lanskega leta, poslala rdeči Španiji od julija 1936 do konca avgusta 1937 540 letal.

»Giornale d'Italia« sprito tega pripominja, da v zadnjih mesecih iz Italije v nacionalistično Španijo ni odšel niti en mož, en sam top ali strojna. Franco — pravi »Giornale d'Italia« — zmaguje zaradi tega, ker razpolaga doma z neprimerno večjo produkcijo vojnihi potrebščin nego rdeča Španija. General Franco pa ima na razpolago tudi več človeškega materiala, ki je na-

vdušen za osvoboditev svoje domovine od boljševezima. Poraz rdečih pri Teruelu je bil zanje smrtonosen. Če ne bi bilo Francije in sovjetske Rusije, bi danes rdeče Španije sploh ne bilo več.

Churchill v Parizu

Pariz, 26. marca. b. Bivši britanski finančni minister in vodja desnega krila konservativcev Winston Churchill je prenočeval v tukajšnjem britanskem poslanstvu, kar smatrajo kot znak, da ne želi ničesar storiti na svojo roko, temveč le v sporazumu z angleško vlado. Davi so iz britanskih merodajnih krogov demantirali vse vesti o nekaki posebni misiji W. Churchilla v Parizu. Trdijo, da je Churchill dobil nalog svoje vlade, da prouči razmere v Franciji in opozori francosko vlado na potrebo stabilnosti, da bi Velika Britanija lahko z njo računala v razvoju skorajšnjih političnih dogodkov v Evropi. Churchill ima nalogo opozoriti francoske odgovorne kroge, da bi se v nasprotnem primeru Francija samo pogojno smela nadejati pomoči Vel. Britanije. Danes je določen sestanek W. Churchilla z ministrskim predsednikom Leonom Blumom, na kar se bo W. Churchill sestel še z bivšim ministrskim predsednikom Flandinom.

Poraz vojnih hujskačev v Franciji

Pariz 26. marca. b. Poraz, ki ga je doživela vlada Leona Bluma v senatu, ki je Blumu odrekel ogromno posojilo pri Francoski banki, čigar neizogibna posledica bi bil padeč franka in dvig že itak visokih cen nučnih življenjskih potrebščin, ima zelo dalekosežen pomen. Senat namreč s tem ni hotel samo izreči nezaupnice pogubni gospodarski politiki socialistov, ampak je dal tudi izraza volji velike večine francoskega naroda, ki noče zaradi rdeče Španije iti v vojno. Vprašanje francoske intervencije v Španiji, ki naj reši rdečo republiko poraza, je bilo na dnevnem redu tudi na seji generalne strokovne zveze delavstva, ki jo vodi najhujši vojni hujskač, znani Jouhaux. Pri glasovanju o tem pa se je pokazal sledeči presenetljiv rezultat: 15 glasov za intervencijo, 14 proti, 6 pa jih ni glasovalo. Če bi vprašali delavce same, pa bi sigurno bila ogromna večina proti intervenciji oziroma proti prelivanju francoske krvi v korist španskih komunistov.

Interesanten prizor je bil tudi v poslanski

zbornici, ko so debatirali o paragrafu pravkar sprejetega mobilizacijskega zakona za primer vojne, ki določa, da morajo poslanci, ki so mlajši od 40 let, takoj na fronto. Splošen smeh in ogroženje je pa nastalo, ko so socialisti govorili proti temu paragrafu, češ da mora poslanec v vojnem času ostati na svojem mestu v parlamentu, da »brani pravice naroda«. Po pravici je desnica klicala socialistom: »Vi ste enostavno zajci in strahopetci! Agitirate za vojno, sami pa bi radi ostali v varnem zaledju!« Nesocialistični govorniki so izjavili, da ne razumejo, kako morejo biti v francoskem parlamentu poslanci, ki želijo svoj mandat izrabljati v to, da se odtegnejo sveti dolžnosti, da branijo domovino in na poslanskih klopetih, ampak v oči z očmi nasprotnikov. Paragraf je bil končno sprejet na smrtno socialističnih poslancev, od katerih se je tik pred glasovanjem večina premislila in glasovala za paragraf, ki pomeni toliko nevarnost za njihovo dragoceno kožo.

Manjšinsko vprašanje v ČSR

Praga, 26. marca. c. Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Milan Hodža bo govoril v ponedeljek ob 18.45. Govor bodo prenašale vse češkoslovaške radijske postaje.

Danes popoldne je predsednik vlade dr. Milan Hodža sprejel predsednika poslanskega kluba sudetskih Nemcev dr. Kunza. To je bil prvi sestanek med češkoslovaškimi vladnimi zastopniki z zastopniki Henleinove stranke.

Vlada misli prav kmalu izdati posebno izjavo o položaju manjšin v ČSR. Vlada bo v tej izjavi še enkrat ponovila svojo pripravljenost, da da manjšinam popolno enakopravnost.

V tujini so se razširile vesti, da je vlada začela deliti orožje češkemu prebivalstvu v obmejnih krajih, kjer živi skupaj z nemškim prebivalstvom. Prav tako so se razširile tudi vesti, da je vlada že organizirala prve motorizirane kolone, sestavljene samo iz češkega prebivalstva.

Vlada izjavlja, da so vse te vesti neresnične in da bo vsak, kdor jih bo še širil, najstrožje kaznovan.

Praga, 26. marca. AA. Havas: Minister za narodno zdravje nemški socialist Čech je odstopil. Najbrž bo njegovo ministrstvo prevzel Ježek, dosedanji minister brez portfelja, ki zastopa narodno demokratiško stranko v vladi.

Konrad Henlein, predsednik nemške sudetske stranke, je včeraj govoril v prostorih stranke in navajal zahteve svoje stranke. Njegov govor vsebuje v glavnem vse tisto, kar je Henlein pred ne-

in da skuša skoraj 200 milijonov ljudi priliciti fantastičnim družabnim teorijam nemškega žida Marxa. Krivda za to stanje pa zadene tudi zapadne velesile. Zaradi trenutnih gospodarskih interesov so s trgovskimi pogodbami in celo s posojili podprle boljševezem v Rusiji v najbolj kritičnem trenutku. Veliko in bogato Rusijo so prepustili, da je postala plen pobesnelih židovskih zločincev in fantastičnih ruskih nihilistov. Pod pretvezo, da je treba spoštovati načelo navmešavanja (ki pa ni veljalo, ko je šlo za romunske Jude), so zapadne velesile mirno gledale, da so si boljševeki v Rusiji zgradili oporo za svetovno revolucijo in da so v prvi vrsti zaslužili slovanske narode. Kako plačilo so za to dobile? Komu je danes boljševeška Rusija zaveznik? Kdo se boji njene armade? Morda Japonci, morda Nemci ali Italija? Najzadnejšega plačila je vsekar bil dela ležna Francija, ki so jo boljševeki osrečili z režimom ljudske fronte in to v najusodnejših trenutkih njene zgodovine! To naj bi bil le predokus svetovne zmede, za čemer z vsemi sredstvi stremi kominternata.

Pogled na Evropo 1938 je torej sledeč: V

kaj dnevi izjavil nekemu tujemu časnikarju. Henlein zahteva predvsem obšinske in poslanske volitve.

London, 26. marca. b. »Daily Telegraph« poroča, da se angleški poslanik v Berlinu, kakor tudi angleški poslanik v Pragi že več dni trudita, da dosežeta sporazum med Nemčijo in Češkoslovaško.

Bratislava, 26. marca. b. Na enočinji seji bratislavske skupine nemške kršč. socialne stranke je bil sprejet sklep z enim glasom večine, da se na Slovaškem obstoječa organizacija te stranke korporativno priključi nemški stranki, ki je del sudetsko-nemške stranke. Proti temu sklepu so glasovali in protestirali predstavniki posameznih katoliških organizacij, ki so takoj napovedali svoj izstop iz stranke.

Razmerje med Poljsko in Litvo

Talin, 26. marca. A A. (Pat.) Iz Kovna poročajo, da mislijo v tankajšnih političnih krogih, da je sprememba litovske vlade dokaz realističnega poljmovanja litovskih odločilnih krogov. Opozicijski listi so zaplenjeni. Pozornost vzbuja, da so nekateri portfelji, kakor zunanje ministrstvo, vojska in kmetijstvo, le provizorno zasedeni. Kot bodočega zunanjega ministra omenjajo glavnega tajnika zunanjega ministrstva Urbišisa, litovskega poslanika v Parizu Klimasa in litovskega posla-

nika v Londonu Balutisa. Iz Kovna poročajo nadalje, da vlada v vsej Litvi mir. Demonstracij ni bilo nikjer.

Varšava, 26. marca. AA. (Stefani.) Mešana poljsko-litovska komisija je končala svoje delo v Avgustovu in pripravila tehnične načrte za naglo obnovo železniškega, poštnega, brzojavnega, telefonskega in letalskega prometa med obema državama. Poljski krogi so zadovoljni z razvojem razmerja med Poljsko in Litvo. Ta razvoj karakterizira tudi članek novega litovskega vojnega ministra generala Racitisa v poluradnem listu v Kovnu: v tem članku poziva minister litovski narod, naj ostane miren, ker ne pomeni obnova diplomatskega razmerja s Poljsko nobene nevarnosti.

Židje bi se radi obdržali vsaj v Poljski

Varšava, 26. marca. AA. V zvezi z agitacijo kominterne na Poljskem in v Litvi piše današnji »Dennik Narodovic«, da je to nedvomno posledica poraza kominterne in uradne sovjetske politike. V Moskvi vidijo, da se morajo umakniti z zahodnoevropskih postojank. Na Poljskem bo kominterne lahko našla zaveznike in sicer predvsem med Židi, ki postajajo pod vtisom najnovejših dogodkov v Srednji Evropi čedalje bolj nemirni in si čedalje bolj prizadevajo, da si utrdijo svoj položaj na Poljskem.

Zagreška vremen. napoved: Povečanje oblačnosti.

Zemunska vremen. napoved: Povečanje oblačnosti v vsej državi, posebej v zahodni polovici in v severnih krajih.

Drin.

Proračunska razprava v senatu

Proračun sprejet s 53 : 16

Belgrad, 26. marca. m. Na današnji dopoldanski seji senata, katere so se od vlade udeležili vsi člani na čelu s predsednikom vlade in zunanjim ministrom dr. Stojadinovićem, notranjim ministrom dr. Korošcem in prometnim ministrom dr. Spaho, se je nadaljevala in končala razprava o finančnem zakonu, na kar je bil z veliko večino sprejet državni proračun tudi v senatu. Proračun bodo te dni podpisali člani kraljevske vlade, na kar ga bo finančni minister predložil v podpis kraljevskim namestnikom. S tem bo državni proračun stopil v veljavo dne 1. aprila 1938. Tega dne bo proračun objavljen skupno s finančnim zakonom v Službenih novinah.

S sprejetjem državnega proračuna je za prihodnje proračunsko leto omogočeno neovirano nadaljevanje izvajanja programa sedanje vlade, tako za vsestransko obnovo našega političnega življenja, kakor tudi za nadaljevanje saniranja in pospeševanja narodnega gospodarstva.

Današnja seja je potekla čisto mirno. Zaradi glasovanja o proračunu so prišli na sejo skoraj vsi senatorji. Opozicija je po vseh svojih neuspehih in po neobjektivnih kritikah povsem onemogla ter je poslala na govornico samo enega govornika Milana Marjanovića, ki je kritiziral vladno politiko in posamezna pooblastila v finančnem zakonu.

Za njim je dobil besedo senator Lujo Vojnović (JRS). Babil se je predvsem s prosvetno politiko in se zavzemal za tip humanističnih gimnazij proti realnim gimnazijam. O prosvetnem ministru pravi, da bi moralo to ministrstvo pod svojim okriljem združiti vse šolstvo, tudi ono, ki je danes še pod nekaterimi drugimi ministri. Resorčna ministra je prosil, naj ukrene vse potrebno, da se bo nepismenost v državi zmanjšala. Govoril je tudi o zlorabah avtonomije pri vseučiliščih. Večino svojega govora pa je posvetil kulturnim potrebam Dubrovnika.

Po Vojnovičevem govoru je predsednik senata dr. Mažuranić odredil glasovanje. Skupno je glasovalo 69 senatorjev. Za državni proračun je bilo oddanih 53 glasov, proti pa samo 16. Proti so glasovali senatorji JNS in en del senata neodvisnega kluba, med katerimi je glasoval proti proračunu tudi senator dr. Marušić, ki sedi v neodvisnem klubu, ker misli, da bi pod firmo nevtralnosti in politične neopredeljenosti v danem trenutku laže zopet prilezel na površje, kakor pa

že bi se javno priključil svojemu prijatelju Puelju v JNS.

Senat je nato z vsemi glasovi sprejel zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah v zakonu o dograditvi zdravstvenih ustanov. Po teh spremembah se dovoljujejo krediti za bolnišnico na Cetinju. Poročilo odbora je prečital poročevalec senator dr. Schaubach. Sprejeto je bilo tudi poročilo odbora za prošnje in pritožbe o podelitvi izredne državne podpore Obrenu Saviču, za tem pa poročilo imunitetnega odbora, ki obvešča senat, da je zahteva pravosodnega ministra glede izločitve senatorja dr. Kramerja sodišču zaradi tožbe predsednika apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Golie postala brezpredmetna, ker je bil ta prestopek amnestiran. Za besedo se je prijavil dr. Kramelj, ki je izjavil, da vtraja pri vseh svojih krivdah, katere je podal v svoji tozadavni interpelaciji.

Pri volitvah namestnikov podpredsednika senata v državni odbor za volitve narodnih poslancev sta bila izvoljena kot namestnika dr. Mile Miškulin in Franc Snodet iz JRS.

Prihodnja seja senata bo sklicana pismeno.

2. — 11. IV. 1938.

XV. RAZSTAVA

AUTOMOBILOV

29. SPECIJALNI SEJEM:

VINO, POLJEDELSTVO, SPOMLAD IN DOM, KOZMETIKA, TURIZEM.

Na železnica 28. III. — 16. IV. v Jugoslaviji brezplačno povratek, v sosednih državah 25% do 50% popusta, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega.

Pia in Pino Mlakar sta nastopila v Belgradu

Belgrad, 26. marca. m. V tukašnji operi je bila sredi premiera znamenite baleta »Vrag na vasi« od Franca Lhotke, ki sta ga naštudirala in v njem tudi igrala glavni vloži priznana mlada slovenska umetnika Pia in Pino Mlakar. Za to umetniško prireditev je vladalo v vseh tukaških kulturnih krogih veliko zanimanje ter so bili vsi sedeži klub precej povišani vstopnini zaradi stroškov, ki so bili združeni s prireditvijo tega baleta, do zadnjega razprodani. Med občinstvom smo opazili najuglednejše predstavnike političnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Tako je prišel na premiero baleta »Vrag na vasi« tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović s soprogo. S seboj je pripeljal tudi svojega gosta glavnega tajnika turškega zunanjega ministristva Menemena Džoglua ter njegovo nečakinjo. Dalje so bili na sredi premieri »Vraga na

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. marca. m. Na podlagi § 98 zakona o državnem prometnem osebju in § 109 zakona o državnih železnicah je prometni minister izdelal in podpisal uredbu o službeni obleki osebja državnih prometnih ustanov. Uredba stopi v veljavo 1. aprila 1938.

Belgrad, 27. marca. m. Ponoči je izbruhnil požar v žemunski tekstilni tovarni, katere lastnik je Abraham Faber. Škoda znaša približno pol milijona din.

Belgrad 26. marca. AA. Predsednik vlade in zunanjih ministrov dr. Milan Stojadinović je danes sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministristvu italijanskega senatorja in bivšega ministra grofa Giuseppea Volpija.

Tirana, 26. marca. b. Albanski parlament je danes sprejel več zakonov, med katerimi je tudi zakon o kraljevi žetitvi. S tem zakonom se urejajo finančne razmere članov kraljevske družine s kraljeve in kraljičine strani.

Bombardiranje mest in Vatikan

»Osservatore Romano« od 24. marca je objavil sledeči članek:

»Zaradi ponovnega obstreljevanja mest iz zraka v Španiji se mnogi, zlasti pa tisk, vprašujejo, kakšno je zadržanje svete Stolice zaradi teh težkih dogodkov, ki tako razburjajo javno mnenje.

Sveta Stolica, zvesta svojemu poslanstvu pravčnosti in ljubezni, je vedno izražala obžalovanje nad nasiljem, pa naj je prihajalo od katerekoli strani, in se je trudila, da bi omilila vojne grozote ter obžalovanja vredne posledice vojne.

Sveta Stolica je vedno posredovala, kadar je upala, da bo njeno poseganje koristno in da bo mogla rešiti človeško življenje in vrniti družini očeta, zaročenca, brata ali sina. Znano je, da je bilo na tisoče baskovskih otrok zopet vrnjenih njihovim roditeljem na posredovanje svete Stolice. Poznajo je živo zanimanje svete Stolice, da se izmenjajo talci. Znano je njeno prizadevanje za rešitev jetnikov in za odpravo smrtnih kazni.

Ko se je splošno februarja moglo ugotoviti, da so vedno pogostejši zračni napadi na nezavarovana mesta povzročili številne žrtve med civilnim prebivalstvom in porušili mnoge umetnine, je sveti oče — medtem so druge sile posredovale pri rešitvi vladi — naslovil topel poziv na katoliška in plemenita čustva poveljnika Franca, naj bi nacionalisti prenehali s takim bombardiranjem. General Franco je pokazal mnogo razumevanja za očetovsko posredovanje sv. očeta v prilog nedolžnih vojnih žrtev in je po upravniku poslov pri sveti Stoli, msgr. Antonijutiju, sv. očetu dal zadovoljive izjave.

Toda ko se je Cerkev posvečala temu karitativnemu delu, so prišli novi krvavi in kruti udarci, zlasti v Teruelu. Po dolhimi poročilih je bilo od 65 duhovnikov in redovnikov, ki so bili 6. januarja v mestu in so po zmagi rdečih odšli v njihovo cono, 27 duhovnikov masakriranih od komunističnih milicnikov v okolici mesta. Samo dve cerkvi sta ostali od vojnih grozot ohranjeni v predmestju in še ti dve sta bili na bogoskrunski način od istih milicnikov profanirani in izropani.

Tem žrtvam se sedaj pridružujejo še nove, ki so jih tokrat povzročili ponovni zračni napadi na Barcelono. So to nedolžne žrtve, ki jih sveta Stolica objokuje bolj kot kdajkoli. Zvesta svojemu poslanstvu poziva k zmernosti in naevstuje usmiljenje, da se čim bolj omilijo strahote vojne. Zaradi tega je papež po svoji lastni iniciativi in nezavisno od akcije drugih sil dne 21. t. m. naročil msgr. Antonijutiju, da v ta namen napravi nov in nujen korak pri generalu Francu.

Italijanska razstava v Belgradu

Beograd, 26. marca. AA. Za obiskovalce razstave italijanskega portreta v teku stoletij v muzeju kneza Pavla v Belgradu je dovoljena polovična vozna na državnih železnicah. Ta ugodnost je veljavna za odhod v času od 25. marca do vseh tega 15. aprila in za vrnitev od 27. marca do vseh tega 17. aprila t. l.

Na veliko razstavo italijanskega portreta v teku stoletij v muzeju kneza Pavla v Belgradu, so se davi pripeljali v Belgrad glavni ravnatelj za propagando pri ministristvu za narodno kulturo, pooblaščen minister Andrej Ceesi di Vellaseo in častnikarji Mario Nordio, glavni uredniki tržaškega »Piccola«, Atone Nosari, glavni urednik »Giornala d'Italia« in Francesco Maratea, glavni urednik »Messaggera«. Ugledne italijanske goste so sprejeli na postaji člani jugoslovanskega poslanstva in šef centralnega prešibiroja Kosta Luković z več jugoslovanskimi častnikarji.

Pozdrav italijanskega ministra za narodno kulturo

G. Dino Alfieri, italijanski minister za narodno kulturo, se je danes popoldne pripeljal v Belgrad in je dal zastopniku agencije Avale tole izjavo za jugoslovanski tisk:

»Ponudila se mi je prijetna prilika, da preko tiska te prijateljske države izrečem svoje izredno zadovoljstvo, da me je duce določil za

Zagovornik prostozidarjev

»Slovenski narode, popoldanski dnevni zagovornik Živkovičeve diktature in vseh slovenstvu in Jugoslaviji škodljivih zarotnikov je v svojem naprednem idealizmu prevzel nevhvalno nalogo: obrambo prostozidarjev. Čudi se, kako moreta »Slovenec« in »Hrvatska straža« tako trdo nastopiti proti njim, ko jih je vendar v Jugoslaviji tako bore malo, kar premalo, da bi mogli rešiti JNS. Navaja podatke iz »Kalender für Freimaurer«, po katerem da je v Jugoslaviji »samo« 26 lož z 900 člani in vzklika, kaj bo ta »spešica« proti ostalemu prebivalstvu naše kraljevine, ki znaša 15 in pol milijona duš!

Tudi JNS ima malo članov in vendar vsa njena glasila vpljejo, da kljub temu veliko pomeni, ker je tam — kvaliteta, naj »Slov. narode« prenese to načelo tudi na prostozidarje, pa jih ne bo več štel, ampak tehtal. Da ne bo presojal njihove moči po njihovem številnem razmerju do

ostalega prebivalstva, ga opozarjamo samo na to, da je v nekaterih banovinah do 80% in 90% prebivalstva nepismenega, prostozidarji so pa neposredno vsi pismeni. »Slov. narode« je pač hotel tu samo zastreti pogled, da bi ljudstvo ne videlo pravega gnezda, zato hoče dokazati, da teh 900 prostozidarjev komaj pismenih revežev med 15 milijoni prebivalstva niče ne pomeni. Kako smešno je tako sklepanje, naj pokažemo samo na zgledu Subotice: Ima nad 100 tisoč prebivalcev, 96.000 je kristjanov (96%), nekaj nad 4000 pa židov (4%). Po posameznih, družabno, kulturno in politično pomembnih poklih pa je ta razdelitev drugačna. Med odvjetniki je 47% židov, med zdravniki jih je 43%, med inženirji 60%, med živinozdravniki 40%, med lekarnarji 50%, med ročnimi delavci in kmeti 0%! Tako so se ti štirje odstotki židovskega prebivalstva razdelili med posamezne stanovce! Kaj, če bi nam »Slov. narode« hotel kdaj po kakem nemškem kolektarju povedati, v kakšnih poklih so ti prostozidarji, ki jih je menda »samo« 900. To bi bilo »direktorjeve« in »predsednikov« odborov JNS! Toda prostozidarstvo je tajna organizacija in da v javnost take številke, kakršne pač sama hoče, zato tudi te razdelitve po poklih od »Slov. narode« ne bomo izvedeli; take vrste je tudi ta številka 900.

Rim 26. marca. AA. (Stefani) Za 15 letnico ustanovitve italijanskega letalstva 27. marca t. l. bodo v Italiji slavnostno posvetili 60 novih objektov, med njimi 29 letališč, 26 skladišč in 5 novih zavodov, med njimi šola za praktično letalstvo v Firenci.

Göring na Dunaju

Dunaj 26. marca. b. Danes so bile zopet mobilizirane narodnosocialistične formacije na Dunaju, da pozdravijo maršala Göringja pri njegovem prihodu v bivšo avstrijsko prestolnico. Točno ob 10.30 je pripeljal poseben vlak pruskega ministrskega predsednika in letalskega ministra maršala Göringja na dunajsko postajo Floridsdorf. Göring je najprej obiskal letališče v Aspernu. Opoldne mu je bil prirejen svečan sprejem pri Reichsbrücke. Tam ga je pričakoval Seyss Inquart, dunajski župan, vodstvo stranke, oddelki SS in SA ter velike množice prebivalstva. Po pozdravnem govoru je šel Göring skozi gost špalir vojske SA in SS formacij. Potem je odšel v Praterstrasse, Praterstrasse preko Ringa do Schwarzenbergplatz, povsod so mu priredili slovesen sprejem. Maršal Göring bo za časa svojega bivanja na Dunaju stanoval v istih oddelkih hotela »Imperial« kakor Hitler.

Nocoj ob 7 bo maršal Göring imel velik govor v drugem dunajskem okraju, kjer je pretežno ži-

dovsko ljudstvo. V svojem govoru bo seznanil avstrijsko javnost o štiriletnem gospodarskem načrtu ter o priključitvi Avstrije v ta načrt. Zaradi nočnejšega zborovanja morajo biti zaprta vsa kinogledališča in gledališča.

Göring bo ostal na Dunaju do ponedeljka, potem bo odpotoval v Dunajsko Novo mesto, kjer bo obiskal vojno akademijo. Po obisku vojne akademije bo obiskal še razna avstrijska pokrajinska mesta.

Poročevalec lista »Völkischer Beobachter« je spraševal maršala Göringja na njegovi vožnji z ladjo iz Linza v Thurn. Göring je izjavil, da bodo bližajoči se ukrepi nemške vlade dali Avstriji nov obraz. Med deli, ki so na programu, je v prvi vrsti uvedba direktnih zvez med velikimi nemškimi rekami, posebno med Renom in Donavo. V tem pogledu, je rekel Göring, pojdemo tako hitro, da do ameriške hitrosti v primeri z našo, prava poljša hitrost.

Hitler o bivši Avstriji

Berlin, 26. marca. AA. Stefani. Hitler je v svojem govoru v Königsbergu sredi rekel, da je v Berchtesgaden predlagal Schuschniggu, da naj ljudstvo v plebiscitu izbira med obema: ali Hitler ali Schuschnigg. Schuschnigg je tedaj odgovoril, da bi to bilo proti avstrijski ustavi.

Sedaj pa se je iz spisov ugotovilo, da je odšel Schuschnigg v Berchtesgaden samo zato, da bi pridobil na času, ker je mislil, da se bo položaj razvil ugodno za avstrijske neodvisnost. Nato je Hitler še rekel, da je Schuschnigg hotel organizirati tujino proti nemškemu rajhu. Rekel je še, da priključitev ni delo oborožene sile, ampak zmaga določene ideje. Ko je razlagal, zakaj je prišlo do plebiscita, je Hitler rekel, da je on večji demokrat, kot pa so številne drake, ki Nemčijo obkrožajo. Avstrijska neodvisnost je bila umetna tvorba, ki je je ustvarila tajna. Združitev Avstrije z Nemčijo potrjuje resnico o velikem nemškem narodu.

O Španiji je rekel, da 75 milijonov Nemcev zelo pozorno spremlja razvoj dogodkov v tej državi. Svoj govor je zaključil s besedami:

Dne 10. aprila bo zmagal en narod, en rajh in ena Nemčija.

Dunaj, 26. marca. AA (DNB) »Völkischer Beobachter« piše, da so aretirali izdajatelja lista »Morgen« Maksimilijana Freiberga. Aretirali so ga po pregledu uprave in vodstva lista.

Spremembe v nemški diplomaciji

Berlin, 26. marca. TG. Spremembe v zasedbi važnejših nemških poslaniških mest so zdaj tako rekoč že pripravljene in bodo v kratkem objavljene. Na poslaniško mesto v Londonu pride dosedanj nemški poslanik v Varšavi von Moltke. V Varšavo pa pride za poslanika dosedanj nemški poslanik v Moskvi v. Schulenburg. Sedanjemu državni tajnik v nemškem zunanjem ministristvu v. Mackensen (ki je bil nekaj časa tudi v Budimpešti) bo imenovan za poslanika v Rimu. Baron v. Weizsäcker pa bo pomaknjen v čin državnega tajnika ter pride v ministristvo v Berlinu. Dosedanji svetnik nemškega poslaništva v Londonu von Wörmann postane načelnik političnega oddelka ministristva v Berlinu. Baron von Papen pa bo dobil politično odmaknjeno poslaniško mesto v Ankari v Turčiji. V Moskvi ostane vee pri starem. Novega poslanika ne bodo imenovali, pač pa bo dosedanj odpravnik poslov nemškega poslaništva v. Tippelskirch ostal na istem mestu tudi v bodoče. Samo poslaniško mesto v Tokiu še nima pravega kandidata in ga bodo verjetno poiskali med odlični narodnosocialistične stranke ki so se potegovali za prijateljstvo z Japonsko. Dosedanji poslanik v Rimu von Haesel bo upokojen.

Najnovejši blagovi za damke in moške oblike

Velika izbira Ugodne cene

R. Miklauc pri. Skofu Ljubljana

Lingerjara ul. — Pred škofijo

Velika izbira koles

Najceneje pri

Tehnik' Josip Bančai

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 20.

Radioaparati, športni predmeti

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Pretekli teden stoji iz zunanjepolitičnega vidika še vedno pod vtisom zadnjih dogodkov, ki so se končali s priključitvijo Avstrije k Nemčiji.

Po ozemlju bivše Avstrije se je začela propaganda za ljudsko glasovanje, ki bo dne 10. aprila o priključitvi k Nemčiji. Propaganda bo vodil osebo maršal Göring, ki je že prišel v Avstrijo. Prišli bodo verjetno še drugi vodilni možje Nemčije. Kanceler Hitler sam pa je začel z volivno propagando v Nemčiji, kjer je v Königsbergu napovedal velik shod s Hitlerjevimi govori. V bivšo Avstrijo se počasi vrača normalno življenje, ki se v upravi, v pogledu vojske in policije, v vodstvu gospodarstva in strankarskopoličnega življenja izenaka s nemškimi življenjem. Na Koroškem se slovenski manjšini ni zgodilo ničesar in so bile vesti o preganjanju koroških Slovencev neresnične. — Češkoslovaška narodna manjšina, ki šteje na Dunaju skoraj pol milijona ljudi, gradiščanski Hrvati in slovenska narodna manjšina so se odločili, da bodo pri plebiscitu glasovali za narodnosocialistično Veliko Nemčijo.

Na Češkoslovaškem so se v notranjopolitičnem oziru pokazali zanimivi razvoji. Nemška narodnosocialistična stranka, ki jo vodi Henlein in ki je zapisala na svoj program zahtevo po popolni upravni in kulturni samoupravi za nemško narodno manjšino na Češkoslovaškem, se je pod vtisom avstrijskih dogodkov zelo okrepila. Tako sta izstopila iz vlade nemška kmečka stranka in nemška krščanska socialna stranka. Prva se je popolnoma združila s Henleinom, druga pa je kot stranka še ostala, a je svoje poslance poslala v Henleinov klub. Henlein ima sedaj 55 poslancev in je najmočnejša stranka v praškem parlamentu. A tudi pri Slovaki, ki jih vodi Hlinka, se je močno okrepilo gibanje za samoupravo Slovakov. Zadnje dni je slovaška ljudska stranka sklenila, da bo skupno z madžarsko in nemško manjšino šla v borbo za samoupravo. Praška vlada razlaga ta sklep Slovakov samo kot taktično potezo, s katero hočejo močno pritisniti na vlado, da jim izpolni obljube o samoupravi, nakar bi se trdno oklenili skupne nacionalne fronte v borbi za obstoj države. — Zunanjepolitično je bil pretekli teden za Češkoslovaško pomemben. Razglasilo se je, da je Nemčija ponudila praški vladi jamstvo za nedotakljivost njenih meja za dobo 25 let, ako da Nemeem samoupravo. Istočasno pa se slišijo razne grožnje za primer, če bi češkoslovaška vlada to odklonila. Razume se, da je s tem nastal položaj, ki zanima tudi velesile. Francijo in Sovjetsko Rusijo v prvem pogledu, ker sta ti dve državi vojni zaveznici Češkoslovaške in bi morali takoj na pomoč z vso oboroženo silo, če bi bila Češkoslovaška napadena. A zanima tudi Anglijo, ki se je kar nenkrat znašla pred vprašanjem, kaj naj stori, če bi bila Češkoslovaška napadena, in kaj naj stori, če bi bila Francija v vojno zapletena zaradi Češkoslovaške. (Anglija mora po pogodbi Franciji takoj na pomoč, če bi slednja bila napadena!) Angleški ministri predsednik Chamberlain je imel v četrtek velik govor, v katerem je svoje stališče pojasnil. Stališče pa je naslednje: Anglija nima nobene obveznosti, da bi morala priti na pomoč Češkoslovaški — ali Franciji zaradi Češkoslovaške — in takšne obljube tudi ne more in ne sme dati. Pač pa izjavlja, da je dokaj verjetno, da bi tudi ona bila prisiljena seči po orožju, kajti če bi enkrat vojna izbruhnila, ni verjetno, da bi ostala omejena na prvotni prostor. Anglija se je z drugimi besedami odmaknila in pričakovanje jamstva ni dala. Evropski položaj zaradi tega nikakor ni postal bolj jasn. Notranjepolitični in zunanjepolitični pritisk na Češkoslovaško bo zategadelj verjetno še trajal.

Poljska je svoj spor z Litvo mirnim potom uredila, ker je Litva poljski ultimatu, ki je potoke preteklo soboto zvečer ob 10., brezpogojno sprejela. Litva je šla na kolena, ker ji nikakor ni kazalo sprejeti borbe s Poljsko. Litva je imela sicer obljubo Sovjetske Rusije, da ji bo prišla na pomoč, toda v sedanjem primeru je bila Sovjetska Rusija tiha in se ni ganila, da bi Litvi kaj pomagala. Poljska hoče sedaj novi položaj tako izkoristiti, da bo vse baltске države, to je Litvo, Letonko, Estijo in Finsko ter Romunijo na jugu skušala spraviti v obsežen nevtralni blok, ki bi ležal med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ter tako branil, da bi se kdaj ta nasprotnika mogla spopasti ter svoje račune poravnati na poljskem ozemlju.

V Španiji napreduje general Franco z veliko brzino. V zadnjih dneh je pretila nevarnost, da Francija pod pritiskom ljudske fronte pošlje nekaj divizij v Katalonijo. Le hud pritisk Anglije je to preprečil. Pač pa se čuje, da bodo nemara Katalonci sami prosili Francijo, naj jih vzame pod zaščito. Na ta način bi bil izveden priključek po avstrijskem zgledu. Angleška diplomacija si prizadeva, da to onemogoči v prepričanju, da bi francoski poseg v Katalonijo povzročil svetovno vojno. Desničarski krogi v Franciji pa pritiskajo, naj se Francija pogodi z generalom Francom, ki je zmagovit in ki Franciji na Pirenejih ne bo nevaren, če se bo pravočasno z njim spoprijateljila.

Pogajanja med Italijo in Anglijo neverjetno hitro napredujejo. Človek ima vtis, kakor da so jih zadnji dogodki v Srednji Evropi pospešili. Po časopisju že govorijo o tem, da bo sporazum dosežen v aprilu in da ga bo podpisal sam italijanski zunanji minister grof Ciano v Londonu. Če se Italija in Anglija sporazumeta v Sredozemskem morju, potem bosta obe državi dobili mnogo bolj proste roke drugod, na primer tudi v Srednji Evropi.

Tudi obletnica prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Italijo, ki je bila podpisana lani dne 25. marca, je dala priložnost za izmenjavo zelo prisležnih brzojavnih čestitk med dr. Stojadinovičem in grofom Ciano, kakor tudi za poudarjeno in podčrtano pisanje v tisku obeh držav. Mednarodnopolitični opazovalci to dejstvo tolmačijo tako, kakor da so nedavni dogodki v Srednji Evropi dali novega pogona za prijateljsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo.

Na Balkanu trenutno ni ničesar novega. Omembe vredno bi bilo samo to, da je tudi Madžarska, na katero so avstrijski dogodki napravili močan vtis, izjavila svoje odkrito prijateljstvo do Nemčije, a je istočasno naglasila svojo željo, da pride do sporazuma z državami Male zveze. Pogajanja tudi dobro napredujejo.

Na Daljnem vzhodu v kitajsko-japonski vojni so se zadnje dni Kitajci nekoliko upirali, toda brzajavne poročevalne družbe najavljajo zopet novo ofenzivo Japoncev, od katere Japonci pričakujejo, da jih bo dovedla do Hankava.

Notranji pregled

Med našimi rojaki v Ameriki je umrl rev. John Plevnik, nad vse poštvovalen narodni delavec in dušni pastir. Zlasti plodonosno je bilo njegovo delovanje v župniji sv. Jožefa v Jolietu, Illinois, kjer je pastiral 22 let. Bil je eden iz

med tistih, ki so našemu rodu v Ameriki pripomogli do tega ugleda, ki ga danes tam uživa. Gorečemu duhovniku in zvestemu Slovincu večni mir!

Iz Prekmurja romajo sezonski delavci v tujino, zlasti v Francijo in Nemčijo, iskat dela in kruha. Dva vlaka s po 15 vozniki sta jih odpeljala skupaj, odhajajo pa tudi v manjših skupinah. Vsi pa ne odhajajo iz potrebe, nekateri tudi »uhajajo«, ker so si pozeleli bolj rožnatega življenja in več svobode, kot je je pa doma. Močno želimo, da bi uspeli napor tistih, ki jih skušajo ohraniti našemu rodu in našemu duhu. Ako bi bila naša domovina bolj urejena, bi tega odhajanja ne bilo prav nič treba. Dela in kruha je na Balkanu dovolj, vse inozemske sile to vedo. Samo državno posestvo Belje potrebuje okrog 1300 delavcev, seveda po 10—12 din na dan ob slabi preskrbi. Taki pogoji pa naših delovnih moči ne morejo obdržati doma. Polje za ureditev razmer je torej še dovolj široko, za vse, ki hočejo poprijeti.

V nedeljo so v Suhi krajini slovesno blagoslovili vodovod v Velikih Brebrach, ban pa je zasadil prvo lopato za novi vodovod na Globočcu, ki bo velika naprava za preskrbo Suhe krajine z vodo. Ob izviru Globočca je bila na ta dan velika narodna slovesnost, ker doslej je Suha krajina iz raznih obljub samo upala na vodo, šele pod našo oblastjo so se te obljube približale uresničenju. Spet se je izkazalo, da vse, kar imamo, imamo iz svojih žuljev, kadar napore posameznih delov naroda zbira v celoto in vodi naša oblast. Vsaka druga oblast pa te žulje meče nekam v nič, ker se le prerada zabava in zaposluje s preganjanjem »klerikalcev«. Ko pa »klerikalci« priidejo na oblast, se pa ljudstvo spet oddahne in spet se začne delati. Še bolj bi se oddahnilo in še bolj bi se delalo, če bi ta oblast imela več oblasti, narod pa več — samouprave.

Danes so v 50 občinah občinske volitve, na bivšem Kranjskem v 4, na bivšem Štajerskem v 46. V nekaterih je dosežanji županom in odbornikom rok potekel, nekatere pa so dobile nove meje. Upamo, da se bodo občani v teh občinah prav odločili in da bo slovenska skupnost, s katero se nam danes ne kaže več igrati, ker svet je trd in samo zrele narode prenaša, po teh volitvah še bolj utrjena. Žal, da vsi na slovenskem rojeni, niso enako dobri Slovenci, enako značajni in prekovani, da bi mi občinske volitve mimoregre odpravili, enega izbrali, da občino vodi in se spet posvetili poslom celote, ki silno vprijejo — če smo celota. Toda dokler te polnosti narodnega dozorevanja ne dosežemo, moramo pač tudi občinskim volitvam posvetiti vso pozornost, da prvo besedo v občini dobijo značajni možje, ki se zavedajo odgovornosti in ki narodne skupnosti ne bodo motili, ampak jo podpirali in svojo občino vključili v njo. Ena sama občina v skupnih naporih ne pomeni veliko, v zvezi z vsemi 414 in štirimi samostojnimi mestnimi občinami pa je lahko močna opora ali pa velika motnja. Naj se v teh 50 občinah, ki danes volijo, izvolijo opore!

Proračunska razprava v senatu daje tistim, ki smejo sedeti v tej družbi, lepo priliko, da govorijo o tem in onem. Nekateri, ki vedo, da morajo za svoj položaj dobrobiti države nekaj prispevati, govorijo o tem, kaj država danes potrebuje, govorijo o potrebah, ki že vprijejo in o potrebah, ki že prežijo in bodo vsak čas zavpile; drugi, ki te zavesti nimajo, pa vprijejo in zmerjajo, da sam ne ve, kaj in čemu. Najbolj glasni in dolgovezni so tisti, ki so vsa ta leta vpili, da sedanja vlada ni za nič in da mora zaradi blagra države past. Sedaj so pa izprevideli, da vlada zaradi njihovega zmerjanja pač ne bo padla in so iznašli drug izhod: prav ta teden so izprevideli, da je sicer čisto dobra, da bi pa bila še boljša, če bi »vzela k sebi še nekaj tistih, ki so jo doslej podirali, nekaj takih, ki bi njene napore za hrbtom izgrajevali ali z učeno besedo, če bi se sestavila »koncentracijska vlada«, po strankarski opredelitvi: »JRZ & JNS« ali po domače: »vreči vas ne moremo, ker vas ljudstvo drži, naj torej obstojamo z vami vred. Da to ni drugega kot obupna prošnja, je jasno na prvi pogled. Iz te moke ne bo kruha. Bolj koncentracijske vlade kot je sedanja, si ni mogoče misliti.

Najbolj so se seveda spet izkazali slovenski JNS-ari, ki v senatu govorijo o zadnjem kranjskem deželnem glavarju dr. Šušteršiču in o majniški deklaraciji, ki je bila prebrana v dunajskem parlamentu leta 1917, pred 21 leti. Zraven pa vprijejo, da so samo oni nacionalni in da samo oni v dravski banovini vzdržujejo Jugoslavijo. Odgovoril jim je sam ministrijski predsednik, ki jih je ob neki taki priliki zavrnil: »Dosti je tega nacionalnega monopola! Če bi bila samo ta pičila manjšina, ki se oglašča samo še v senatu, sicer pa niti pri skromnih občinskih volitvah ne, nacionalna, bi bil pač križ za državo, zlasti taka manjšina, ki je njega dni državo že gnala v razkroj. Toda misel države je že od zdavnaj, od majniške deklaracije sem prav vidno vkoreninjena v ljudstvo, po katerem je JNS samo udrila, nikdar pa ni govorila v njegovem imenu. V imenu tega ljudstva govori samo dr. Korošec in nihče drugi. To ljudstvo je nacionalno, državnotvorno v evropskem smislu, to ljudstvo državo vzdržuje, ker jo je hotelo imeti in jo še hoče. Vse drugo je prazno vpitje nekih politikov, ki bi se radi ubranili politične smrti z »nacionalnim« ščitom.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Novo kopališče v Laškem

Zagreb, 26. marca. b. Na zadnji seji SUZOR-ja je bil med drugim sprejet tudi sklep, da se poleg ostalih objektov zgradi tudi nov sanatorij v kopališču v Laškem, ki naj služi v glavnem za zdravljenje revmatizma. Ta institut naj se vodi na znanstvenih temeljih, vodstvo pa se bo poverilo strokovnjakom zagrebške medicinske fakultete. Dalje je bilo sklenjeno, da se ustanovi še dva sanatorija za zdravljenje tuberkuloze.

Episkop Nikolaj Žički

Srbsko pravoslavni sinod je v seji pod predsedstvom patriarha Gavriila sklenil, da se episkop Nikolaj Velimirovič odstavi s položaja administratorja ohridsko-bitolske eparhije. Na njegovo mesto je imenovan episkop Simeon Popović. Episkop Nikolaj pa je ostal še episkop eparhije Žiče, kjer je začel svoje delovanje srbski prosvetni in cerkveni reformator sv. Sava.

Pomembna izprememba je tudi v uredništvu »Patriaršijskega glasnika«, uradnega glasila vrhovne srbske pravoslavne cerkvene oblasti. Glavni urednik vikarni episkop Platon je odstavljen, na njegovo mesto pa je imenovan Ljubomir Jolič, arhimandrit v Belgradu.

Če točno pogledamo:

samo 3 od 10 nimajo zobnega kamna!

Med tisoči jih je le malo, ki ne trpe na zobnem kamnu. Nihče ni varen pred njim -- in s tem pred izgubo zob! Borite se zoper nevarni zobni kamen z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom! Kajti edino Sargov Kalodont vsebuje v Jugoslaviji učinkoviti sulforicinoleat proti zobnemu kamnu.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Po španskih bojiščih Franco zmeraj bliže Kataloniji

Francove čete z uspehom nadaljujejo drugi del svoje ofenzive severno od reke Ebro. Medtem ko prodiranje vzhodno od Huesce le počasi napreduje, so marokanske čete generala Jagueca, ki je pri mestu Quinto v sredo ponoči prekorail reko Ebro, dosegle izredno velike uspehe. Včeraj so zasedle mesto Bujaralos, ki je 70 km oddaljeno od Saragose in kjer je bilo glavno poveljstvo rdečih armade na tem odseku. Mesto Bujaralos leži na južnih obronkih pogorja Alcabierre, 30 km severno od Ebro. Pogorje Alcabierre je silno močno utrjeno in predstavlja najmočnejši obrambni sistem rdečih na tem odseku bojišča. Francove čete očitno hočejo to gorovje obiti in tako prisiliti rdeče čete, ki stoje na 70 km dolgi fronti med Saragoso in Tardiento, da se v naglici brez boja umaknejo, ali pa izpostavijo nevarnosti, da zaidejo v klešče Francovih čet, ki od mesta prodirajo proti severu in od Huesce proti jugozhodu.

Saragosa 26. marca. AA. Havas: Po padcu Bujaralosa se republikanske čete umikajo proti vzhodu. Bujaralos je 75 km od Leride.

Saragosa 26. marca. AA. Havas: Nacionalistične čete so sinoči popolnoma osvobodile cesto, ki vodi iz Saragose proti Barceloni, in sicer do mesta Bujaralos, to v dolžini kakšnih 70 km.

Saragosa 26. marca. AA. Stefani: Marokanske čete so pod poveljstvom generala Jagueca zavzele Bujaralos in nato prodirale naprej in zavzele višine pri Almoldi in Penalbi. Rdeče čete so se le slabo branile. Istočasno pa je druga kolona marokanskih čet prišla do Monegrila v ravnini pod Siera de Alcubiera. Sedaj se pripravljajo, da zavzame to mesto, kjer so glavne utrde rdečih čet severnozahodno od Saragose.

Salamanca 26. marca. AA. Havas: Uradno objavljajo, da se prodiranje nacionalistov na aragonski fronti nadaljuje. V severnem odseku pri Huesci so nacionalistične čete prekorale reko Flumen in zavzele tri vasi, med katerimi sta Santa Eulalia in Lamajor. Zaključeno je čiščenje ozemlja okrog Huesce in so nacionalisti južno od Huesce ujeli 453 miličnikov. Čete, ki so prekorale Ebro, so zavzele Agilar de Ebro in Osero in so sedaj skupaj s četami, ki se bore v južnem odseku. Drugi del teh čet je tudi zdrobil odpor sovražnika in tudi zavzel Almolda, Bujaralos, Alborde in Olivar. Na tem mestu so nacionalisti ujeli 200 miličnikov.

Barcelona 26. marca. AA. Havas: Uradno objavljajo, da je republikanska vlada razpisala posojilo za 350 milijonov pezet. Posojilo je bilo že v treh dneh vpisano.

Mussolini pride v Trst

Rim, 26. marca. Mussolini je sprejel 25. t. m. tržaškega prefekta, tajnika primorskega fasija in tržaškega župana, ki so ga prišli pozdraviti. Poročali so mu o stanju mesta ter province in so izrazili tudi ekrb za bodočnost Trsta. Mussolini je odgovoril, da bo Trst kmalu sam obiskal in je dejal, da bo vlada tudi v novem mednarodnem položaju skrbno branila gospodarske koristi Trsta. Ta izjava je vzbudila precejšnjo pozornost. Glavna bojazen, ki je v Trstu zadnje dni zavladala, je, da ne bi po priključitvi Avstrije k Nemčiji občutno trpelo tržaško pristanišče.

Akadska društva o letaku „Združene akademske mladine“

Izjavljamo v imenu podpisanih slovenskih akademskih društev, da je letak s podpisom »Združena akademska mladina«, ki so ga širili po Ljubljani in v katerem so za sobodo, dne 26. marca popoldne ob 6 na mestnem magistratu v Ljubljani eklicevali neki Narodni svet, izdan brez naše vednosti. S to akcijo nimamo nikake zveze ozir. se ne strinjamo z njo.

Za Slov. kat. akademska društva:
»Danico«: Bogo Grafenauer, s. r., tč. predsednik;
»Zarja«: Franc Planinšek, s. r., tč. predsednik;
»Savico«: Mira Smolej, s. r., tč. predsednica;
»Stražok«: Berkopec Anton, s. r., tč. predsednik;
»Kladivo«: Pogrje Vlado, s. r., tč. predsednik;
za »Akad. zvezo«: Čujež Rud., s. r., tč. predsednik;
za »Akad. akcijo«: Fišer Franc, s. r., tč. predsednik.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 27. marca (4. predpostna nedelja): Janez Damašćan, cerkveni učenik; Rupert.
Ponedeljek, 28. marca: Janez Kapistran, spoznavalec; Sikst III., papež.
Torek, 29. marca: Ciril, mučenec; Bertold, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Kamniku je mirno v Gospodu zaspal gospod Josip Gerlovič, graščinski osebni na Zaprčah Pokojni se je požrtvovalno udeleževal na karitativnem polju Bil je tudi član nadzorstva Hranilnice in posojilnice v Kamniku. Pokopali ga bodo danes ob 3 popoldne na pokopališču v Zalah.
† V Radovljici je v 79. letu starosti umrla gospa Marija Mersol roj. Kobler, vdova po posestniku, Rajna je bila mati gosp. primarija dr. Val Mersola.
† V ljubljanski bolnišnici je dočrpel gospodična Mimica Tomažič, dijakinja. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.
Naj jim sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

slov »1712« gosp. arh. Herberta Drofenika iz Maribora, pod geslom »Slovenska paleta« g. Maksa Kaučiča, akad. slikarja iz Maribora, pod geslom »Mir« g. prof. Avgusta Černigoja iz Ljubljane, pod geslom »Logarska« g. Evgena Sajna iz Maribora in pod geslom »Zadnji hip« g. Henrika Smrekarja iz Ljubljane. Nenagajane in neodkupljene osnutke naj dvignejo natečajniki pri Tujsko-prometne zvezi v Mariboru, Trg Svobode-Grad, odnosno pri Zvezi za tujski promet v Ljubljani, Tyrševa cesta 1, III.

KINO SLOGA Tel. 27-30
Danes ob 10-30, 15., 17., 19. in 21. uri
Shirley Temple
»Sirotina mala bogatinka«

— **Revolverski spopad** med dvema bratoma. Ljubljanska bolnišnica je večer sprejela dva brata, in sicer 30letnega Antona Cerarja in 29letnega Ivana Cerarja, oba mizarja iz Volčjega potoka pri Radomljah. Oba Cerarja sta se v neki gostilni sprla ter streljala drug na drugega z revolverji. K sreči poškodb niso bile hujše. Ivan je ustrelen v levo nogo, Anton pa v pljučno kost.

ZADNJE NOVOSTI

Se nikoli takšen kroj!
Se nikoli takšna kakovost!
Se nikoli takšen okus!
Se nikoli tako nizke cene,
kakor je naša letošnja kolekcija.

TIVAR OBLEKE: ANTON BRUMEC, Ljubljana
Prešernova ulica 54., nasproti glavne pošte

— **Novi železniški popusti.** Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopstvo »Putnik« v Ljubljani nam sporoča, da je od 1. aprila t. l. dalje spremenjen § 11 železniške tarife, in sicer: a) Potniki iz tuzemstva uživajo brezplačni povratek po najmanj 10 dnevem bivanju v kakem poljubnem kraju naše države pod pogojem, da se pri dopotovanju plača normalna vozna cena za najmanj 200 km. Potrdilo o bivanju oslane nadalje v veljavi in se dobi pri »Putniku«. b) Za potnike iz inozemstva pa ostanje predpisi glede znižane voznine po § 11 isti in se spremenijo le v toliko, da se dosedanje sedemdnevno bivanje zniža na petdnevno.

— **Cesta skozi St. Vid nad Ljubljano zaprta.** V ponedeljek, dne 28. marca, bo podjetje »Sloga« d. d. začelo zopet z delom na drž. cesti St. Vid. Zato bo cesta skozi St. Vid zaprta in promet bo začasnoma usmerjen takole: V St. Vidu se promet odcepi od drž. ceste in se preloži na banovinsko cesto St. Vid—Tacen do Vižmarji, odkoder se usmeri na ban. cesto Ježica—Vižmarje in se pri železniški čuvajnici v Stanečah zopet priključi na državno cesto.

— **Za posebni vlak v Budimpešto** (34. evharistični kongres) iz lavantinske škofije se sprejemajo prijave samo do 31. marca. Prospekti, informacije in prijave pri »Putniku«, Maribor, Celje, Ptuj.

Sanatorij za ženske bolezni v Mariboru

vogal Prešernove ulice 31 - Tomšičev dvorac 4, dostopen tudi članicam bolniških blagajin, vodi specialiet za ženske bolezni dr. Benjamin Ipavc.

— **Podružnica Slomškove družbe** za ljubljansko okolico priredi v nedeljo, dne 3. aprila, ob 10 v Rokodelskem domu v Ljubljani običajno zborovanje. — Na sporedu je predavanje okr. šolsk. nadzornika g. Erjavca: »Slovenski učitelj v javnosti« ter društvene zadeve. Vabimo članstvo in prijatelje društva. — Odbor

— **Natečaj za propagandni lepak Slovenije.** V okviru nagradnega natečaja za osnutke tujsko-prometnega propagandnega lepaka Slovenije je bilo v celoti predloženih 38 osnutkov. Razsodišče, sestavljeno iz članov redakcijskega odbora Zveze za tujski promet v Ljubljani in Tujsko-prometne zveze v Mariboru, je priznalo II. nagrado v znesku 1.500 din osnutku pod geslom »Naša zemlja« gosp. Rudolfa Gorjupa iz Maribora in III. nagrado v znesku 1.000 din osnutku pod geslom »Putnik II« (pastir) g. Rika Beraneka, grafičnega slikarja iz Ljubljane. Razsodišče je prišlo do soglasnega zaključka, da prve nagrade ne more podeliti, ker nobeden od vpsanih osnutkov ne ustreza v celoti stavljenim zahtevam. Pač pa je bil znesek prve nagrade 2.500 dinarjev določen za odkup 5 nadaljnjih osnutkov po 500 din. Odkupljeni so sledeči osnutki: pod ge-

Od danes naprej senzacionalni pomorski vefefilm

PODMORNICA D-1

KINO MATICA tel. 21-24

MATINEJA ob pol 11. uri dop.

po znižanih cenah

Gospodarji viharja

— **Učiteljski dom v Splitu.** V Splitu je bila 24. t. m. skupščina zadruge Učiteljski dom, ki že 15 let zbira sredstva za zgradbo učiteljskega doma v Splitu. Ta zadruga ima sedaj okoli 400.000 dinarjev denarnih sredstev. Sklenjeno je bilo, da se zbiranje sredstev še poveča ter da se v kratkem času prične z delom, tako da bo poslopje kmalu zgrajeno. Tudi učitelji iz Hrvaške so obljubili svojo pomoč, za kar bodo imeli pravico letovanja v tem učiteljskem domu.

Pristni sicilijanski citronov sok v prahu

„LIMONINA“

nadomešča limono v vseh uporabah

Samoprodaja za Ljubljano: J. Oset, Tyrševa 1
Samoprodaja za Maribor: „Bon-Bon“, Vetrinjska 12

— **Nemški cement izpodriva dalmatinskega.** Edina industrija v Dalmaciji, ki je do zadnjega časa zaposlovala vse delavstvo, je bila industrija cementa. Ta industrija je bila prvotno vsa v rokah italijanskega kapitala ter je pretežno se danes. Jugoslavija je izvažala cement v 53 držav. Sedaj pa ta industrija prestopa nazaj, ker ji namreč močno konkurira nemška industrija cementa, ki je obvladala že skoraj vsa tržišča cementa, tako v Severni Ameriki, v Braziliji in drugod, medtem ko države ob Sredozemskem morju že same proizvajajo lastni cement. Industrija cementa neprestano odpušča delavstvo.

— **Ze nad 50 let uporabljajo po vsem svetu ODOLO.** V snežnobelih zobeh sta združena zdravje in lepota. Ako se usta in zobje redno negujejo, jih ne morejo nobene klice in strupi uničiti. Negujte si stalno usta in zobe, da si ohranite zobe in usta čista in zdrava. Uporabljajte za nego ust in zob ODOLO.

— **Nesreča parnika »Hercegovina«.** Iz Šibenika poročajo, da se je v severnem delu dalmatinskega Primorja v gosti megli ponesrečil velik tovorni parnik »Jadranske Plovitve« »Hercegovina«. Ta parnik je plul iz Trsta proti Šibeniku ter je bil poln raznega blaga. Na Jadranu pa je bila megla tako gosta, da se mornarji niti na ladji niso mogli med seboj spoznati. Ko je parnik plul proti Premudi, je nenkrat udaril ob greben malega otočka Gruije pred Premudo. Parnik je dobil veliko od-

Oskrbništvo doma na Komni

odda Slovensko planinsko društvo v Ljubljani. Postojanka je udobno urejen planinski dom, oskrbovan vse leto in dobro frekventiran. Interesentje morajo biti popolnoma verzirani v vseh poslih večjega obrata, večji voditi propagando ter vse administrativne posle. Kavelja znaša Din 50.000.—.

Pismene ponudbe z navedbo referenc in predložitvijo spričeval je treba poslati najkasneje do 1. aprila pisarni Slovenskega planinskega društva, Aleksandrova cesta št. 4/I.

— **»Dež za sonce«** je smarnična knjiga, ki jo bo sredi aprila t. l. razposiljal avtor: Vekoslav Skuhala, župnik na Hajdini. Stala bo 19 din, pri takojšnjem naročilu pa 16 din.

— **Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani** priporoča sledeče novosti: Berghaus, Die Frohbotschaft von der Erlösung. Gedanken zur heiligen Fastenzeit. 178 str., vez. 44 din. Goodier, Jesus Christus als Mensch unter den Menschen. Seine Selbstoffenbarung in seiner öffentlichen Wirksamkeit. 445 str., vez. 120 din. Goodier, Jesus Christus als Opferlamm unter den Menschen. Seine Selbstoffenbarung vor und in der Leidenswoche. 525 str., vez. 140 din. Kuckhoff, Christus und der Mann. Darstellung der Kirche in den katholischen Männern. 200 str., vez. 36. Lippert, Menschenleid. 91 str., vez. 36 din. Lippert, Gespräche. 179 str., vez. 42 din. Lippert, Unseres leidenden Herrn Reden und Schweigen vor den Menschen. 299 str., vez. 46 din. Pfeil, Der Mensch im Denken der Zeit. 199 str., vez. 46 din. Schaumann, Die Geheimnisse um Vater Titus. 110 str., vez. 36. Schulte, Seelsorge am Seelsorger. 179 str., vez. 60 din. Sebastian, Leuchten am Wege. Stoff- u. Beispielsammlung für Predigt und Katechese. 187 str., nevez. 33 din. Toth, Das ewige Leben. Predigten. 230 str., vez. 46 din.

Proti zaprtju

Leopiltule
Oglas reg. S. br. 3736 dne 19. 11. 1936.

— **Nov parnik naše trgovske mornarice.** Znani splitski lastnik trgovskih parnikov, kapitan Evgen Matkovič, je nedavno kupil v Severni Ameriki nov parnik s 5600 tonami. Parnik je dobil ime »Ljubica Matkovič«. Parnik ima turbine in najbolj moderne kotle. Sedaj je na poti ter bo konec tega meseca dospel v Split, kjer bo naložil 5000 ton koruze za Anglijo.

— **Zborovanje zdravniških zbornice.** Se ta mesec bo v Sarajevu zborovanje vseh zdravniških zbornic iz države. Na tem zborovanju bodo zdravniški obravnavali zakonski načrt o bolnišnicah, ki se tiče zlasti interesov bolnišničnih zdravnikov.

— **Neposredni vlak med Subotico in Mariborom.** Trgovsko-industrijska zbornica v Osijeku je skupno z zbornico v Novem Sadu načela vprašanje, naj se uvede neposredna železniška potniška zveza na progi Subotica—Novi Sad—Varaždin—Maribor. Do sedaj je samo tovorni promet na tej progi narasel za 100%, kar se najbolj pozna na osješkem kolodvoru. Osješčani zahtevajo tudi, naj bi se v njihovem mestu zgradilo tudi posebno pošto poslopje.

— **Razstava ameriškega slikarja v Belgradu.** V prostorih Združenja prijateljev Velike Britanije in Zedinjenih držav Amerike je bila v petek v prisotnosti ameriškega in angleškega poslanika na našem dvoru odprta razstava mladega ameriškega slikarja Fredericka Fredya. Umetnik je razstavil 18 oljnatih slik z motivi iz Dalmacije. Mladi slikar je sin znanega ameriškega kiparja Fredya. Razstavo je otvoril ameriški poslanik na našem dvoru Bliss.

— **Da hoste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko,** ki deluje proti boleznim ledvic, srca, protini kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **Društvo »Naša skrinja«** izda za Veliko noč pravo domače »Dečva« blago in prvo letošnje številko revije »Naše noše«. Opozorjamo trgovce in občinstvo!

prtno. Moštvo se je trudilo ter so morali prihiteti iz Trsta remorkerji s potrbnimi pripravi, ki so izlekli parnik »Hercegovina« iz neugodnega položaja.

— **Kdor se zanima za prelepo romanje** na Trsat z izletom na prekrasni otok Rab, dobi brezplačno navodila z lepimi slikami pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. Javite svoj naslov z dopisnico.

Lep spomenik - dar pokojnim

Ogled spomenikov - dolžnost interesentov

Stalna razstava - nizke cene

FRANJO KUNOVAR, kamnosestvo

Sv. Križ - Ljubljana Tel. 49-09

— **Otvoritev razstave italijanskih portretov v Belgradu.** V petek ob 2 popoldne je bila za belgrajke novinarje nalašč dan poprej odprta razstava italijanskih portretov v Belgradu. Ta razstava bo na svečan način odprta v nedeljo. Na razstavi se je zbralo nad 200 jugoslovanskih novinarjev, ki jih je pozdravil znani italijanski umetnostni zgodovinar grof Volpi, ki je naglašal, da ta razstava, ki obsega 120 portretov velikih italijanskih umetnin od rimskih časov do danes, zlasti pa slike od 13. do 19. stoletja, predstavlja hkrati tudi 120 glasnikov civilizacije in velike zgodovine. Novinarjem je tolmačil portrete komisar razstave, znameniti italijanski strokovnjak g. Nino Barban-tini. Tej razstavi je pokrovitelj Nj. Kralj. Vis. knez namestnik Pavle.

ZA NEKO ZOB

CIMEAN

POVOLJNO ZOBNO SKRBE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

IZVAJAJTE

Ob 70 letnici

dr. A. Schwaba

Celje, dne 27. marca.

Ni še dolgo tega, ko je »Slovenec« priobčil skromne vrstice ob 70 letnici velikega slovenskega skladatelja g. dr. Antona Schwaba. Celje, vsa Slovenija in tudi poznavalci velikih skladateljev del iz inozemstva so čestitali slovenskemu skladatelju g. dr. Antonu Schwabu. Celje bo proslavilo obletnico velikega Celjana danes in jutri v mestnem gledališču. Skladatelj g. dr. Anton Schwab je naš ponos, saj so zaslovene njegove pesmi, slovenske pesmi preko naših meja. »S kakim veseljem«, tako je pisal pokojni general Rudolf Maister g. dr. Antonu Schwabu, »sem sledil Tvojim triumfom na francoski turneji Glasbene Matice...«. Matej Hubad je pisal dr. Antonu Schwabu: »Blagovoli sprejeti moje najpriščneje čestitke k velikanskemu uspehu Tvoje večno lepe »Zdrava Marija«, ki je na francoskem in poljskem turneji žela največje uspehe.« Dr. Anton Schwab, glasbenik po božji in slovenski volji, samouk, je v prvi vrsti komponist zborov: moških in mešanih a capella in s spremljevanjem klavirja, in orkestra. Vse, kar je dr. Schwab napravil, tako piše skladatelj Emil Adamič, so pevec tudi peli. Tega menda nobeden drugi slovenski komponist o sebi reči ne more. To je pač dokaz, da so njegove pesmi pisane slovenskemu pevcu iz duše in srea. Njegove pesmi pozna naš abecedar, pozna jih in poje jih visoko naobrazen pevec. Doma, na koncertu, v cerkvi jih poje. Prav izbirčen pa je dr. Schwab v tekstih. Najbolj pri srcu mu je še danes Oton Župančič. Uglasbil in glasbeno poglabil je njegovo »Se ena«, »Večer na morju«, zlasti pa »Dobro jutro« in »Zlata kanglica«. Ti dve poslednji skladbi sta tudi Schwabovi najboljši kompoziciji, ki bosta še dolgo pričali o teh dveh znamenitih možeh našega naroda. Celje bo počastilo domačega skladatelja in se bo udeležilo polnočilno-švilno Schwabovega koncerta, ki ga priredi CPD v počastitev svojega častnega člana. Danes ob pol 10 popoldne je v mestnem gledališču mladinska matineja, jutri v ponedeljek ob 8 zvečer pa pevski koncert. Prireditelj je proslava vseh Celjanov, ki so vedno pokazali, da spoštujejo svoje velike moze.

Ko čestitamo našemu velikemu slovenskemu skladatelju g. dr. Antonu Schwabu, naj vzkpi iz vseh slovenskih src beseda Hubadove župe Jugoslovanske pevske zveze, ki je napisala: »Dokler se bo glasila slovenska pesem, bo med našim slovenskim narodom zvenela Vaša Zdrava Marija, ki je postala Vaša in naša molitev.«

Samobrivce

vseh slojev prosimo, da nam v lastnem interesu z dopisnico javijo svoj točen naslov, nakar sledi brezplačna poštna pošiljka.

Dopise nasloviti na:

Konbino, Maribor, pošt. pred. 70.

Celje

c Celjski lantovski odsek priredi s sodelovanjem dekljskega krožka v nedeljo, 3. aprila v dvorani Ljudske posojilnice 1. telovadno akademijo. Vabljeni!

c **Državna trgovska šola v Celju.** V četrtki zvečer je imelo društvo Šola in dom na državni trgovski šoli v Celju svoj redni letni občni zbor, na katerem je bil ponovno izvoljen za predsednika mestni župan g. Mihelčič, za podpredsednika g. Hohnjec, za tajnika g. prof. A. Janežič in za blagajnika g. prof. Ažman. G. Mihelčič ima za društvo in trgovsko šolo mnogo zaslug, zlasti za ponovno dovolitev vzdrževanja paralelke, ki jo mora pač vzdrževati društvo. Ostali odbor je ostal neizpremenjen, le v upravni odbor je prišla novo g. Petrakova. Člani obnega zbora so izrekli tajniku g. prof. Finku ter zlasti blagajniku g. prof. Ažmanu vse priznanje za trud in vestno delo, ki ni bilo majhno. Upanje je, da bo v bližnji bodočnosti ministrstvo spoznalo potrebo, da se paralelka podzavi.

c **Romanje v Budimpešto.** Na evharistični kongres v Budimpešto bo peljal iz Celja 25. maja avtobus. Odhod iz Celja je v sredo 25. maja ob 4 zjutraj; popoldne okoli 4 bodo romarji že v Budimpešti. Povratek iz Budimpešte v nedeljo, 29. maja zjutraj. Na potu proti domu se bodo romarji ogledali na starodavni božji poti Matere božje na Ptujski gori. Avtobus bo vozil tole progo: Celje, Vojnik, Konjice, Slov. Bistrica, Ptuj, Ormož, Središče, Čakovec in naprej čez mejo. Vrača se po isti poti. Nekaj udeležencev se še lahko sprejme; prijaviti se je treba pri p. Ladi-slavu v Celju.

KINO UNION

Danes ob 16, 18.30 in 20.45

Tarantela (Jeanette Mac Donald)

Ob 10. in 14. uri matineja: »Viteza brez strahu«

c **Ogenj uničil kozolec in gospodarsko poslopje.** V petek okoli pol 12 ponoči so Celjani zagledali na obzorju na vzhodu močno svetlobo. Čez kake pol ure je že drvel po celjskih ulicah gasilski avtomobil proti Teharju. Prav tako so se odpeljali s svojim avtomobilom tudi gaberski gasilci. V Pečovu pri Teharju je gorel kozolec in gospodarsko poslopje kakor tudi kozolec Krulca Franca. Ogenj se je močno širil ter je gospodarsko poslopje kakor tudi kozolec pogorel do tal. Celjski gasilci niso mogli priti do kraja požara z avtomobilom, ker je cesta v Pečovu tako slaba, da je bila vožnja nemogoča. Z ročno brigadno so se trudili in omejili ogenj. Škoda znaša do 80.000 din.

KINO METROPOL

Ob 16.15, 18.15 in 20.30

Uspavanka - Benjaminu Gigli

Matineja: ob 10.15 in 14: »Jelniki otoka smrti«

c **Na Ostrožnem pri Celju** je večer dopoldne v Gospodu zaspal 66-letni ugledni posestnik g. Jakob Videnšek. Pogreb dragega pokojnika bo jutri, v ponedeljek ob 3 popoldne od doma na okoliško pokopališče. Nai v miru počiva! Svojem naše iskreno sožalje!

KINO UNION Tel. 22-21

Ob 15., 17., 19. in 21. uri velezabavna

šlager-burka:

PAUL KEMP
THEO LINGER
HANS MOSER
Burja smeha! LUCIE ENGLISH

Žena je izginila ...!

Ob 10-30 dop. matineja Smeh! Smeh!

Nestroy-jeva komedija

Matinejske cene 2-50

do 6-30 Din.

Lumpacij
vagabund

Mamut bo ta teden izkopan

Dolgotrajno izkopavanje nujno potrebno - Pračlovek se je gostil ob kamniškem mamutu - zanimiva najdba ognjišča

Pogled na celotno najdišče, v čigar ozadju odmetavajo delavci nakopano zemljo na visok kup. V desnem kotu s količki označenega fosilnega horizonta je v senci opaziti meter višjo stopnjo, na kateri je kulturna plast.

Ko so pred 14 dnevi delavci, zaposleni pri regulaciji Nevljice v Nevljah pri Kamniku, naleteli pri kopanju na nerodne šture, ki so jih ovirali pri delu, pač niso mislili, kakšno senzacijo bo vzbudilo njihovo odkritje. Kamniški župan g. Nande Novak, ki je hitro spoznal pomembnost najdbe, je obvestil pristojne činitele, med njimi naš narodni muzej v Ljubljani. Kamničani sami in tudi zastopniki ljubljanskega muzeja so takoj ugotovili, da so delavci našli mamutove kosti. Jasno je bilo, da je tako redko najdba treba previdno spraviti na dan in ravnateljstvo muzeja je za vodstvo izkopa mamutovega okostja določilo kustosa dr. Frana Kosa, ki se je že večkrat bavil s takimi posli in ki je tudi sodeloval pri sličnih odkopavanjih pod vodstvom profesorja Abele na dunajski univerzi.

Stara pesem

Kakor nismo bili v zadregi za strokovno vodstvo, tako je pa nasprotno grozila reševalni akciji okostja druga nevarnost. Naš muzej namreč nima, kakor tudi večina drugih naših kulturnih in znanstvenih ustanov, zadostnih denarnih sredstev za take nepričakovane dogodke. Brez denarja pa tudi najlepših mamutovih kosti ni mogoče odkopati, zlasti pa ne v tem primeru, ko ni bilo dvoma, da bo odkopavanje po načinu, kakor se zahteva za taka odkritja, ki zanimajo ne samo eno, ampak več panog znanosti, dokaj drago. Ni kazalo drugega, kakor potrkati na vrata, ki se ob takih prošnjah še najraje odpro. Vodstvo muzeja je napisalo g. bana, naj glede na znanstveno pomembnost najdbe dovoli potrebna denarna sredstva za odkopavanje. Ker je bila stvar nujna in je bilo treba čimprej začeti z odkopavanjem, je g. ban odločil, naj se začne z odkopavanjem okostja pod vodstvom muzejskega strokovnjaka takoj. Za odkopavanje pa naj se vzamejo kar delavci, zaposleni pri regulaciji Nevljice, ki se plačujejo s sredstvi, ki jih je dala banovina za regulacijo Nevljice. Seveda je poskrbel g. ban tudi za primer, če bi zaradi teh del zmanjkalo denarja za regulacijo, da Kamničani ne bodo prikrajšani. Tako je bilo mogoče začeti z odkopavanjem že pred 10 dnevi, dočim bi vsako drugo reševanje tega vprašanja povzročilo mnogo večjo zamudo pri pričetku dela.

Kjer je bilo nekdanj jezero...

Le za las je manjkalo, pa bi zgrešili mamutovo okostje. Odeek za regulacijo hudournikov je začel letosredi januarja prelagnati strugo Nevljice, ki teče v ostri vijugi za nevljansko cerkvijo. To delo je bilo nujno potrebno zato, da se zavaruje pred izpodjedanjem nekaj bližnjih hiš in pokopališče, kakor tudi zato, da se prepreči povodnji, ki so se ob pomladanskem deževju skoraj redno ponavljale na ozemlju, ki je bilo svojčas

Na novo izkopana struga Nevljice. Na desni najdišče mamuta.

jezero. Na to jezero še spominja stara farna kronika nevljanske fare, ki je ena najstarejših fara pri nas. Kot spomin na jezero ali bolje na čas, ko je jezero odteklo, je ostala še danes v Nevljah navada, da v zahvalo, da je jezero odteklo, zvonijo vsak dan ob 2 popoldne pri farni cerkvi. Hudo vijugo Nevljice so začeli po načrtu hudourniškega odeka prelagnati na ta način, da so izkopali novo ravno strugo, po kateri naj bi Nevljica tekla, ne da bi mogla spravljaliti v nevarnost stanovanjskih hiš ali gospodarskih poslopij. V zadnjih dveh mesecih so novo strugo v glavnem že izkopali in jo tudi lepo uredili. Spodaj so zavarovali bregove nove struge z močnim vrbovim pletenjem, ki se bo kmalu obraslo in razraslo ter tako napravilo živo steno, ki bo varovala bregove. To pletenje ne sega visoko in so zato ostali del tlakovali ali s kamenjem ali pa z zeleno rušo, ki bo držala zemljo v poselnem izkopu. Jasno je, da je to delo prišlo Nevljanom in Kamničanom v zimskem času, ko ni dela na polju, kaj prav. Prav iz istega razloga se je odločila tudi občina, da bo v zvezi s preložitvijo struge zgradila čez novo strugo nov železobetonski most za svoje stroške. Tudi pri tem delu so dobili delo domačini. In šele pri izkopu jam za temelje tega mostu so naleteli delavci na levem bregu nove struge globoko pod zemljo na mamutove kosti.

Radovednost pa taka

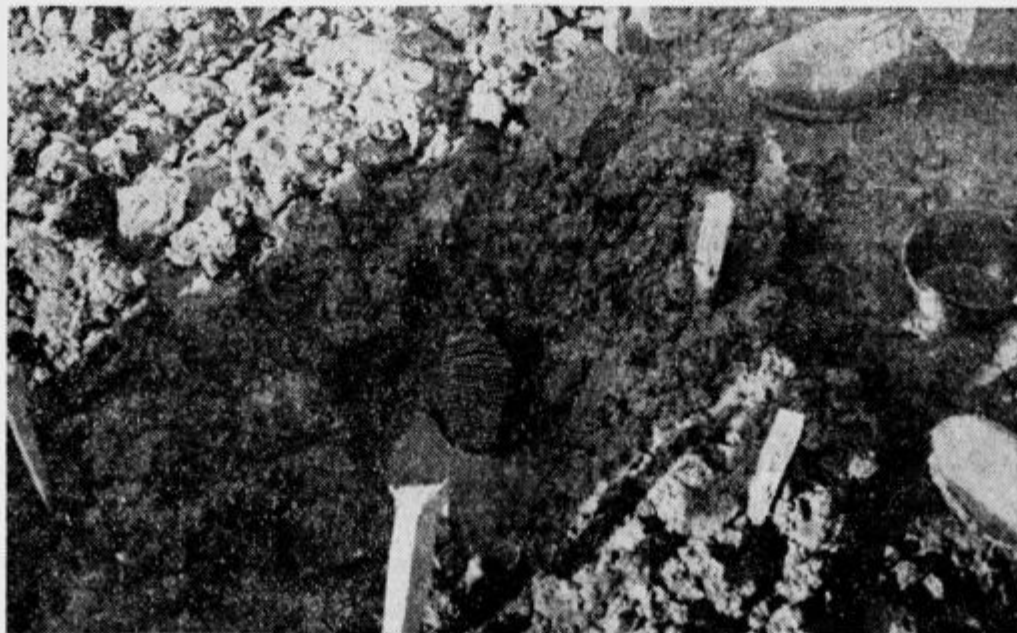
Izredna najdba je upravičeno vzbudila veliko pozornost ne samo pri nas, ampak tudi v zamejstvu. Skoraj ves evropski tisk je prinesel vesti o najdbi tega okostja in že na praznik sv. Jožefa je prišlo nad 1000 radovednežev gledat najdišče. Celotno avtobusa iz Celovca sta pripeljala ta dan radovedneže, ki so mislili, da je mamut že zagledal beli dan. Prišli so tudi številni znanstveniki in po prvih vesteh o najdbi, je pisмено sporočil tudi nam dobro znani profesor Schmid, ki je že večkrat pri nas raziskoval prazgodovinska najdišča, dr. Kosu navodila, po katerih bi on izkopaval okostje. Razumljivo je, da se je dan za dnem nestrpnost Kamničanov in tudi drugih večala, saj so vsi komaj čakali, da bi videli, kaj je na stvari. Zal, odkopavanje takega okostja ni tako enostavna zadeva in tako se je moglo zgoditi, da po 10 dnevih dela mamut še vedno leži v svojem grobu.

Med plastmi - sledovi človeka

Če si ogledamo način odkopavanja in spoznamo razloge, ki preprečujejo hitrejši način dela, bomo začuden obstali nad mnogovrstnostjo problemov in vprašanj, ki se odpirajo ob taki najdbi. Ze raznolikost plasti, ki leže nad grobiščem mamutovega okostja, kaže na pisano zgodovino. Plast, v kateri je mamutovo okostje, leži približno 2 m pod površino. To plast pokriva več drugih plasti, ki kažejo še na precejšnje spremembe v kasnejših dobah. Od vrha navzdol je najprej okrog 40 cm debela plast zemlje, nato pride 45 cm debela plast rjave ilovice, pomešana s peskom, za tem 35 cm nivrje in nato zanimivost, ki jo človek res ne bi pričakoval, namreč 4 do 5 cm debela plast, v kateri so našli ostanke oglja in pepela. Tako plast, ki kaže sledove človeškega udejstvovanja, imenujejo kulturno plast. Zanimivo je, zlasti, da so delavci, ki so zadeli na to plast, dobro začutili izraziti duh, ki ga tudi sieer zaznavamo na mokrih pogoriščih. Za kulturno plastjo pride 65 cm proda, nato 4 cm z manganovimi spojinami barvanega proda, zatem pa 10 do 15 cm proda barvanega z limonitom. Sledi 13 cm sivo barvane gline, katera v nadaljnji globini spreminja barvo, postaja bolj rjava in maslna. Taka glina nastaja le, kadar v njej razpadajo organske snovi, rastline, ali živalska telesa. Znanstveniki pravijo taki glini bituminozna glina. V tej plasti leže tudi ostanke mamutovega okostja.

Še plasti bodo pripovedovale

Prerezi v globino so v različnih smereh na mestu najdišča le malo različni. Največja razlika je ta, da ni v drugih presekih najti kulturne plasti, ki leži približno 1 m višje kakor okostje mamuta. Čudno naključje je hotelo, da je bogve koliko tisoč let potem, ko si je pračlovek privoščil mamutovo pojedino, na istem mestu predzgodovinski človek-lovec kuril ogenj, čigar sledovi so ostali še danes. Pri odkopavanju teh plasti spravljajo vzorce posameznih plasti z različnih mest najdišča v posebne škatljice, ki jih opremljajo s potrebnimi napisi in številkami. Te vzorce plasti bodo temeljito preiskali in bo iz preiskav mogoče dognati marsikaj, kar si ne moremo niti predstavljati. — Ze limonitni prod sam kaže na velike klimatične spremembe v času, ko je ta plast nastajala. Kaj vse pa se da dognati z znanstvenim delom in preiskavami, bomo razumeli, če upoštevamo, da bodo posamezne vzorce preiskovali mineraloški in kemični inštitut naše univerze. Kemični inštitut se bo bavil zlasti z bituminozno

V glini ležeči mamutov kočnik. Valovite zareze dobro označujejo ploskev zoba, s katero je mlec mamut brano.

Kolesarji!

Za Vaše kolo proizvajamo notranjo in zunanjo gumo, Proizvajamo jo iz Kotorda iz istega materiala kot proizvajamo avtomobilsko gumo

Za našo gumo jamčimo Vam!

Pridite v naše prodajalne, ogledajte jo in prepričajte se

Bata

gline. Vzorce bo treba preiskati in določiti tudi glede na geografske in geološke razmere. Pa ne samo to: iz pepela in oglja v kulturni plasti bo mogoče ugotoviti, kakšno je bilo tedaj rastlinstvo. Iz živalskih ostankov bo mogoče sklepati na živalstvo. Sivo glino, v kateri leže mamutove kosti, pa bodo poslali zaradi analize proda na Dunaj. Ugotovljeno je namreč, da se v taki deset tisoč let stari glini ohrani cvetni prah rastlin, ki so rastle tedaj. S preiskavami doženejo, kakšen cvetni prah je v glini, in tako lahko sklepajo, kakšno je bilo rastlinstvo v času, ko se je pri nas še sprehajal mamut.

Odkrivanje kosti

Vse to je le malenkostni drobec dela, ki ga nalaga odkopavanje mamutovega okostja. Glavno delo je seveda z odkopavanjem samim. Gornje plasti kopljejo delavci hitro s krampi in lopatami; ko pa pridejo do sive gline, je treba začeti s previdnim delom. Tanko plast sive gline strgajo z lopatami tako dolgo, dokler se ne pokažejo madeži z bituminozno glino. V tem trenutku so zadeli na tako imenovani fosilni horizont, t. j. na

Ker se glina, ki pokriva vrhnje dele kosti, na soncu suši, jo večkrat na dan delavci poškrbe s vodo, tako da ostanejo kosti zadosti vlažne. Dobro je videti tudi številne količke, s katerimi so označena mesta posameznih kosti.

ravnino, v kateri leži okostje. Vse delo, ki je bilo doslej opravljeno, obstoji v odkrivanju fosilnega horizonta in v ugotavljanju lege posameznih kosti. Ko se v fosilnem horizontu pokaže bituminozna glina, se začne šele natančno preiskavanje. Dr. Kos ali pa preparator g. Herfort z majhnimi lopaticami previdno odkopavata naprej, dokler ne zadene na vivianit. Vivianit imenujejo z organskimi ostanki prepojeno glino, ki ima, dokler je neprodušno zaprta v masni glini, belkasto ali zelenkasto barvo. Na zraku pa dobi vivianit krasno modro barvo. Vivianit je znamenje raziskovalcu, da je že v bližini kosti. Ko čisti še nekoliko naprej, zadene že na kost. Ker leže kosti v glini križem vprek, seveda ne moremo pričakovati, da bodo ležale v vodoravni ploskvi. Večina jih sega še naprej globlje v zemljo. Vendar raziskovalec kosti ne odkopava naprej, ampak ugotovi z drobnimi jeklenimi sondami (iglami), v katero smer se pogreza kost. Nato jo zopet zasuje z masno glino, mesto najdišča pa zaznamuje v primerni razdalji s količki. Zaznavanje s količki je potrebno zato, da ne bi kdo stopil po nepotrebnem na najvišje ležeči del kosti, ki bi se tako utegnili poškodovati. Čudno se bo morda zdelo, kakaj kost,

ki so jo komaj našli, zopet zasujejo. Kost, ki so ležale dolga tisočletja v glini, so močno preperle. Ohranile so se le zato, ker so bile zaprte pred zrakom in ležale v mokri glini. Ako bi se taka kost na zraku razsušila, je ne bi bilo mogoče več sestaviti. To dokazujejo zlasti kosti, ki so jih našli v bližini nove struge, kjer je bila zemeljska plast, ki je pokrivala sloj gline, mnogo tanjša. Tam so kosti tako mehke, da raziskovalec skoraj ne čuti, kdaj gre jeklena igla iz gline naprej v kost. Kost, ki so na tem mestu mnogo bolj preperle zato, ker so bile slabše zavarovane pred zrakom in manj pokrite z vodo.

Ugotovitev lege kosti

Pa ni samo varovanje pred razpadom edini razlog za tak način dela. Iz lege kosti je namreč mogoče sklepati, ali je žival poginila na tem mestu naravno ali ne. Prav lahko je tudi ugotoviti, če je bilo okostje morda le naplavljenno. Ugotoviti se dá, če je pri nesrečnem koncu v davni imel vmes prste tudi človek. Vse to pa sklepajo iz lege posameznih kosti okostja. Zato morajo vse kosti ostati v naravni legi, dokler ni odkrita vsa plast, v kateri je mogoče najti še kako kost. Ko je ves fosilni horizont odkrit in so zakoličene tudi vse kosti, potem napravijo natančen načrt najdišča. Ta načrt najdišča razdeli v mrežo kvadratov in vsak kvadrat dobi svojo številko; nato začne odkopavati posamezne kosti in sproti vnašajo v zapisnik, v kakšni legi je bila kost v prostoru. Ta zapisnik služi kasneje kot znanstven dokaz lege okostja.

Razbite kosti - delo pračloveka

Ze pri sedanjih malenkostnih odkopih je bilo ugotovljeno, da ni skoraj niti ena kost cela. Razbite kosti dokazujejo, da si je prazgodovinski človek na tem mestu privoščil mamuta. Zato je seveda odprto vprašanje, kaj bo od okostja manjkalo. Kot zanimivost povemo, da so v vrhnji plasti našli mamutov kočnik, čigar ploskev je tako velika, kakor podplat normalnega čevlja. Daleč proč od tod so našli tudi razbit okel, na nasprotni strani pa okel, za katerega je upravičeno upanje, da bo morda cel. Pa ne samo razbite kosti, še nekaj drugega dokazuje prisotnost prazgodovinskega človeka ob mamutovem koncu. V glini prav tik kosti so našli tako imenovani mikroliti, majhen kosček črne kremenjaka z izredno ostrim rezilnim robom. Bil je to majhen nožek pračloveka. Dr. Kos, ki dobro pozna zbirko profesorja Brodarja, je takoj ugotovil, da je najdeni nožek po-

Prav zamudno je raziskavanje kulturne plasti. G. Herfort brska po par centimetrov debeli plasti, pri čemer večinoma vse drobce premesa z roko in tako izbira ostanke oglja in druge človekove sledove.

polnoma podoben nožkom, ki jih je profesor Brodar našel v Olševi. G. profesor Brodar, ki je kasneje prišel sam gledat mamutovo najdišče, je to ugotovitev le še potrdil in glede na sličnost sklepal, da so najdbe v Olševi in v Kamniku iz iste dobe.

Najbolj zanimivo šele pride

Ko bo fosilni horizont že ves odkrit, se bo začelo šele pravo odkopavanje. Kakor smo že rekli, bi pa kosti hudo trpele, če bi ostale na zraku, ne da bi jih takoj preparirali. Zato bodo kosti odkopavali tako, da jih bodo pustili v oklepu iz gline. Vsak tako izkopan kos bodo nato zavili v juto, povezali z žico in zalili z mavcem. V glini zaprta kost bo ostala neprodušno zaprta in se ne bo mogla posušiti. To delo bo prišlo na vrsto prihodnji teden in bo prav gotovo najbolj zanimivi del odkopavanja. Šele takrat, ko bo preiskano vse najdišče in ko bomo že videli rezultat, bo mogoče rešiti še vsa druga vprašanja. Tedaj bo namreč jasno, ali je bilo najdeno zadostno število primerne ohranjenosti kosti, da bo mogoče iz njih sestaviti okostje. In takrat mislimo, bo šele čas, da se načne vprašanje, kje naj mamut ostane in kdo bo plačal z velikimi stroški združeno eventualno rekonstrukcijo okostja, ki naj bo nov dokaz žudovite preteklosti naše zemlje.

H. J.

Ljubljanske vesti

V nedeljo, dne 27. marca 1988.

Gledališče

Drama: Nedelja, 27. marca: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 28. marca: Zaprt. — Torek, 29. marca: Bela bolezni. Red A.

Opera: Nedelja, 27. marca: Ob 15. Grofica Marica. Izven. Znižane cene. — Ob 20. Traviata. Gostuje ga. Zlata Gjurgjenac. Izven. Zniž. cene. — Ponedeljek, 28. marca: Zaprt. — Torek, 29. marca: Red Sreda. — Četrtek, 31. marca: Seviljski brivec. Gostuje Ada Sari. Izven. — Petek, 1. aprila: Rigoletto. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja višjega režiserja prof. Osipa Sesta. Gostujeta gg. Josip Gostič in Marjan Rus.

KINO KODELJEVO

Danes ob 3., 5. in 8. ter jutri ob 8. uri dvojni spored

Ladja sužnjev

Warner Baxter Wallace Beery
Do zadnjega dela napeta zgodba o poslednjem trgovcu s sužnji.

Grandiozno! Za močne živce!

Kraljevi jetnik Paul Kemp

Predprodaja vstopnic od 11. ure dalje.

Prireditve in zabave

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani ponovi drevi točno ob 8 v franciškanski dvorani Jurčičevega »Desetega brata«. Pri predstavi sodeluje orkester Franciškanske prosvete pod vodstvom g. Macha. Kljub visokim režijskim stroškom ostanejo tudi za to predstavo znižane cene po 6, 4, 3 in 2 din. Predprodaja v pisarni »Pax et bonum« v franciškanski pasaji.

»Mladost«, drama v treh dejanjih, bodo uprizorili danes popoldne ob 5 v franciškanski dvorani. Vstopnice po 8, 6, 4, 3 in 2 din se dobe popoldne pri blagajni in popoldne eno uro pred predstavo.

Predavanja

Sodobno vprašanje. Bivši minister za socialno politiko, vseučilišni profesor dr. Andrej Gosar, predava v okviru predavanj »Kluba absolviranih trgovskih akademikov« v Ljubljani, dne 30. marca, ob 20 v dvorani Trgovske akademije o dandanes posebnost aktualnem vprašanju: »Problem gospodarstva po načrtu«. Vstop prost tudi širši javnosti.

Kino

Zvočni kino Vič predvaja drevi ob 4, 6 in 8 senzacionalni pustolovski vefilm iz pragozda: »Tarzan zmagovalca«. Za dodatek Foxov zvočni tednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste; v ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, mr. Trunkoczy d.d., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Pozabljen je bil v tramvaju od remize v Zg. Šiški do St. Vida damski kožuhočinast ovratnik. Najditelj naj ga proti nagradi odda v remizi, Zg. Šiška.

Majhna zlata zapesna ura na črnem traku je bila izgubljena v petek, 25. t. m., v sredini mesta. Pošten najditelj naj se javi proti dobri nagradi pri upravi »Slovenca«.

Armature Lutz za plin, vodo in paro
tovarna Ljubljana-Siška tel. 32-52.

1 Celonočno češčenje presv. Zakramenta v ljubljanski stolnici bo v noči od 31. marca na 1. april (prvi petek). Vsako nočno uro od 9 zvečer do 4 zjutraj se bodo opravljale molitve 6. in 9. molitvene ure v počaščenje trpečega Zveličarja in njegove žalostne matere Marije.

1 Materinski dan Krščanske ženske zveze bo jutri, v ponedeljek, v opernem gledališču ob 7 zvečer, na kar opozarjamo naše občinstvo. Letos bo program zelo pester in bo ostal našim otrokom še dolgo v spominu. Uvodni govor bo govoril dr. Tine Debeljak. Sledili bosta dve igriči, ki sta jih spisal pisatelj Krista Hafnerjeva (Materin dan ali za mamino lepoto) ter Anica Černejeva (Pripravljamo mamičin dan). Starši bodo lahko občudovali igralske zmožnosti svojih otrok in otroci bodo veselili, da pripravljajo radost svojim mamicam, vsi pa bomo hvaležni gđ. Slavici Vencajovi, ki se že leta in leta žrtvuje tem materinskim prireditvam, ter g. I. Jermau, ki bo s svojo režisersko sposobnostjo ravnal nastope naših otrok na odru. Zato pridite starši in otroci, da v skupni radosti proslavite svoj praznik družinske ljubezni! Vstopnice se dobe pri blagajni Opernega gledališča.

1 V počaščenje spomina umrle gospe Marije Škerlep darujejo Kurentovi 100 din za društvo slepih.

Plašče, površnike

v največji izbi po nizkih cenah nudi

Fran Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 9

učitelji petja. Ljubljana bo gotovo pokazala tudi tokrat svojo naklonjenost mladim pevcem in napolnila dvorano do skrajnega kotička, ker so cene zelo nizke.

1 Zveza katoliških nameščenikov vjudno vabi k duhovnim vajam in tečaju KA, ki bodo v dneh od 1. do 10. aprila v uršulinskem samostanu. Prijavite se na naslov: Zveza katoliških nameščenikov, Masarykova 12.

1 V počaščenje spomina gospe Mete Škerlep, Jezica, daruje pomožni šoli v Ljubljani 100 din družina polic. svetnika Kokalja v Ljubljani.

1 Kemično snajenje oblek, parno likanje: Šimenec, Kolodvorska 8.

1 Sadjarska podružnica Šiška. Danes popoldne si ogledamo nekaj vrtov v Beljaški in Apihovi ulici. Zbirališče pri križišču Beljaške in Černetove ceste št. 20 ob 14.

1 Pet tatov svinca. Sedaj, ko gredo vse kovine tako lahko v denar imajo od svetovne tekme v oboroževanju korist tudi ljubljanski tatitci. Škoda pa trpe svede lastniki raznih kovinskih naprav. Pred nekaj tedni je bilo opustošenih več ljubljanskih novih zgradb, odkoder so tatitci odnesli avinčene vodovodne in plinske cevi, razno železje in druge kovinske predmete. Svince so tatovi pretopili v glinastih kalupih ter ga nato ponujali pri raznih trgovcih. Policija je tatovom prišla na sled ter prišla pet mladih fantov, ki so s svojimi tatvinami povzročili lastnikom veliko škodo, sami pa so imeli od teh tatvin bore malo koristi, saj so na primer pretopljeni svinec prodajali po 2 dinarja za kilogram. Policija že zaslišuje te tatitce.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« greenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporočajo po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

1 Havičček Brata, Elektropodjetje, Stari trg 24, telefon 25-96.

1 Pisalne in računske stroje vam strokovno poravi Simandl, Dvořakova ulica 3, tel. 24-07.

Izseljenska akademija

Pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačepa danes ob pol 11 dopoldne v franciškanski dvorani.

SPORED:

1. Čajkovski: Romanca, Musorgski: Solza, Dvořak: Op. 54. šte. 2. Valček. Igra godalni orkester dr. učiteljskega.
2. Govor (Prevzvišeni škof g. dr. Rožman).
3. Emil Adamič: Ločitev (pesem in simb. vaja, učenke Lichten, zavoda).
4. Mirko Kunčič: Pismo v tujino (deklamacija, Lj. Božič).
5. G. Ipavec: O mraku, A. Nedved: Zelja, St. Premrl: Zdravica. Poje zbor uršulinske gimn.
6. D. Jenko: Tihla luna (pesem in simb. vaja, učenke Lichten, zavoda).
7. J. Smith: Chanson russe (klavirska skladba — Meia Cimpršek).
8. O. Zupančič: Duma (Odlomki. Recitacija — simb. vaja, dijaki škof. zavoda).
9. St. Premrl: Rože za Marijo, M. Tomc: Zvonovi, M. Bajuk: Kdo bo?, narodna: Jugoslavija, ojl Poje zbor L. dekl. meščanske šole.
10. St. Premrl: Domotožje (dvospev).
11. St. Premrl: Bela cesta, D. Jenko: Na tujih tleh, A. Nedved: Domovina mili kraj, narodna: Slovensko dekle, narodna: Popotnik pridem čez goro, Ferjančič: Planinarica, P. A. Hribar: Oj, hčica očetova. Dijaki škof. zavoda v št. Vidu.
12. Državna himna.

Skoraj polovica našega naroda je na tujem, izven naših mej, ki ječi in prosi rešitve matere domovine. Ali nas to boli? Ali slišimo obupni klic po pomoči? Mladina je domela ta klic in ji želi pomagati. Akademija bo samo izliv ljubezni mladih slovenskih duš do uboge slovenske mladine na tujem. Ali boste napolnili dvorano pri tej prireditvi in pokazali ljubezen slovenskega srca do rojaka na tujem?

Prostovoljni prispevki so namenjeni »Mladinskemu skladu« izseljenske mladine za njen obisk domovine.

DRUŽBA SV. RAFAELA.

BANKA BARUCH

11. Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vsi vsi bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček. račune Belgija: št. 3034-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. vilka 1458-63, Ned. Dienst; Luksemburg: št. vilka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Kamnik

Deutsch-Finžgarjev pasijon uprizore katol. prosvetna društva danes ob pol 4 pop. v Kamniškem domu. Nastopa nad 70 oseb v 11 slikah. Med odmorji zborovski in ljudsko petje. Kljub izrednim stroškom za ureditev novih pozorišč in kostumov je vstopnina običajna (8, 6 in 3 din), da se tako omogoči udeležba vsem, ki bi se v duhu postnega časa radi zamislili v velike dogodke trpljenja Gospodovega izza pred 1900 let.

Volitec v meščansko korporacijo na praznik 25. t. m. so potekle v popolnem zadovoljstvu upravičencev z naslednjim rezultatom: Lista I je dobila 41 glasov (nosilec dr. Fr. Trampuž), lista II 100 glasov (nosilec Benkovič Iv.). V gospodarski odbor so izvoljeni gg.: dr. Trampuž, Jerele, Benkovič Iv., Pirnat Ludvik, Goltes Josip, Lap Cene in Cuzak Janko; namestniki: Pirš Mihael, Kolman Martin, Ambrož Nande in Antonin Franc. — V nadzorni odbor so izvoljeni gg.: Neřima Ferd., inž. Birk Franc, Peterlin Franc, Albrecht Karel in Stele Janko; namestniki: Klemenčič Jos. st., Benkovič Karel in Kovačič Ivan.

Krajevna organizacija JRZ za mesto Kamnik in priključene vasi bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 3. aprila, točno ob 10. dopoldne v dvorani društva »Kamnik«.

Prvovrstno primorsko črtno točijo pri Saffariju.

Maribor

m Maribor se seli. Jutri, v ponedeljek se že preseli mariborski živilski trg z Glavnega trga na Vodnikov trg. Na Glavnem trgu ostanejo samo branjevalci z južnim sadjem. Na Vodnikovem trgu bodo nameščeni kmečki prodajalci, mesarji se bodo zvrstili po Strossmajerjevem drevedu od Vodnikovega trga do križišča z Orožnove oziroma Smetanove ulice, deloma pa se bo porabljal za živilski trg tudi Vojašniški trg, kolikor bo pač tam prostora, ker je zaseden skoraj ves od špeharjev. Zaradi mesarskih stojnic v Strossmajerjevem drevedu bo ustavljen do 11 predpoldne vsak dan ves vojni promet po omenjeni ulici. Vozovi s krompirjem in drvmi bodo ob sobotah postavljeni od Vodnikovega trga po Pristaniški ulici do Drave. Branjevalci s kislim zeljem, kisljo repo, oljem, sirom, mlečnimi izdelki pridejo vsi na Vodnikov trg. Na ta način se bo živilski trg preselil z Glavnega trga, kjer bodo letošnjo pomlad in poletje gospodovali krampi in lopate, dokler ne bo končana regulacija trga. Potem se živilski trg najbrže preseli začasno nazaj, dokler ne bo urejena in zgrajena nova mariborska tržnica tam, kjer stoji sedaj zgradba stare draveke vojašnice.

Konfekcija ženske opreme in modna trgovina

„GOSTA“

Maribor, Grajski trg št. 1

prinaša vedno najnovejše

m Današnji športni dogodki. Danes ob pol 10 dopoldne bo na stadionu SK Železničarja cross-country prvenstvo Maribora. Ob 15.30 bo prvenstvo LNP med ISSK Mariborom in SK Kranjem, ki to pot prvič nastopa v Mariboru. V predtekmi nastopijo juniorji. Obe tekni se vršita na stadionu Železničarja.

Sreča Vas kliče!

V kratkem se zopet prične

nowo kolo drž. razredne loterije

Ali že imate srečko? — Obrnite se čimprej na našo hišo sreče in pooblašeno glavno kolekturo drž. razr. loterije

BEZJAK, MARIBOR

Gosposka ulica 25 (telefon 20-97)

Cela srečka stane 200—, polovica 100—, četrtinka 50 din

m V terek bo v gledališču premiera zabavne in duhovite italijanske komedije »Dva ducata rdečih rož« v režiji Jožeta Koviča. V glavnih vlogah nastopijo Jože Kovič, Branka Rasbergerjevs in Milan Košič.

m Zanimiva aretacija. Policija je aretirala Edgarja von Klause, ki se je pred dobrim letom naselil v Mariboru ter se je izdal za danskega konzula, včasih tudi za »nemškega gospodarskega konzula«. Imel je teene družabne slike med tukajšnjimi nemškimi krogi, zlasti z gospodarskimi ljudmi. Aretirali so ga, ker je osumljen, da si je prisvajal naslov danskega konzula in pa zaradi sumljivih poslov. Njegova aretacija je vzbudila v Mariboru izredno pozornost.

Velika izbira!

Manufaktura »češki magazin«
Maribor - Ulica 10. okt.

m Žetev smrti. V starosti 64 let je umrla v Tattenbachovi ulici gđ. Elizabeta Kočijaž. Bila je vneta članica cerkvenih organizacij franciškanske župnije. Več let je vodila z največjo poštovanostjo tajnišče posle Krščanske ženske zveze. Dijakom, ki jih je sprejemala v oskrbo, ni bila le gospodinja, ampak prava mati. Skrbela je za njih versko življenje ter se je vedno zanimala za njihov napredek v šoli. Brezmejno zaupanje v Boga in ljubezen do Marije sta jo spremljala na življenjski poti. Vsi, ki so jo poznali, so jo iz srca ljubili in spoštovali. Danes, v nedeljo ob 3 popoldne bo bodo spremlili k večnemu počitku na franciškansko pokopališče in ji želeli večni mir in pokoj.

voščeno platno, umetno usnje v vseh širinah v velikih izbi pri

»OBNOVA« - F. Novak, Maribor, Jurčičeva 6

m Fantovski odsek II. ima v ponedeljek zvečer redni sešestanek z običajnim sporedom. Vsi in točno! m Danes ob 11 dopoldne v dvorani na Aleksandrovi 6 sešestanek Fantovskih odsekov Slomškovega fantovskega okrožja, na katerem bo govoril predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec. Člani mariborskih in okoliških odsekov pa tudi drugi prijatelji našega gibanja vabljeni!

m Dekliški krožek v Mariboru ima v ponedeljek 29. t. m. zvečer ob pol 8 v Domu, Slomškov trg 12, svojo občni zbor. Vabljeni tudi nečlanice.

m Ljudska univerza. V ponedeljek predava o mednarodnih gospodarskih in socialnih problemih odlični gospodarstvenik in predavatelj univ. prof. dr. Milan Ivič iz Zagreba.

m Z. A. K. S. vabi vse tovariše in kmečko zavodne ljudi na veliko stanovsko zborovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 3. aprila ob pol 10 dopoldne v Gambirnovi dvorani v Mariboru. Dnevni red je zelo pester ter obsega vsa pereča vprašanja kmečkega stanu. Kdor želi, da bi se položaj kmečkega stanu izboljšal, naj pride.

Kavarna in restavracija »Orel«

Novodospela nesladkana najboljša ljutomerska vina. Ob petkih sveže morske ribe.

m 50 letenico svojega življenja je obhajal večraj železniški uradnik in hišni posestnik v Melju g. Jurij Jamšek. Je zelo ugleden mož, zaveden orista JRZ in predsednik njene organizacije za meljski okraj. Pridno se udeležuje tudi na prosvetnem polju ter je član odbora Katoliške mladine. K srečanju z Abrahamom mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo srečnih let!

Gledališče

Nedelja 27. marca ob 15: »Trubadur«; ob 20: »Nečake«. — Ponedeljek, 28. marca: Zaprt. — Torek, 29. marca ob 20: »Dva ducata rdečih rož«. Premiera. Red C.

Dokazali smo:

Ni brezpogojno potrebno, da mora biti dobro blago na vsak način tudi drago. Tudi tisti, ki štedi, se lahko dobro in lepo obleče, če kupuje pri nas.

MANUFAKTURA komanditna družba

MESTNI TRG 17

Katoliško prosvetno društvo v Šiški V ponedeljek zvečer ob 8 nam bo predaval inšpektor gospod Kofol Franc o »ureditvi domačega vrtca«, kar nam bo objasnjeval s pomočjo posebnih eksoptičnih slik v samostanski dvorani.

Franciškanska prosveta M. O. Ljubljana priredi v torek, 20. t. m., ob 8 zvečer v Franciškanski dvorani eksoptično predavanje »Po stopinjah trpečega Zveličarja«. Govori univ. profesor dr. Andrej Snoj ob slikah o krajih Kristusovega trpljenja. Predprodaja vstopnic po 3 in 2 din v pisarni »Pax et bonum«.

V ponedeljek, dne 28. t. m., bo ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona sklepno predavanje letonjega predavalnega cikla Danice, Savice in Zarje. Predaval bo prof. Edvard Koček o temi: Notranja kriza slovenstva. Po predavanju bo debata. Vsi so najiskrenejše vabljeni, za člane je udeležba obvezna.

Slovenija Vas vabi!

DOBRNA PRI CELJU

Zdravilišče za srčne, živčne, ženske bolezni ter počitka potrebn. Pred- in posezona: 13. IV. do 30. VI. in 1. IX. do 31. X. 20-dnevno pansionatno zdravljenje: za državne nameščenice 1200, 1250 in 1450 dinarjev; v ceni je vse všteto, tudi vožnja z avtobusom iz Celja v Dobrno in nazaj. Ostali plačajo 1350, 1500 in 1650 din. Prospekti direktno ali pri Putniku.

RIMSKE TOPLICE

Radium termalno kopališče — jugoslovanski Gastein. Indikacija: Živčne, ženske bolezni, giht, visoki krvni pritisk itd. Nizke pansionatne kure za 10 dni 850—1000 din. Državni uradniški popust. Prospekti pri Putniku ali pri Zdraviliškem ravnatelju, Rimske toplice. Teljako prometna zveza »Putnik«, Maribor.

Sestanki

Slovensko stenografsko društvo Ljubljana ima redni letni občni zbor danes ob pol 9 dopoldne v zgradbi Trgovske akademije, Bleiweisova cesta 8. Ob tej priliki bo predaval g. Franc Hribar, banovinski uradnik, »Iz moje stenografske prakse«.

Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo dne 4. aprila ob 17. v geografskem inštitutu univerze. V primeru nespletnosti bo občni zbor eno uro pozneje. — Odbor.

Naše dijaštvo

Vse katoliške akademike vjudno vabimo na duhovne vaje od 25. do 28. marca v uršulinski samostan. Govori ob 9, 11 in 15.

Hubertus milo, res domače, slovensko milo!

1 Ljubljanske srednje šole prireajo že nekaj let sem redne pevke nastope svojih gojencev. Letos se le-tim pridruži tudi mladina vseh ljubljanskih meščanskih šol, ki stopi pred ljubljansko občinstvo s svojimi pevskimi uspehi v nedeljo, dne 3. aprila t. l., ob polenajstih dopoldne v franciškanski dvorani. Ljubljana ima devet meščanskih šol, sedem državnih in dve zasebni in mladina vseh se bo pred poslušalci zvrstila in pokazala, kaj so jo naučili

Bollenški umor:

Tudi Bevardi je sedaj priznal

Vest, da je zaprta tudi njegova mati, ga je strla, pa je vse priznal — Bollenški umor je sedaj popolnoma pojasnjen

Maribor, 26. marca.

Mariborska javnost se še vedno živo zanima za podrobnosti grozovitega zločina pri Sv. Boljenku, katerega ljudje pač ne bodo tako kmalu pozabili. Kakor znano so bili obdolženi umora Stanka Dolničarja in Milke Gorupove trije: nedoletna fanta Bevardi in Sajtegel ter delavec Blaž Šega iz Radvanja. Vsi trije so še sedaj v zaporih mariborskega okrožnega sodišča. Skrajša se je domnevala, da je bil izvršen zločin zgolj iz maščevanja, katerega so zasnovali gradbeni delavci proti svojemu delovodji Dolničarju. Potem pa je mladi Sajtegel s svojim priznanjem, katerega je sivočasno »Slovenec« objavil, ta ugotovitev odločno oporekel, da sta izvršila napad in umor dveh mladih ljudi samo on in Bevardi, in sicer iz pohlepa po denarju in da je Šega popolnoma nedolžen. Kljub Sajtegelovemu priznanju pa preiskava ni mogla nikamor naprej, ker je ostal Bevardi zakrknjen ter je z vso odločnostjo tajil, da bi bil on pri zločinu udeležen. Sedaj pa se je položaj nenadoma preokrenil.

Mladi Bevardi se je v preiskovalnem zaporu do zadnjega čisto dobro počutil. Noga, v katero ga je Dolničar v samoohranbi dvakrat zabodel, se mu je popolnoma zacelila ter so ga premetili iz bolniškega oddelka jetnišnice v celico preiskovalnega zapora. Ker so Bevardijevo obleko zaradi preiskave krvnih madežev poslali na kemični institut ljubljanske univerze, je oblečen Bevardi samo v spodnjo obleko, kadar pa gre na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku, obleče čez še svoj »hubertus«. Preiskovalni sodnik se je na vse načine trudil, da bi izrazil iz Bevardija priznanje, vendar je ostal mladi zločinec neverjetno zakrknjen. Pretekli četrtek pa je uspelo preiskovalnemu sodniku, da ga je na zelo spreten način vendarle omečal.

V četrtek je bila pred preiskovalnim sodnikom ponovna konfrontacija med Sajtegelom in Bevardijem. Medtem ko je Sajtegel tudi pri zaslišanju izpovedal tako, kakor se je zločin v resnici dogdil ter je dejal, da sta kriva on in Bevardi, je slednji vse te obdolžitve poslušal z mirnim obrazom skoraj brezbržno, kakor da se njega sploh ne tičejo. Predzno je odgovarjal, da si je Sajtegel te obdolžitve izmislil in da ni kriv. Preiskovalni sodnik je nato uporabil sredstvo, ki si ga je spretno pripravil, da bi zlomil zločincev odpor. Vedel je, da je Bevardija zadnje čase skrbelo, kaj misli o njem njegova mati in kako se ji godi ter ji je neprestano pisal iz zapora pisma, ker mu še niso povedali, da je tudi ona zaprta. Ko je paznik Bevardija ukenil, da ga odvede nazaj v zapor, mu je preiskovalni sodnik dejal v obraz: »Tako s svojo trdnostjo mučiš samo mater, ki jo imamo tudi zaprt«. Ta novica je Bevardija kar strla. Vse je prebledel ter je zaprosil sodnika, naj ga še enkrat zasliši. Sedaj je priznal vse. V skladu z izpovedbami Sajtegla je priznal, da sta sama izvršila umor Dolničarja in Gorupove, in sicer zaradi tega, da bi si prilastila denar. Bevardi je Dolničarja udaril po glavi s sekuro. Vzel mu je denar, ni pa se hotel povedati, kam ga je skril in koliko ga je bilo. Tudi Bevardi je sedaj izjavil, da je Šega nedolžen. Sodišče bo Šega najbrž kmalu izpustilo, kakor hitro bodo še ostale podrobnosti zločina pojasnjene.

Sedaj, ko je tudi Bevardi priznal, bo preiskava bollenškega zločina naglo napredovala in bo dobilo državno tožilstvo v kratkem času v roke material za obtožbo obeh zločincev. Obenem pa je Bevardijevo priznanje najprimernejša zavrnitev neokusnih in neudovitih napadov »Jutra« in »Večernika« na naš list zaradi tega, ker je sivočasno objavil priznanje Sajtegla, »Jutra« in »Večernika« pa je ta vest ušla.

Zavednim Slovincem

Po narodnosti smo Slovenci, po državnosti Jugoslavlani. Čeprav smo udje malega naroda, hočemo vendar ostati živi členi tega naroda, kakor smo z njim spojeni tesno po jeziku, po krvi naših prednikov, po zgodovini, po značaju, po prostoru in položaju, po jeziku in izrazu. Zavedamo se, da bomo le tedaj tudi dobri Jugoslavlani in državljani, če bomo živi Slovenci, saj bo Jugoslavija močna in bo procvitala najbolj le tedaj, kadar bodo močni in živi vsi njeni členi države, ki jo bitno sestavljajo.

Čakajo nas velike naloge. Ali smo že pomislili, da v teh dneh naš kralj Matjaž ne spi več v globokem snu? Sveta vojska duha je to, ki mora slej ko prej vstati med nami, vojska zavednih vojščakov, oboroženih z uma svetlim mečem in z voljo za podrobno narodnoobrambno delo. To je, za kar dramimo. Tega dela je veliko za vsakogar. Najprej pa je treba narodne zavesti in vzgoje v tem narodnem duhu.

Da bi dvignili in oživili kar najbolj našo narodno zavest, zavest odgovornosti do našega narodnoobrambnega dela pri nas in tako vzgojili čvrst rod poštvalnih in zavednih narodnjakov, ki bi bil dovolj odporen za nujen življenjski boj za obstanek našega naroda v sedanosti kakor v bodočnosti, je nedvomno želja in skrb nas vseh. Zato je naša posebna naloga, da se notranje okrepimo in osvestimo. Spoznanje in zavest bo sledilo teženje in hotenje in to tudi potrebna dejanja. Tako bomo mogli nuditi izseljenstvu zadostno duhovno zaledje, da bodo laže vztrajali kljub oviram. S tem vršimo Slovenci kot mali slovanski narod tudi veliko borbo za kulturne pravice malih narodov, hkrati pa smo steber jugoslovanske države, živ ud vseslovanske družine in dlka celotnega svetovnega kulturnega organizma, ki ga je zamilil Stvarnik.

»Slovenska straža« se prebujala k reševanju novih nalog in hoče postaviti med nami trdnih osnov za potrebne zgradbe naše narodne obrambe v sedanosti in tudi za bodočnost. Slednji naš človek se mora do dna svoje duše zavesti, da je sin tega naroda in biti vsak čas pripravljen, zanj vse žrtvovati. Drugi narodi so nas v tem že prekosili, naš položaj pa nas zdaj k temu podrobnejemu narodnoobrambnemu delu še posebej pripravlja. O tem je vsaka razlaga odveč. Oklenimo se je vsi v tem skrajnem trenutku in bomo njeni živi udje!

Priglasila in podpore se sprejemajo v prostorih Prosvetne zveze, Miklošičeva 7, Ljubljana.

SLOVENSKA STRAŽA.

Pogreb uglednega moža

V Smartnem ob Dreti so pokopali priljubljenega in uglednega moža, 47-letnega g. Martina Remica, posestnika, gostilničarja in lesnega trgovca. Pretekli teden, ko je prvič letos vozil po Dreti eplav, je padel v vodo in se tako močno prehladil, da je v nekaj dneh umrl. Njegov pogreb je dokazal, kako silno je bil priljubljen, saj ga je na zadnji poti spremlala dolga vrsta pogrebcev z godbo in pevci. Nad odprtim grobom so se poslovili od pokojnika župnik g. Zagoršak, načelnik gasilske župe g. Ferdo Remic in za koroške borce g. dr. Mejak. — Pokojni g. Remic je bil občinski odbornik, vnet član gasilskega društva in koroški borec. Bil je tudi reden naročnik »Slovenca«. Zelo je bil naklonjen farni cerkvi in našim prosvetnim društvom. Zaprta žena in pet nedoraslih otrok. Naj mirno počiva v Gospodu, žalujočim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Občinske volitve v Slov. Bistrici

Danes se bo odločila usoda občinskega gospodarstva v Slov. Bistrici za bodoča tri leta. Nasproti si stojita Schaubachova in Pučnikova lista. Imena mož na Schaubachovi listi nam jamčijo za dobro gospodarsko upravo občine; poleg dr. Schaubacha sta na njej še dva bivša župana, Kos in Kac, ki sta s svojim dosedanjim delom že dokazala, da sta sposobna gospodarja in da sta znala dobro voditi prejšnjo okoliščino in mestno občino. Dalje je na Schaubachovi listi cela vrsta drugih odbornikov, ki imajo koristne izkušnje iz sodelovanja v dosedanjih občinskih upravah oz. odborih. Ta lista ima tudi svoj jasn program: zastopati hoče želje slovenskega ljudstva, da dosežemo pravične samouprave, da podpremo politiko našega voditelja dr. Korošca, da izvajamo potrebna sredstva za nujna javna dela v naši združeni občini in da tako občino gospodarsko dvignemo.

Druga je lista dr. Pučnika. Na njej so združeni ljudje vseh mogočih političnih smeri od bivših orjunašev do rdečkarjev. Eni pravijo, da so se združili zaradi nemške nevarnosti, drugi njihovi agitatorji agitirajo s Hitlerjem. Te dni se je ravno dr. Kramer v Belgradu trkal na svoja nacionalna prsa; kakšno politiko dela njegov svak dr. Pučnik v Slovenski Bistrici, si pa ni upal povedati.

O gospodarskih sposobnostih dr. Pučnika ne bomo izgubljali dosti besedi. Njegova trditve, da so lopate še tam, kjer jih je on pustil, mu nič ne pomagajo, ker volivci niso slepi in vedo, koliko cest in potov se je uredilo v enem samem letu pod županovanjem g. Kaca. Vsi pa tudi vemo, da bi bila občina izgubila 130.000 din pri pogodbi s fališko elektrarno, ki jo je delal in sklenil dr. Pučnik, če ne bi bil stvari odkril dr. Jagodič. Zato je prazna, da lahko dr. Pučnik ravno tako doseže državne in banovinske podpore kakor kdo drugi, ker so vsi davkoplačevalci; država in banovina dajeta

le tistim, ki jim zaupata, da bodo z denarjem prav gospodarili. Kako je gospodarila Pučnikova jeenarska stranka, smo slišali tudi na shodu; še sedaj niso plačani računi za brezplačne vožnje na nekdanja zborovanja, zato se takim ljudem ne more zaupati denar davkoplačevalcev in ga tudi dobili ne bodo.

Pučnikovi agitatorji so te dni napenjali vse sile, da bi po svojih starih metodah izsilili zmago. Na Tinju, ki ga je smatral dr. Pučnik za svojo trdnjavo, so po pomoti nabili celo svojega lastnega agitatorja. Poslancu Vinku so očitali, da ni še nič napravil za svoj okraj, čeprav prejema za svoj trud mesečno lepe tisočake, zato je moral tudi on bežati pred svojimi lastnimi nekdanjimi pristaši. Blatili so na najbolj podle načine našega nosilca liste dr. Schaubacha in ga pošiljali za mejo, čeprav se lahko skrijejo pred njim s svojimi nacionalnimi zaslugami. Iz Celja so si naročili cirkuško trobento, da bi delala reklamo zanje, pa je ni bilo. Naši volivci si bodo zapomnili tudi tistega dosedanjega občinskega odbornika, ki je sedaj prestopil na Pučnikovo listo, pa mu trgovina vseeno ne bo bolj nesla; mi ga jim prav privoščimo. Vse to Pučnika ne bo rešilo. Kdor ima pravico na svoji strani, se mu ni treba boriti s takimi sredstvi, kakor se jih poslužujejo naši nasprotniki.

Mi se borimo sami proti listi, na kateri so nasprotniki vseh mogočih barv, zato mora biti naša zmaga tem bolj častna. Naj noben zaveden volivec ne ostane danes doma, na volišču pa naj da vsak svoj glas za dr. Schaubacha.

Jubilej odličnega redovnika

Štiridesetletnico slovesnih redovnih obljub je obhajal v Loretu v Italiji dne 24. marca pater Oton Kocjan O. M. Cap. P. Kocjan je po rodu ljubljčanin iz znane ugledne »Štefančkove« družine na Dolenjski cesti zraven Rakovnika. Jubilant se je rodil 10. maja 1876, dovršil v Ljubljani 6 gimnazijskih razredov ter nato vstopil v red oo. kapucinov. Dne

24. marca 1898 je napravil slovesne redovne obljube in 9. oktobra istega leta pel novo mašo pri sv. Jakobu v Ljubljani. Pred vojno je bil več let v Gorici, nato v Trstu, Skofji Loki itd. Deloval je na več erednjih šolah kot katehet. Bil je povsod zelo priljubljen. Jeseni leta 1935 je bil poklican v papeževu baziliko v Loreto in postal prvi slovenski apostolski penitenciar. Zaradi njegove temeljitosti in obsežne izobrazbe, globoke pobožnosti in vedrega značaja jubilarja tudi v najvišjih cerkvenih krogih visoko cenijo. V Loreto romajo verniki najrazličnejših narodnosti, da si pri Lavretanski Mariji iščejo tolažbe in bridkosti in težavah. Naj bi Lavretanska Mati božja izprosila, da bi naš častiti jubilant še mnogo let zdrav in čil delil duhovne milosti!

Za avbe

vzroci, zlata nit, gotove oblike, rožasti trak.

Ljubljana **M. DRENIK** Kongresni trg 7

Zahteve Zagreba

V Zagrebu imajo ugledni meščani svoje posebno »Društvo Zagrebčanov«, ki je sedaj poslalo deputacijo k mestnemu županu dr. Teodoru Peičiću ter mu izročilo obširno spomenico o vseh mestnih vprašanjih. Zagrebčani zahtevajo regulacijo Save, ureditev cest in ulic, preskrbo zemljišč za industrijske stavbe, zgraditev novega velikega sodniškega poslopija in pošte na kolodvoru, izsušitev bližnjega Lonskega polja, s čimer bi se pridobilo okoli 100.000 oravoljnih poldne zemlje, zahtevajo, naj mestna občina doseže pri Trboveljski premogokopni družbi očiščenje Save, da se bodo mogli Zagrebčani kopati v čisti vodi, dalje zahtevajo preskrbo zadostnih kreditov za zagrebško vseevropsko, dalje premetitve ženske kaznilnice iz Zagreba ter ureditve drugih zagrebških komunalnih zahtev.

36. KOLO DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

žrebanje I. razreda

13. in 14. aprila 1938.

Dobitki:

Din 64,991.000—

Cena srečkam za vsak razred:

1/2 srečka
Din 200.—

1/3 srečke
Din 100.—

1/4 srečke
Din 50.—

Dobitki se izplačajo takoj — brez odbitka!
Strogo solidna postrežba.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN I DRUG

Gajeva 8 **ZAGREB** Ilica 15

Naročila se morajo nasloviti **neravnost na nas**, ker nimamo nikjer agentov in ne preprodajalcev
Imen dobitnikov ne objavljamo pod nobenim pogojem!

„Tončka, zakaj ne pazite bolj pri pranju, glejte, kako se raztrga perilo!“
„Gospa, stara sem postala ob delu... ker kupujete slabo milo... Terpentino milo Zlatorog je komaj dražje, toda koliko izdatnejše je! Njegova gosta bela pena pere prizanesljivo in perilo traja na leta. Lepo duhti, mehko voljno je... čistga belo.“

TERPENTINO MILO
Zlatorog

Za pet tihih minut

Ob današnjem evangeliju, kako je Jezus pomnožil pet kruhov in dve ribi in nastil pet tisoč ljudi (Jan 6, 1—14), je sv. Avgustin napisal nekaj misli o čudežih sploh, ki so vredne, da jih resno premisli tudi današnji človek.

»Čudeži, ki jih je delal naš Gospod Jezus Kristus,« piše veliki cerkveni učenik, »so božja dela in opominjajo človeškega duha, naj iz vidnih stvari spozna Boga. Bog namreč ni takšno bitje, da bi ga mogli z očmi videti, in njegovi čudeži, s katerimi vlada ves svet in uravnava vesoljno stvarstvo, se ne cenijo, ker se neprenehoma gode, tako da skoraj nikomur ni mar paziti na čudovila in občudovanja vredna božja dela v slehernem semenskem zrnju. Zategadelj si je po svojem usmiljenju nekaj pridržal, kar bi o pravem trenutku mimo navadnega teka in reda storil, da bi se ljudje, kateri ne jemljejo v mar vsakdanjih božjih edl, zavzeli, ko vidijo ne večja, marveč nenavadna. Kajti večji čudež je vladanje vsega sveta nego nasičenje petih tisočev ljudi s peterimi hlebi; toda onemu se nihče ne čudi, to pa ljudje občudujejo ne zato, ker je večje, marveč ker je redko.

Kdo namreč tudi zdaj hrani vesoljni svet, če ne on, ki iz malo zrn ustvarja setve? Storil je torej Jezus, kakor dela Bog. Z močjo, s katero iz malo zrn pomnožuje setve, s isto močjo je v svojih rokah pomnožil pet hlebov. Moč je namreč bila v Kristusovih rokah. Tisti peti hlebi pa so bili kakor seme, sicer ne v zemljo položeno, marveč od Stvarnika zemlje pomnoženo. Po tem torej, kar je čutom primaknjeno, naj se duh pozneje, in po tem, kar je postavljeno pred oči, naj se razum razgiblje, da bomo po vidnih delih občudovali nevidnega Boga in povzdignjeni k veri in očiščeni po veri želeli nevidno videti njega, ki ga iz vidnih stvari za nevidnega spoznamo.

Ni pa zadosti, da bi v Kristusovih čudežih samo to videli. Vprašajmo čudeže same, kaj nam o Kristusu pravijo; če jih namreč razumemo, govorijo svoj jezik. Zakaj, ker je Kristus božja Beseda, je tudi dejanje Besede nam beseda.

Požar pri Komendi

Komenda, 26. marca.

Na praznik zvečer ob 10 je začelo goreti gospodarsko poslopje in hiša posestnice Kosec Tilke iz Križa štev. 44 pri Komendi. Oboje je do tal pogorelo. Samo hitremu nastopu gasilcev iz Most in Duplice se je zahvaliti, da so požar omejili in da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja. Požarna škoda je samo delno krita z zavarovalnino.

Zdravstveni dnevi na Viču

bodo v Društvenem domu sledeče dni vsakokrat ob 8 zvečer: 30. marca: dr. B. Breclj; Osnova telesne vzgoje otrok; 31. marca: dr. Marinšek; Alkohol in njegove posledice; 1. aprila: dr. M. Šimečeva; Higijena žene (vstop imajo samo ženske); 6. aprila: dr. Grapar; Prva pomoč in nega bolnikov; 7. aprila: dr. M. Justin; Jetika; 8. aprila: dr. V. Stacul; O angliški bolezni otroka. — Nekatera predavanja bodo pojasnjevala slike ali film. Naj ne bo nikogar, ki bi ne poslušal tako važnih, a tako redkih predavanj!

Delo protituberkulozne lige v Kamniku

Kamnik, 25. marca.

Protituberkulozna liga v Kamniku je imela te dni občni zbor, katerega so se udeležili tudi odlični predstavniki kamniške javnosti. Občni zbor je vodil predsednik dr. Julij Polec, ki se je v svojem poročilu toplo zahvalil vsem podjetjem in občinam kamniškega okraja za podpore lige. Protituberkulozni teden je v Kamniku kar lepo uspel. Tudi takozvana »mlečna akcija« lepo napreduje. Od meseca novembra dalje dobivajo elabotni, od jetike okuženi otroci obeh spol med glavnim odmorom skodelico toplega mleka. Predsednik se je v toplih besedah spomnil tudi umrlega poštvalnega tajnika lige g. Franca Jagodica. V spomin njegovemu delu se je ustanovil poseben »Jagodičev fond«, ki se bo uporabljal za najnujnejšo pomoč. Sledila sta tajniško poročilo gđ. Valčič Božičeve in blaginjsko poročilo, iz katerega posnemamo, da je imela liga 59.046 din dohodkov in 44.335 din izdatkov, tako da znaša prebitek 14.711 din. Vodja dispanzerja dr. Pucelj je poročal nato, da je leta 1937 obiskalo dispanzer 1286 oseb. Izvršenih je bilo 182 tuberkulinskih poizkusov. Poročal je tudi, koliko podpor je liga razdelila v gotovini, obleki in obutvi. Vodja dispanzerja je z ogorčenjem ugotovil, da se je v neki tovarni v mestu pričela velika kampanja in agitacija proti ligi. Sledilo je čitanje proračuna za leto 1938, nakar je dr. Vidic poročal o izpremenjenih pravilih. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem stari odbor s predsednikom dr. Julijem Polecem na čelu.

Oživiljenje naših posojilnic

Z akcijo za likvidnost naših posojilnic je bilo izvršeno veliko delo, tako da je Poštna hranilnica dala na razpolago potrebna posojila za oživiljenje večinoma direktno zadržanih v zvezi s posojilnicami, nekaj pa poton banske uprave. S tem je izvršen glavni pogoj za oživiljenje posojilnic, vendar pa ne odini pogoj. Za oživiljenje posojilnic, za vzpostavitev stanja in poslovanja posojilnic kakor je bilo pred krizo 1. 1931, so še drugi zelo važni pogoji. Tudi ti pogoji bodo morali biti izpolnjeni, če hočemo, da bodo naše posojilnice res oživele in delale kakor so delale pred krizo, pomenile za gospodarsko in socialno življenje našega ljudstva to, kar so pomenile pred krizo.

Posojilnice so ljudske ustanove. Iz ljudstva so zrastle, le z močjo in sodelovanjem ljudstva so se mogle razviti in razmahniti tako, da so predstavljale pred začetkom krize najmočnejšo gospodarsko in socialno organizacijo našega ljudstva. Prav tako pa bodo mogle zopet postati za naše gospodarstvo in za naše socialno življenje to, kar so bile poprej, le s sodelovanjem ljudstva. Ako pobude, ki jo je dala banska uprava in Poštna hranilnica, ljudstvo ne bi sprejelo, ako bi napravilo tej pobudi ostalo pasivno, potem akcija za likvidnost posojilnic ne bi pomenila oživiljenja, obnove delovanja posojilnic.

Šest let je trajala kriza. Šest let so se neprestano bolj in bolj trgale vezi, mišičevje in sklepi našega posojilniškega organizma. Ogromna masa okoli četrtilijona vlagateljev, ki so pridno in vztrajno varčevali in zbirali kapital v naših posojilnicah, zadržna organizacija solidnih in poštenih dolžnikov, ki so z zadržnimi izposojili delali za napredek in izboljšanje gospodarstva, vse to se je v šestih letih zrahljalo, je prišlo v nered in je več ali manj izgubilo zveze s posojilnicami, ustvarjalo pa si na drugi strani nove zveze z denarnimi zavodi v mestih ali s Pošno hranilnico. Zadržni organizem varčevalcev in dolžnikov je treba zopet urediti, oživiti. Najpoprej je treba navezati stare stike z vrstami vlagateljev, ki so se v šestih letih posojilnicam odtujile in jim v nezaupanju popolnoma obrnile hrbet. Prav tako pa je treba zopet ustvariti posojilnicam temelj v poštenih, solidnih dolžnikih, ki so najboljšje jamstvo za obstojanje in za varnost posojilničnih kapitalov, prihrankov vlagateljev.

Res je bil novi kapital za oživiljenje posojilnic potreben, je bil življenjski pogoj za oživiljenje. Prav tako pa je za oživiljenje potrebno sodelovanje ljudstva, predvsem najširšega kroga varčevalcev in ožjega kroga solidnih dolžnikov.

Novi kapitali za likvidnost so res veliki. Pravilno se je računalo, da je po tolikem premoru v poslovanju posojilnic, po tolikem nezaupanju vlagateljev do posojilnic, treba res ogromnih kapitalov, da se doseže postavljeni cilj. Postavljeni cilj za vse te kapitale pa je le-ta, naj zopet vrnejo zaupanje vlagateljem, da se vsaki posojilnici ustvari močno zaledje varčevalcev, na katerih varčnosti edino more posojilnica obstajati in delovati. Če novi kapital ne bi zmožl vrniti zaupanja in ustvariti prejšnjih vezi med posojilnicami in varčevalci, potem njih namen ne bi bil dosežen. In akcija za likvidnost ne bi dosegla postavljenega cilja. Mesto likvidnosti bi šli naprej po poti počasne, tihe likvidacije.

Težišče akcije za likvidnost je torej v tem, da se vzpostavijo prejšnje vezi med posojilnicami in vlagatelji, da posojilnice postanejo zopet blagajnik in zaupnik vseh številnih malih vlagateljev po deželi. V zvezi s tem pa nastajajo nekatera vprašanja, ki so pri akciji za likvidnost zelo važna.

I.

Prvo vprašanje je, ali je med ljudstvom še dosti smisla za varčnost. Gotovo je velika, mogoče največja škoda, ki jo je povzročila dolgotrajna nelikvidnost posojilnic, prav v tem, da je propadalo varčevanje, da je varčevanje izgubljalo svoje moralne osnove. Vsa teža denarne krize, vsa nelikvidnost denarnih zavodov, vsa zaščita kmečkih dolžnikov, vse to se je vršilo na plečih vlagateljev, na škodo vlagateljev. Zlasti med mladino je smisel za varčevanje skoraj izgubljen. Tu bodo morale posojilnice zastaviti z delom. Navajanje ljudstva, zlasti mladine k varčevanju, predstavlja za bližnjo bodočnost osnovno nalogo naših posojilnic.

Pri propagandi in organizaciji varčevanja pa je treba z gospodarsko socialnega in narodnega vidika poudariti zlasti dveje: da ni napredka in blaginje brez varčevanja in da edino uspešni boj proti tujemu kapitalu predstavlja ustvarjanje domačega kapitala. Koliko se dela, govori in piše za napredek kmetijskega gospodarstva, pa je končno pogoj vsakega napredka vendarle kapital. In kapital za napredek kmetijskega gospodarstva so dajale posojilnice. Koliko se razpravlja o socialnem vprašanju, o izboljšanju blaginje v naši vasi, v kmečki družini. Temelj blaginje in najzanesljivejše soc. zavarovanje je varčnost naroda. Ljudstvo, ki v dobrih časih ne veseljači in ne zapravlja, ampak od blagoslova devije na stran za suha leta, tako ljudstvo je najbolje zavarovano proti stiski, lakoti, brezposelnosti in drugim socialnim nadlogam. Radi zabavljamo na tuji kapital. Predbacivamo mu izkoriščanje, katero vrši na našem prirodnem bogastvu, na naših delovnih silah. Pa je vendar najuspešnejša borba proti eksploataciji tujega kapitala ustvarjanje lastnega kapitala s propagando in organizacijo med malimi ljudmi.

II.

Drugo vprašanje je pa to, ali je med nami še dosti volje in smisla za tisto denarno samoupravo, ki so jo predstavljale naše posojilnice pred krizo. Naše posojilnice so iz-

vedle v denarnem oziru tako lepo urejeno samoupravo, da so dejansko kmetje, obrtniki, pa tudi delavci sami organizirali prihranke in jih sami upravljali. To je bila res velika, močna organizacija. Kakor so za gospodarsko in socialno življenje naroda važni enomilijardni prihranki, ki jih je ustvarila ta organizacija, prav tako pa je pomembna in važna samouprava te organizacije.

Danes se zelo poudarja zahteva politične samouprave, ki se postavlja kot cilj za narod v naši državi. Mnogo važnejša kot politična samouprava je denarna samouprava. Pri tem moramo pokazati na veliko nedoslednost, na protislovje pri vseh tistih, ki se ogrevajo za samoupravo, sami pa podpirajo centralizem in stvarno rušijo samoupravo s tem, da odtegujejo denar iz domačih posojilnic. Ali se ti ljudje svoje nedoslednosti zavedajo? Komaj. Danes je vse preveč v navadi, da govorimo eno, delamo drugo. In tako je tudi prišlo v navado, da spoznavamo veliko škodo pretiranega centralizma na vseh poljih in tudi na denarnem polju, a v isti sapi dajemo temu centralizmu uročno oporo, ko odtegujemo denar domačim posojilnicam in ga nosimo v centralistične ustanove.

Posojilnice so bile vendar temelj za napredek v gospodarstvu in za blagostanje ljudstva. V njih so se zbirali mali prihranki tisočev in tisočev varčevalcev — biseri tihega, vztrajnega in požrtvovalnega dela. Iz posojilnic so pritekali kapitali za napredek gospodarstva malega človeka: kmeta, obrtnika in delavca. V tem je bila moč našega naroda. To je bila resnična socialna ustanova, kakršne ne more ustvariti nobena še tako draga socialna akcija države. Ali bomo sedaj sami odžagali vejo, na kateri sloni naš gospodarski napredek, blagostanje našega ljudstva? Nikakor! Zato pa na delo za našo denarno samoupravo z geslom: »Ljudski denar ljudstvu!« Naše ljudstvo je dovolj sposobno in je tudi pošteno, da more svoje prihranke samo upravljati v svojih posojilnicah. Tisti pa, ki odtegujejo denar domačim posojilnicam in ga nosijo v centralistične ustanove, naj pomislijo, kje bodo prosili za posojilo in kje ga bodo dobili, kadar bodo v stiski.

Pri tem ne smemo prezreti eno zelo važno dejstvo. Revni smo na kapitalu. Našemu go-

spodarstvu na splošno kapitala, vsaj cenejnega kapitala zelo primanjkuje. Če se še ti kapitali vsi centralizirajo, kje bo pa naš mali človek dobil posojilo?

III.

Še tretje vprašanje nastaja v zvezi z oživiljenjem naših posojilnic. Ali je pa denar v teh posojilnicah zares tudi varen? Mnogi mislijo, da so naše posojilnice premajhne, da bi mogle denar varno upravljati in biti vedno tudi likvidne. Pravijo, da se lahko vsak čas zopet ponovi to, kar smo doživeli v jeseni leta 1931 in naslednjih letih.

Tudi na to vprašanje je treba odgovoriti, tudi ta strah je treba razgnati. Kriza v jeseni 1. 1931 je bila posledica svetovne denarne krize. Bila je kakor kužna bolezen, ki je bila k nam zanešana od drugod, ki je šla preko vsega sveta in je razmeroma zelo pozno prišla k nam. To bolezen bi bile pa naše posojilnice prav kmalu premagale, ako ne bi bila v aprilu leta 1932 vlada izdala uredbu o zaščiti kmetov. To uredba je potem vlada kakor harmoniko vlekla in nategovala vse do septembra leta 1936, žal vedno le tako, da je še bolj izpodkopavala zaupanje v posojilnice in vso težo denarne krize valila le na pleča vlagateljev. A kljub vsemu temu danes vsi vlagatelji posojilnic vedo, da niso ničesar izgubili, niti dinarja ne, da posojilnice postajajo likvidne in za vse potrebe izplačujejo in da se je vlagateljem v času vse dolgotrajne krize njihov denar stalno obrestoval.

In vprašanje varnosti. Posojilnice so vse osnovane na neomejeni zavezi članov; čim bolj se zaščitni režim likvidira, tem bolj stopa ta neomejena zaveza zopet v veljavo. Varčevalci morajo vedeti, da pri nobenem denarnem zavodu denar ni tako dobro naložen kakor pri posojilnici z neomejeno zavezo, za katero jamci sto ali več kmečkih gruntov. Grunt pa ima, kot pravi narod, do pekla svoje korenine in vedno predstavlja trdno vrednost.

Ustanov, ki jih je med našim ljudstvom začel snovati nepozabljeni socialni delavec dr. Janez Ev. Krek, zato ne bomo pustili, ampak se jih bomo še bolj oklenili v zavesti, da so le one temelj našega gospodarskega napredka in blaginje, praktična šola za gospodarsko samoupravo in denarne ustanove, v katerih so ljudski prihranki najbolj varno naloženi.

veletrgovcem, ki se v pretežni meri pečajo s trgovino na debelo in blago izvažajo iz ozemlja mesne občine, na podstavi utemeljenih prošelj, vloženih v 1 mesecu po preteku proračunskega leta, povrni del nad 20.000 din v proračunsko leto 1933-39 plačane uvoznine. Odstotek povračila, kakor tudi trgovinske stroke, ki se morejo s tem povračilom okristiti, določi po pooblastilu mestnega sveta troš. odbor po svobodnem preudarku.

V čl. 45 je objavljena tudi nova naredba o občinskih trošarinah. Poleg tega vsebuje pravilnik o izvrševanju proračuna mesne občine Ljubljanske na novo tudi naredbo o pobiranju občinske tratinne (prvotna uredba in pravilnik sta bila objavljena leta 1922), pravilnik o pobiranju takse za bivanje tujcev (prvotna naredba je bila objavljena leta 1921), pravilnik o občinski davčini na vozila (prvotno objavljena leta 1933, 1936 in 1937), naredbo o občinski davčini na poljstvo, pravilnik o občinski taksi na pse, pravilnik o pobiranju občinske lakse od prenosa nepremičnin (prvotno objavljena uredba leta 1934) in naredbo o občinski uvoznini.

4 pokojninski zavodi v državi

Iz izjave ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Cvetkoviča je posneti, da se na podlagi sklepa ministrskega sveta ustanove v državi še trije pokojninski zavodi kot nosilci pok. zavarovanja nameščencev. Zavod v Zagrebu bo obsegal področja okrožnih uradov v Zagrebu, Karlovcu, Osijeku in Sušaku razen Kastava, Raba in Krka, sarajevski področje uradov v Sarajevu, Banjaluki, Tuzli in Dubrovniku, razen okraja Dubrovnik, Metkovič, Korčula in Kotor, belgradski obseg področje okr. uradov Subotica, Sombor, Novi Sad, Petrovgrad, Beograd, Niš in Skopje.

Pokojninski zavod v Ljubljani obdrži dosedanje področje ter bo tudi izvrševal pokojninsko zavarovanje vseh uslužbencev pomorskih brodarstvih podjetij brez ozira na pristojnost pripadnost ladij in podjetij.

Poleg zavodov se osnujejo tudi poslovalnice v Novem Sadu, Nišu, Skoplju, Osijeku in Banjaluki, kjer bodo delali posebni odbori, katerih delokrog odreja zakon o pok. zavarovanju.

Zagrebska mestna hranilnica

Iz poslovnega poročila mestne hranilnice v Zagrebu za leto 1937 posnemamo, da so lani vloge v zavodu narasle do 513.8 na 591.9 milij, od tega na knjižice od 378.9 na 491.9, v tek. računih pa od 100 na 134.9 milij. Zaradi tega je bilančna vsota zavoda narasla od 605.56 na 672.3 milij. din in so dosegle rezerve že 37.46 (35.4) milij. din.

Likvidnost zavoda je izredno velika. Gotovina se je povečala od 173.57 na 217.9 milij., naložbe pri Narodni banki in Poštni hranilnici so se zmanjšale od 27.4 na 14.25 milij., dočim so se naložbe v blag. zapiskih povečale od 35 na 45 milij. din. Nadalje so se povečala menična posojila od 97.07 na 105, tek. računi od 117.4 na 136.7 milij. din. Občina Zagreb je z emisijo blagajniških zapiskov, katerih je tudi mestna hranilnica prevzela za 10.2 milij. din, odplačala svoje višee dolgov pri hranilnici. Ves dolg občine znaša 68.74 milij. din.

Hranilnica je kot znano tudi lastnik zagrebskega tramvaja in avtobusa. Čisti dobiček tramvaja se je kljub otvoritvi novih prog zmanjšal od 1.45 na 1.38 milij., izguba pri avtobusnem prometu se je zmanjšala od 0.34 na 0.27 milij. din.

Čisti dobiček znaša 4.2 (4.29) milij. din in dobi od tega mestna občina za obekoristne in socialne svrhe 1.5 milij. din.

Likvidacije: Ribar, dr. z. o. z., trgovina z ribami, divjačina in perutnino v Ljubljani; Slika, dr. z. o. z., v Ljubljani; Metlad Eksploatacija K. D. N., Strižič in drug, Novi grad pri Boštjanu ob Savi.

Konec poročanja: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, Sodna ulica 20.

Borža

Dne 26. marca 1938.

Denar

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 8.398 milij. din v primeri s 6.824, 4.89, 7.26 in 4.14 milij. din v prejšnjih tednih.

Avstrijski šiling je danes v zasebnem kliringu beležil v Ljubljani zaključek po 8.68, iz Zagreba pa je bil javljen tečaj 8.75 blago brez denarja.

Curih. Beigrad 10. Pariz 13.23. London 21.655. Newyork 436.875. Bruselj 73.55. Milan 22.98. Amsterdam 214.30. Berlin 175. Dunaj 61.50. Stockholm 111.00. Oslo 108.80. Kopenhagen 96.675. Praga 15.245. Varšava 82.25. Budimpešta 86.25. Atene 3.95. Carigrad 3.50. Bukarešta 3.25. Helsingfors 9.57. Buenos Aires 109.75.

Dunajska poštna hranilnica bo s 27. marcem prešla v vseh panogah svojega poslovanja na računjanje v markah po znanem ključu.

Podaljšanje posebnih dovoljenj za izvozne in tranzitne firme na Dunaju. Devizna dovoljenja bo odslej izdajala na Dunaju posebna »Devisen-stelle«, ki posluje začasno pri nacionalni banki. Dosedanja dovoljenja ostanajo do nadaljnjega v veljavi za izvozne in tranzitne tvrdke.

Uvoz lesa v Nemčijo. Po poročilu Narodne banke znaša devizna kvota za tromesečje april-junij 1938 3.311.000 mark za izvoz lesa v Nemčijo.

Izvoz lesa v Italijo. Agencija Jugoslovanski kurir poroča, da bo v kratkem prišlo do pogajanj med našo državo in Italijo glede povečanja uvoza našega lesa v Italijo. Pravi, da so se že začela tožadna uvodna pogajanja.

Zavržen predlog za otvoren konkurza. Predlog uvedbe konkurza o imovini ležeče zapuščine pok. Franca Kaučiča, trgovca v Mariboru, je zavrnjen, ker ni imovine.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Jakopič Neže, zasebnice v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah št. 13, sedaj Celje, Glavni trg št. 9, narok za sklepanje poravnave 27. aprila, oglašiti se je do 22. aprila.

Ruska zunanja trgovina leta 1937. 1937 je znašal ruski uvoz 1341, izvoz 1728 milij. rubljev. Izvoz pšenice je narasel od 35 na 257, bombaža od 3 na 55 milij. rubljev.

Vpisi v trgovinski register: Nardin A. in drug, parna pekarna, Celje, Kralja Petra cesta 33 (družbeniki Vrenko Anton in Nardin Angela); Eška, tvornica pletenin, družba z o. z., Ljubljana, glavna 200.000 din, poslovojni Soss Karel in Soss Meta; Javno skladišče špedicije Turk, Ljubljana, Kotnikova ulica št. 12, lastnik Turk Rajko; Rudolf Sever, izdelovanje in prodaja tapetiških izdelkov itd., Ljubljana; Souvan — Co., Ljubljana, izdelovanje in prodaja modnega blaga, konfekcija, trgovina z manufakturo (družbeniki Souvan Leo ml. in Sever Ferdinand, krojaški mojster na Viču); Ubald Nassimbeni, stavbno podjetje, Maribor, Vrtna ulica (družbeniki N. Ubald in inž. Ubald N.); Franjo Rakuš, carinsko posredništvo, Maribor, Aleksandrova cesta 35; Germuth & Snobe, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, družba z o. z., Podvelka (glavnica 100.000 din, poslovojni Karel Snobe, Germuth Franc); F. Stross sinova, tekstilna, barvarna in apretura, Ptuj (družbeniki Stross Ferdinand in Stross Franc).

Indus, tovarna usnja in usnenih izdelkov, d. o. o. v Ljubljani. Namesto poslovojni g. Antona Rojine je vpisen poslovojni Bahovec Josip, trgovec in posestnik v Ljubljani.

Slovenj Gradec

Prireditve tombole. Naši iznajdljivi zasebni trgovski nameščenci bodo priredili 19. junija t. l. do sedaj eno največjih tombol v Slovenem Gradcu. Glavni dobiček, odnosno prva tombola, bo krasen štiridesedezen avto »Opel«-Kadet, nadalje še devet tombol kakor kompletna spalnica, kuhinjska oprema, več koles itd. Razen tega pa še 690 lepih dobitkov. Kolikor nam je znano, se bodo tombolske karte dobile v predprodaji v vseh tukajšnjih trgovinah, kakor tudi v vseh okoliških krajih, zlasti pa slovenjegraškem in dravogradskem okraju.

Zdravstveno predavanje OUZD. Na praznik, 25. t. m., je bilo v Golovi dvorani zdravstveno predavanje, ki ga je priredil OUZD iz Ljubljane. Predavanje, na katerem sta govorila uradov zdravnik g. dr. Pohar Maks in g. Smerus Rudolf, eo pojasnjevale egiptijske slike in film. Dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena ter so poslušalci z zanimanjem sledili to poučno in važno predavanje.

Hrastnik

Danes se poslavlja od nas g. vikar Lojze Zalar, ki odhaja na svoje novo mesto za župnika v St. Peter pri Mariboru. Med nas je prišel pred osmimi leti z nalogo, da zgradi novo cerkev Kristusa Kralja in da pripravi vse potrebno za novo župnijo. Hrastnik je industrijski in ima nad 4000 prebivalcev. K maši so ljudje morali hoditi v nad uro oddaljeno župno cerkev. Zato je bilo nujno potrebno, da se je našel moč z železnimi žicami, ki je zbral prispevke po širni Sloveniji, da smo mogli postaviti močeno cerkev Kristusa Kralja. Bil je velik prijatelj šolske mladine, ki je vsako leto veliko število otrok peljal v svoj rojstni kraj na počitnice. Zahajal je rad tudi med delavske družine in jih vedril in tolažil z lepimi nauki. Hrastnjani ga bodo ohranili v trajnem hvaležnem spominu. Cerkev Kristusa Kralja mu bo pa nemaljav spomenik, ki bo pričal o njegovem neumornem delu in trpljenju še poznim rodovom. Zelimu mu na novem mestu mnogo uspehov in božjega blagoslova.

Kranj

Cesto v Lajhu pri Kranju bodo zaprli. Na predlog okrajnega cestnega odbora v Kranju je odredilo okrajno načelstvo zaporo banovinske ceste radi gradbenih del na mostu čez Krola v Lajhu v Kranju in sicer v dneh 5., 6. in 7. aprila t. l.; promet se preloži za ta čas na cesto Kranj-Senčur-Voklo-Prebačevo ozir. Trboje.

Smrtna kosa. Na praznik Marijinega Oznanjenja so pokopali v Smartnem pri Kranju 33-letno ženo elektromonterja Pavla Žirovnik. Pokojnica je bila dobro znana, ker je še kot dekle pogosto nastopala kot igralka v Smartnem domu in se eploh živahno udeleževala na prosvetnem polju. Zapuščala žalujočega moža in dvoje majhnih otrok. Naj v miru počiva!

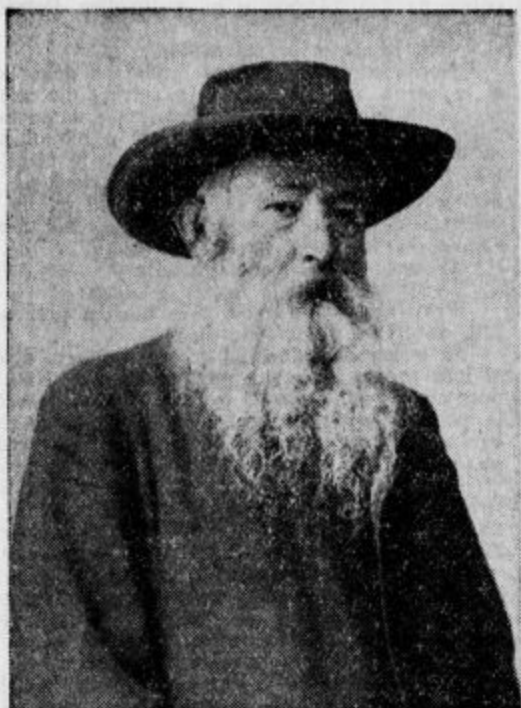
Finžgarjev »Pasijon« bo uprizorilo Prosvetno društvo Smartno pri Kranju v nedeljo, 27. marca ob 3 popoldne, 3. aprila ob 7 zvečer ter v nedeljo 10. aprila ob 3 popoldne v dvorani Smartnškega doma.

Vauč vas

Naše agilno kat. Prosvetno društvo uprizori prihodnjo nedeljo, dne 3. aprila priljubljeno ljudsko igro »Črna žena«. To bo zadnja predstava v letošnji seziji. Društveno življenje se tudi pri nas prav lepo razvija. Tako fantovski kot dekliski odsek prireja redno tedensko svoje seitanke in vaje, na katerih bistrijo svoj um in sree ter krepe svoje mišice. — Le tako naprej.

KULTURA

Ob stoletnici rojstva pisatelja dr. J. Mencingerja

teri je slutiti šolo ruskih komikov, pa je ustvaril s svojo »Mešano gospodo«, ki pa je bila tudi zadnja povest v povestnem slogu. V Krškem pa je samo opazoval in pisal svoje paradije na slovenske izrodke tedanjega kulturnega življenja. Najprej se je spravil na surovosti pisatelja Kodra ter mu te surovosti v drastični obliki pokazal v najduhovitejši slovenski paradiji »Omokavzar in Ušperna«. Njegova klasična kletev, obstoječa iz toliko psov, kolikor je črk v abecedi in urejenih po abecednem redu, je sicer edinstvena v slovenski književnosti, toda nasledil sem jo tudi v sedanjem češkem pisatelju Capku (Devetero pripovedk), ki je v bistvu prav tak duhovni konstruktor, seveda, neprimerno genialnejši. V svojem duhovitem govoru o Vodnikovem Vršacu in Slomškovi pesmi je persifliral Mahniča in njegovo ozkoščnost; v prestavi Prešernove pesmi s koseščino Koseskega jezikovno mešanico itd. Že v teh paradijah se vidi, da je bil Mencingerjev ustvarjalni navdih umskega značaja. Zato je prišel do največjega razmaha in najpomembnejše manifestacije v povestih, ki so v bistvu kramljanja in filozofski pomenki o problemih, ki razgibavajo svet, pa so samo vokvirjeni v pripovedno obliko. Tako sta nastali dve Mencingerjevi deli, ki sta daleč preživeli svojega avtorja in sta se uvrstili med klasična dela slovenskega slovstva. To sta njegova »Hoja na Triglav«^c, literarni potopis, ter njegova utopična povest o razvoju sveta in slovenski bodočnosti še posebej »Abaddon«, ki jo je krstil Mencinger sam za »bajko za starce«. »Abaddon«^c iz leta 1893 je samo svet sanj, blodenj v vročici, ki pa kažejo razvoj vsega človeštva v bodočih pokolenjih in stoletjih, luči, kamor ga bodo zavedle moderne teorije in materialistični nazori, ki se združujejo že pri njem v komunizmu. Sicer je tudi ta povest vržena v okvir rahlo nakazane ljubavne zgodbe, toda v bistvu je utopična slika bodočnosti brez Boga, ko vlada svetopisemski Abaddon, kralj pekla, uničevalec starih vrednot, ki v končnem komunizmu povsem propadejo. Toda obenem s poginom pa se vzbude v zarodku zopet nove vzmeti, ki

Včeraj dne 26. marca je poteklo sto let, kar se je rodil v Bohinju, v vasi Brod na št. 20 kovaču Gregorcju Mencingerju prvi sin Janez, tisti, ki je s svojim delom proslavil to hišo za najodličnejšo v Bohinju, da nosi še danes v spomin na njegovo rojstvo kamenito ploščo z napisom: »V tej hiši se je rodil pisatelj, buditelj slovenskega naroda in glasnik Bohinja«. Dr. Janez Mencinger, prvi doktor v Bohinju, kakor se ponosno imenuje v pismu svojim staršem, pa je tudi zaslužil ta spomin, saj je ovekovečil pristno bohinsko modrost za vse čase ter tudi nam pokazal, kako mora biti človek povezan s svojim Bogom, svojim rojstnim krajem, svojo zemljo in svojimi ljudmi, da ostane optimističen Slovec tudi tedaj, ko vidi propad slovenstva okrog sebe in v najbližji bodočnosti, kakor ga je videl on ob zadnjem Slovence na vrhu Triglava. Stal je Mencinger vse življenje miren in neomajen kot skala, v katero je butalo življenje z vsemi svojimi tokovi, pa ga ni premaknilo niti za ped s položaja, kamor ga je postavila cerkev in materina vzgoja, ki jo je on smatral za temelj življenja. Vedno znova in vedno z večjo strastjo se je vglabljal v svetovne duhove in pil modrost z »veliko žlico«, pa vedno in vedno se je povračal v svoj Bohinj, k svojim, da je spoznaval kot Tolstoj modrost svojega naroda in njegov klasičen mir in ravnotežje. »Vi, v visokih šolah razsvetljeni omikanci, se radi pobahate, da ste se vzpeli nad tesno obzorje kmetov in tistih, ki živimo med kmeti... zato pa nimate tistega blaženega miru in pokoja, ki ga kmetu podaja vdanost v božjo voljo.« In Mencinger je postal v slovenskem slovstvu svojevrstna postava prav zaradi svojega čudovitega miru, svoje prečiščenosti in prevdarnosti, svoje tehtajoče razumnosti in svojega vzvišenega, pa tako preprosto čistega gledanja na svet in njega dogodiščine. Ta »modrijan s Krškega«, kjer je »nedovršeno dokončal svojega življenja pravdo«, je imel po mojem mnenju v svojem značaju poteze velikega politika, ki bi znal deliti dobro od zlega in sprevideti nevarnosti, ki vodijo v socialni nered, da se je vdal politiki, toda bil je daleč od nje, modro tehtajoče strankarstvo v njega pravi vrednosti: z nasmeškom prezirajoč je sodil položaj kot zmagovalce. Bil je realist, stoječ vedno sredi življenja in njega brig, toda vseskozi idealist, poudarjajoč sile, ki urejajo življenje v prave smeri in ga drže v pravih mejah. Kot filozof je kramljal s svojimi o vseh problemih, ki mu jih je naplavilo življenje od vsepovsod, govoril o gospodarstvu in davčnih dajatvah, o vojaštvu in vojni, o literarnem življenju in politiki, o Bogu in Materi, ki sta oblikovala idealiste in materialiste; o komunizmu in krščanstvu, v katerem je videl edino rešitev sveta v trenutku, ko se nagiba k materialistični ureditvi brezdušnih mas... Videl pa je tudi človeku v srec in napisal nekaj povesti, ki spadajo med prve slovenske novele, v katerih je poveljeval Bohinju in njega zgodbe in kazal življenje v njega veselih in tragičnih straneh. Predvsem pa je ljubil slovenskega človeka in Slovenstvo sploh, ki ga je najbolj navdajalo s skrbjo ter je s svojimi modrevanji postal ne samo glasnik Bohinja, temveč tudi ogroženega slovenstva, ki ga je skušal očistiti in ojačiti z novo vero v stare ideale poštenosti in vere; kajti »ni še preminil noben versko in nraevstveno krepak narod, kakršen je izvestno tvoj, dokler je čuval vernost in nraevnost, te svoji najvišji blaginji!« In za to svoje delo si je Mencinger zaslužil spomin tudi po stoletju svojega rojstva, ki bi danes morala biti tako sveža, kakor je njegova misel potrebna današnji bolni Evropi in nam.

Mencinger, ki je do pete šole bil učenec Alojzijevega in bil med prvimi odlikovalci do mature, je po njej šel na Dunaj študirat filozofijo, toda kmalu je prestopil na pravno fakulteto, kjer je dosegel v Gradcu doktorat. Toda že prej je stopil v Brežice k dr. Razlagu za koncipienta, polagal čez sedem let advokatski izpit, se oženil v Krškem in se nastanil v Kranju kot advokat in bil deset let središče družabnega življenja v tem Prešernovem mestu. Toda ker je imel na Dolenjskem — na Trški gori — posestvo in vinograd, se je z rodino preselil v Krško, si tam kupil hišo in umrl 1. 1912. — To je zunanja skica njegovega življenja. Mencinger je stopil v književnost šele kot visokošolec in se priključil Stritarjevemu krogu ter »Vajevecem«, ki so bili za dve leti starejši ter tako z Erjavcem in Jenkom stopil med najvnetejše sotrudnike Janežičevega »Slovenskega glasnika«, časopisa, ki je ustvaril slovensko moderno prozo. Tudi pri novo ustanovljeni Mohorjevi družbi je sodeloval ter je njegov spis otvoril prvi zvezek zbirke »Večernice«, ki še danes izhaja. Napisal je nekaj malega povesti iz bohinskih krogov, pa tudi meščanskih, v katerih se vidi zrel realizem, nekako srebrno kovinsti sij besede, ostro risanje potez in misli, kar jih še danes kljub pomanjkanju toplote dela zanimive in užitne. Naravnost duhovito zapleteno storijo iz meščanskih krogov, v ka-

dvignejo novi idealizem, pozitivno krščanstvo, ki je končni prepoveditelj sveta in poročilo novega življenja. Ob tej osnovni ideji pa so razporedena kramljanja o vseh mogočih zadevah, najlepša v razvoju slovenstva, ki bo šlo v svoj pogin zaradi slovenske razprtosti kakor vse drugo, in v najvišji notranji napetosti vidi zadnjega Slovence na Triglavu; ta izgubi celo svoje ime in postane nem spomenik mrtvega naroda. V poznejši »Hoji na Triglav«, v kateri pa pride samo do planine Konjščice, pa je opisal prav tako v rahlo speti zgodbi svoj lastni življenjski duha svoje dobe na tako plastični način, da še danes velja spis za najlepšo koserijo v naši književnosti. Z njo je rešil Mencinger tudi svoj pisateljski sloves ter uveljavil svoj svojevrsten slog, nazornost besede in misli ter plastičnost opisa. Mencinger ni samo kramljal o popotnik, temveč tudi ustvarjajoč umetnik ter mu je zato uspela čudovita sinteza oblikujočih in razmišljajočih sil. V obeh zadnjih povestih se je pokazal klasični slovenskega jezika in tvorca svojevrstnih del v naši književnosti, ki dobivata bolj na veljavi ne samo kot povest, temveč tudi kot kačipot k novemu idealizmu, ki ga je Mencinger s tako prepričevalnostjo izpovedal še prej, nego ga je v sedanjem času zgodovina potrdila.

In ta potrditev je v besedah, ki jih je zapisal Mencinger v svojem »Abaddon«^c in s katerimi najlepše lahko zaključimo svojo besedo ob njegovi stoletnici, z njegovo sedaj tako sodobno pa že tedaj kategorično zahtevo, ki edina lahko še reši svet, namreč: »Navzeti se moraš notranjega krščanstva, po katerem sedaj kopirni vse človeštvo, krščanstva, ki se ne kaže samo na licu, ampak se javlja v delih pravice in ljubezni... Nad nami biva neka višja, človeku nedoumna sila. Ti moraš priznavati osebnega Boga... Veri moraš ukloniti osebno svojo modrost in učenost, upogniti se moraš zakonom, ki ti zapovedujejo samozalajbo in ponižnost, in smatrali moraš za nezmožno resnico, česar ne moreš doumeti s pomočki človeškega modrosolja. Stori to, in nova modrost, novi nazori ti razsvetlejo um, resnično boš blažen in užiral boš duševni mir!«

Da, to bi bil lek naši dobi, ki tone v nasprotnih težnjah Abadona, angela zla. In po ta lek smo stopili danes tudi k Mencingerju, stoletniku, za večnost utelešeni bohinski pameti in zvestemu stražarju še danes ogroženega slovenstva. td

Dvoje neobjavljenih Mencingerjevih pisem

Kaj bo? Molite za se, in molite zame. Daruj Bogu vaše skerbi in trude, in potepajte, imejte potrpljenje tudi z mano, ako nisem vsega po vaši volji naredil, mislite, da vaša volja morebiti ni prava bila, mislite, da je Bog to dopustil, in kdo ve, za koga ona je že Bog poklical. Bojje pota so čudne, in morebiti še mene enkrat njegova čudna moč prešine, da bom še kaj drugega kar sem. Tako sem zdaj obenjen v božjo voljo se jaz podam, podajte se tudi vi.

Za njegovo stoletnico priobčujemo natančno po rokopisu dvoje njegovih najstarejših ohranjenih a še neobjavljenih pisem, in sicer prvo, ki ga je pisal staršem kot sedmošolec iz Ljubljane, drugo pa kot akademik z Dunaja, ko je zvedel, da je oče težko bolan. Ker je drugo pismo zelo obširno, ga podajamo samo v odlomkih.

1.
V Ljubljani 17. Rožnika 1856.

Preljubi starši!

Strahno dolgo vam že nisem pisal, mislili že bote da sim umrl ali na vas pozabil. Pa še sim zdrav in terden in tudi zmiraj na vas mislim samo težko se k pisanju pripravim, ker imam zmiraj dovolj druga dela in tudi pisanje od dne do dne odlašam, kaj bi vam pa tudi pisal? Samo to vam moram pisati kar sim vam že stokrat in stokrat pisal. Zdrav sim letas tako močno da še nikoli tako ne, vse se mi prileže in nobeno delo mi ne škoduje. Zato sim se pa tudi precej izredil na dolgost in širokost, da so mi vse hlače prekratke in vse suknje preozke. Tudi sim letos lepo rudeč, kakor še nikoli nisem bil, in ruja ve pike po obrazu so poginile ker ne grem vujake na sonce, popisati se vam morem če ne me še spoznali ne bote kadar bom domu prišel. Prišel pa domu drugo nedeljo po svetim Jakovu prav golovo tistikrat me le dobro počakajte in mi kaj jesti pripravite, ker bom golovo zlo lačen in truden. le merkejte da dobro dan prerajate tretji dan Augusta.

Zdaj bi pa radi zvedeli kako se mi v šoli godi. Priden sim letos precej, pozimi sim šel polnoči spat; zdaj poleti pa hodim ob desetih in vstajam ob petih, če bom na ukancah tako zgodaj vstajal bom golovo lahko vsak dan krave pod križ zagnal, če jih ne bo Grogore, po dnevu tudi malo okoli hodim le v bukvah tičim, tudi na ukancah bom veliko bral in pisal in dea profesorja sta mi veliko bukev obljubila sabo dati, tako da bom več bukev kakor sterganih spodnjih hlače sabo vzeti, tudi bukev kar so mi jih fajmošter vlani posodili bom vse še enkrat prebral. K tem bom pa še pesmi delal da bo veselje. Ko se tako učim pa tudi precej znam, in menim da bom prvi premfar sedme šole, če bo

kupujem, in bukre so drage, in oba tudi vsak za se vsak v svojim le njive kupujeva, ker moja njiva so bukre iz njih si služim moj kruh in moja čast kakor oča iz njive. Zapravljal po nepotrebnosti pa nisim in kadar bova z očem rajtala bode vidili, da še nisim tako slabo gospodaril, pa saj tudi nisim naračen na denar, od konca sim se tudi slabo učil, tako se zdaj od konca daarsko reč slabo učim, vendar šparam že zdaj in letos veliko bolj kakor lani. drugo leto bo vendar tudi še bolj kakor letos. — Torej prosim vas pošljite mi osem goljdinarjev po pleti in zanesljivi priložnosti, saj jih ne bom za nič potratil, in sim že tudi sam poskusil kako terdo se denar služi, in da nihče kaj za stonj ne da. Saj sim vam veliko čast v Ljubljani naredil, in doma vam bom tudi veselje, da ne bote reči mogli, v Ljubljani sem si spridil.

Ko smo rano pri denarjih vas še prosim kupite še tistiga platna iz kteriga so moje nove srajce precej veliko da se bodo letos rano iz tega srajce naredile, ker je prav dober in pripraven, pollej pa dejte klumje plet, in ker bo kmali na Bistrici ali pa na Bistrici smenji tam kupite cinastih žlic, in pa en prav čeden slannik da ga bom na ukancah nosil, nikar ga ne pozabite. Krav pa nikar v planino ne dajte, da bom kaj sladkiga mleka imel, in raji si bom tudi polovnik pšenice kupil če kaj denarja še damu pernesem, kakor bi po bistrici pil, pa kmalu bi že bil na sadje pozabil. Bog daj da bi ga kaj bilo; ko bi mi pač mogli rano ko ta berete herš v Ljubljano povedati da morete jabolne podpirati da se ese pod sadjem ne polomijo to bi bil vesel. Kaj bo če ne bo več sadja, pišite mi tudi kako bo kaj letina, ino kako ste kaj zdravi in terdni za delo in še vse druge kar veste da rad izvem in bi mi radi še pred povedali kakor pridem. Kmalu pišite in pošljite.

Z Bogom!

vaš

dragi sin
Janez Mencinger.

2.

Na Dunaji 10. novembra 1859.

Ljubi starši!

Vam le pred žalost dela, da nisem šel v duhovniški stan. Vi slišite od visokih duhovnor, ki so časteni in bogati, in le od nekaj malo posečnih gospodov, ki jim ljudje goljufi pravijo. To vam žalost dela in vas je morebiti že sram pred ljudmi da bom tudi jest enkrat »goljuf«. Moje mnenje je drugače. — V tistem stanu, v kterem se je do zdaj morebiti še narmanj dobrega naredilo, v tistem, ako hočem in sem dober lahko narveč dobrega storim. In jaz sem še dober človek, še molim, in cerujem e Boga, kakor nekdanj, in varujem se greha in nepoštenosti, in tudi želim še dober ostati. Hotel sem preiz. izkoliti stan učenosti, pa stan, ko sem ga okusil, ni bil po moji previdnosti zame, ta učenost se ni jemala z mojimi mislimi in željami. Zdaj sem tedaj v pravičnem stanu, v tem tudi domačim nar več pomagati zamorem, in tudi upam, da se meni nikdar ne bo goljuf reklo, in da me bodo kakor zmiraj vsi ljudje spoštovali. Ni me na Dunaj speljala poželjenje časti in premoženja, ne poželjivost ženstra, ampak sama želja kaj večega poskusiti in postati.

Včeraj sem hvalčen Bogu, da vam je misel dal me v šolo postati; reši pa zopet mislim loži je kmetiški stan, in njegovo terpljenje je bolj zdravo. In res kmet se zvečer vleže, zadovoljen da je delo dneva opravlil in brez skerbi na svojih hlevi na svojo posteljo, tak gospod, kakor jest, je pa zapuščen na plujim, ko se zvečer vleže ne more biti vesel in zadovoljen, huda misel ga muči, in ko se zjutraj zbudi, ga zopet poprime skerb in težava.

Res porsod je trud in težava pri meni in pri vas, mučili se bomo celo življenje ali kmet ali gospod, samo da bode moje skerbi bolj skrite in drugačne; in po smerti kaj bo? Molite za se, in molite zame. Darujte Bogu vaše skerbi in trude, in potepajte; imejte potrpljenje tudi z mano, ako nisem vsega po vaši volji naredil, mislite, da vaša volja morebiti ni prava bila, mislite, da je Bog to dopustil; in kdo ve, za koga me je že Bog poklical. Božje pota so čudna, in morebiti še mene enkrat njegova čudna moč prešine, da bom še kaj drugega kar sem. Tako sem zdaj obenjen, v božjo voljo se jaz podam, podajte se tudi vi.

Bodite oče brez težav zavoljo mene; jaz pazim in gledam da vam bom čast skazal, da se bom porsod dobro in pošteno obnašal, pustite skerbi, vaše težave so prazne, bodite mirni zavoljo mene. Saj veste da je tudi meni v prid, ako se dobrih polov deržim.

Težave in jeza človeku veliko škoduje, skusite si težave in skerbi iz glave izbijati, bodite veseli, dajte si vedno kaj brati ali kako povest praviti, da ta čas skerbi pozabite. Zvečer naj vam Gregor ali Lenka bukke bere, bote vidili, da bote lože terpeli, in bolj mirno spali. Ako vas pa težave in brilkosti ne morejo zapustiti, darujte vse to Bogu. Z Bogom bodite prijatel, in on bo lajšal vaše terpljenje. Tako jest z vami čutim in terpim, in akoravno sem na Dunaji silno deleč od vas, vendar mislim, kakor bi bil doma.

Prav zelo vas prosim da mi kmalo pišete.

Vaš hvalčen sin
Janez Mencinger.

MLADI SLOVENE

Mirko Kunčič:

Moja mati

1.

Nekoč zdavnaj so živele roke. Roke koščene in polne pekočih žuljev kot ranjeno deblo, ki se suši. Roke drobne in bele, kakor da je iztekla iz njih zadnja kaplja krvi.

In bil je otrok, ves blede in bolan, ki mu je bila morda tesna ječa in postelja gnezdo, spleteno iz trnja. Bil je vanj položen kot negoden ptič. Vil se je v bolečinah noč in dan in njegov krik je kakor nož rezal srca do krvi:

»Boli, boli!«

In so mu prinesli najmekkejšega perja za blazino in vzglavje, in so mu odprli okna na stečaj, da se je tisoč žarkov vsulo nanj.

Otroku pa je bilo pri srcu mrzlo in hudo in najmekkejša perja je bilo zanj kakor kamen trdo. Stali so ob njem in niso vedeli, kaj bi. Ze je smrt dihal s cvetočega polja, že so ugašale otrokove oči ko luč, ki ji je zmanjkalo olja.

Tedaj so se odprla vrata in v sobo so prihiteli roke. Z dolgega, dolgega potovanja so se vrnila, zgarane in trudne, kakor da so zorale najtrše gore.

Tiho, tiho so stopile k otrokovi postelji. Rahlo, rahlo so se dotekle njegovega čela. In glej: lučka v njegovih očeh je zasijala z novo močjo in vse okoli njega je postalo mehko, mehko.

Koščene so bile te roke in polne pekočih žuljev kot ranjeno deblo, ki se suši, in drobne in bele, kakor da je iztekla iz njih zadnja kaplja krvi.

Pa so bile bolnemu otroku mekšeje od svile in žamet in toplejše od sonca, ki greje ves svet. To so bile roke moje matere.

2.

Nekoč zdavnaj so živele oči. Oči, ki jim ne izmeriš globine, oči, ki se dvigneš v njih kakor balonček v višine. A nič svetlega in veselega ni bilo v teh očeh; mrk gost se je bil za zmerom naselil v njih: bridkost.

In bil je otrok, ves v pravilne dalje zamaknjen, ves blede in čudaki v svojih neizpolnjenih sanjah, v svojem neutišljivem hrepenenju. Razpel je roke v črno noč in si zatele, vsemu svetu kljubujoč:

»Naj zasije sonce!«

In je sredi najsvetlejšega dne njegovo oko zahrepenelo pod božje nebo:

»Naj se utrinjajo zvezde!«

In mu nihče ni mogel pričarati sonca iz črnih, črnih oči in zvezd iz belih, belih dni.

Kakor izgubljen se je zatekel v samotni les in jokal zagrenjen v krčevito stienjeno pest. Ni ga utolažila škrlatna pesem sred polja ne skrivnostno šumenje vetrov v vrhovih dreves.

Pa so ga tedaj poiskale in našle njene oči. Ljubče so se sklonile nad njim in njihov smehljaj mu je bil — sonce sred zvezdnatih noči in njihove solze — zvezdni utrinki erdi sončnih dni.

Nič svetlega in veselega ni bilo v tistih očeh; mrk gost se je bil za zmerom naselil v njih: bridkost.

Pa so znale otroku utešiti najtišje želje in mu pričarati sonce in zvezde v nemirno srce.

To so bile oči moje matere.

Pomladna tožba

Ptički po gajih pojo, pojo, rože v dobri cveto, cveto. Moje srce brez pokoja bedi, kakor orlič obstrelen krvavi: matere ni.

V logu pastirski vrisajo, zvonko v piščali piškajo. Jaz tako sama pri oknu slonim, gledam v pomlad in ihtim, ihtim.

Drugim prinesla je upov z gorā meni ukradla je sonce z neba: mamico, ah, in vso srečo z njo. Kdo z menoj joka, žaluje? Nikdo!

Ptički po gajih pojo, pojo, rože v dobri cveto, cveto. Tiho kot solza, ki z lica polzi, tiho kot kamen, ki v srcu leži, v senc grobov moja mamica spi.

Kadar se mamica joka

Kadar se mamica joka sredi samotne noči, vsaka solza, ki kane ji z lica, mene v srce zaboli.

In se mi zdi, da še angeli v raju jokajo, jokajo z njo in da še zvezdam nebeskim pri srcu je ob tem joku hudo.

Ptički na vrtu nehajo peti, rože prislunkejo v mrak, v tišem sočutju obstane pod oknom romarjem poznim korak.

Kadar se mamica joka, zapojem ji kot škrlanček s polja — in se mi spet kot sonce iz mraka skozi solze naemehla.

Mirko Kunčič.

Stričkov kotichek

Dragi Kotichekov striček! — Najprej Te prav lepo pozdravljam. Ti ne veš, kako je našemu Vidku žal, da ni mogel v nedeljo z menoj v bolnišnico, da bi Te tudi on spoznal. Če Bog da, Te prideva v nedeljo oba obiskat. Meni je že zelo dolgočas po mojem očku in po Tebi tudi. Ampak na uho Ti povem: Ti moraš biti še zelo otročji, ko imaš okrog sebe toliko igračk, skoraj toliko kot jaz, ki sem še najhja punčka.

Upam, da mi na moje pismo odgovoriš, saj veš, kaj si obljubil!

Mnogo sreče in zdravja Ti želi — Mikica Pečjak, učenka I. razr. v Št. Vidu nad Ljubljano.

Draga Mikica! — Se koj vidi, da midva ne spadava v vrsto tistih ljudi, ki obljubljajo vse, celo zlato gradove na oblakih, ne izpolnijo pa ničesar. Kdor dano besedo sne, je lica-mož, pravim jaz, in še kolkja naj ga brene povrh! Midva pa danih besed nista snedla — Ti si obljubila, da mi boš pisala, jaz sem Ti obljubil, da Ti bom odpisal, — oba sva svojo obljubo izpolnila — čast in slava obema! Vesoljni svet, s Tvojim očkom in mamco vred, bi se nama moral prikloniti do tal in nama iz dna srca zaklicati trikratni gromki »Živijo!« Če vesoljni svet tega ne bo storil, naj še njega kolkja brene! Upam, da imaš o teh rečeh tudi Ti takšno mnenje kot jaz, čeprav si še majhna kot miška in zaradi neizpolnjenih obljub še nisi Bog ve kaj pretrpela na tem svetu. Jaz pa prav za prav vse svoje življenje živim samo od neizpolnjenih obljub. Če bi imel tako široko komolce kot roko borce, tako prilizjen obraz kot muce in tako upogljiv hrbet kot močilec iz gumija, potem bi se nemara že znal preiniti kam v ospredje; ker pa vsega tega nimam, čepim tiho in pohlevno v svojem kotichek in čakam, kdaj bo vendar posijal kašen droben sončni žarek v moje samotno in kdaj se bo vendar kdo spomnil, da je tudi skromnemu Kotichekovemu stričku težko živeti samo od veselja, ki mu ga prinašajo ljubezni otroška pisemca in od drobtinice, ki padajo z bogatinove mize...

Ampak kam sem začel! Za las, za droben las je manjkalo, da nisem začel na debelo in široko modrovati o tem, kako čudno je urejen ta prelepi božji svet in kako življenje neusmiljeno tepe ljudi, ki si upajo tu na tam komu tudi resnico povedati v obraz. Pa sem se še v pravem času spomnil, da moram prav za prav odgovoriti mladi deklici na drobno pisemce. To je Tvoja sreča kajti bi se sicer utegnili zgoditi, da bi pisal kar naprej in napisal pet strani dolgo učeno razpravo, nate pa bi pri tem čisto pozabil... Saj pravim, križ je s takimi stari strički, velik križ! Pride od neke mlada deklica, zaupno mi stisne svoje pisemce v roko, jaz pa si v raztresenosti prižgem preljubo mi pipico in moje misli splavajo za oblaki dima nekam daleč — k ljuti teti žalosti na obisk, namesto da bi ostale pri pisemcu in se mu prijazno nasmehljale. Ta grda pipica je vsega kriva! Kakor hitro puhnem dim iz nje, že sem izgubljen. Ali si že kdaj takole na pomlad ležala vznak na pisanim travniku in spremljala s očmi kodraste oblake, ki so plaval visoko pod sinjim

nebo? Če še nisi, poskusi! Boš videla, kako hitro boš pozabila na vse okoli sebe in kako bodo Tvoje mlade sanje romale v daljne dežele in kako čudno tesno Ti bo pri srcu. Vidiš, tudi z oblaki, ki jih puham iz preljube mi pipice, je tako. Zmerom znova me zapeljejo, da začnem sanjariti in modrovati o stvarih, ki so sicer sama živa, gola resnica, ne koristijo pa nikomur — najmanj pa meni.

Bratu Vidku naj nikar ne bo preveč žal, da me še ne pozna. Ni namreč izključeno, da bo strašno razočaran, ko me bo zagledal, nemara celo bolj kot tista punčka, ki me je zadnjič prišla obiskat s svojo mamco. Po vsej bolnišnici me je iskala, nazadnje pa je vendar našla sobo, v kateri ležim in premišlujem, kako je na tem svetu vse minljivo. A namesto da bi punčka punčkasta stopila k meni, je stopila k botru Debeluharju zraven mene in mu prisrčno stisnila roko: »Pozdravljen, Kotichekov striček! Boter Debeluhar ima namreč kaj rejen trebušček, jaz pa niti tega nimam, žalostna mi majka, zato se punčka nikakor ni mogla sprizniti z mislijo, da bi bil jaz tisti »slavni« v »možečnic« Kotichekov striček, katerega celo častljivi dedi iz Jutrove dežele tako obhajajo, da včasih na dolgo in široko pišejo o njem... Kaj sem hotel? Molčal sem kot kamen na cesti, na tihem pa sem sklenil, da si bom kupil slamnatega moža z dolgo brado in zajetnim trebuškom. Ta slamnati mož bo poslej namesto mene sprejemal obiskovalce in se z njimi pogovarjal. Dandanes je že tako na svetu, da mora imeti človek vsaj kakor sodček zaokrožen trebušček, če hoče pri ljudeh kaj veljati. Jaz pa imam samo možgane v glavi in srce v prsih — na takšne navedne reči pa ljudje dandanes ne dajo Bog ve kaj!

Glede igračk, ki so jih Tvoje bistre oči kar koj opazile, pa Ti moram povedati po pravici in resnici, da to niso navadne igračke, kot si misliš Ti, nego so to prelepi spominčki na neko deklico iz Celja, ki mi jih je poslala za god. Nisem jih shranil zato, da bi se z njimi igral, ampak zato, da bi dokazal Tebi in vsem, kako so mi takšni spominčki dragi in ljubi. Za vse na svetu jih ne bi dal nikomur, niti Tebi ne! Kar človek dá svojemu bližnjemu z dobrim namenom in iz dna srca, je vredno stokrat več kot vse tisto, kar mu vrže kar tako — brez sočutja in brez ljubezni, kot nadležnemu kužku mastno kost.

Tako, zdaj bo pa tegale kramljanje in modrovanja kar dovolj. Pa še drugič kaj, če Bog da!

Prisrčno pozdravlja Tebe in vse Tvoje bratce in sestre — Kotichekov striček.

On že ve

Mama: »No, Janeček, zakaj pa strica lepo ne pozdraviš in mu ne stisneš roke?«
Janeček: »Le počemu? Saj mi je takoj povedal, da nima denarja!«

Blagodej

V davnih starih časih je živel v hribih duh, ki so mu rekli Blagodej. Prikazal se je večkrat v Bohinju, v Soški in Vipavski dolini ter pomagal nesrečnikom, ki so bili tega vredni.

Nekoč si je bogat skopuh dal voziti drva iz gozda. Najel je več delavcev in jim obljubil skromno plačilo. Ubogi delavci pa so tudi od tega skromnega plačila dobili komaj polovico. Godrnjač so odšli domov. Ko pa je skopuh hotel, da bi mu kdo drva razcepil, ni dobil nobenega delavca. Nazadnje se je vendarle oglašil neki možak in zahteval od skopuha kot plačilo za svoje delo — trske, ki bi ostale na tleh. Skopuh je bil zadovoljen. Pomel si je roke in zabrunda!

»He, he, ta je pa neumen!«

Neznaneec je prišel navsezgodaj na delo. Izdrli si je leseno nogo iz kolkov in začel z njo mlati po hlohah, ki so ležali na velikem kupu, da so trske kar frčale po zraku. Hrušč in tršč je bil tolikšen, da je odmevalo daleč naokoli. Skopuh je planil iz hiše in se na vso moč začudil, ki je videl, da neznaneec cepi drva brez sekire. Spoznal je, da od takšnega delavca nima pričakovati prav nič dobrega. Ves razburjen je zakričal nad njim:

»Poberi se, odkoder si prišel!«

Drvar pa se mu je zarežal v obraz:

Prav rad, samo svoje delo moram prej končati, da dobim obljubljeno plačilo.

In je kar naprej zbijal z nogo po lesu, dokler ni bila zadnja cepilnica razbita v trske. Nato je potegnil iz žepa vrečo, ki je postajala čedalje večja, in pometal vanjo vse trske, ki so ležale na tleh. Vrečo si je oprl na ramo in krenil na pot. Preden pa je odšel, je z dlanjo tako krepko udaril po bukvi, ki je rasla na dvorišču, da se je skopuhova hiša stresla kot ob potresu. Skopuh je tekel za njim, vil roke in ga rotil, naj mu pusti vsaj nekaj tresk. Drvar pa se niti ozri ni. Mirno je šel svojo pot.

Lahko si mislite, kako so se drugega dne začudili delavci, ki jih je bil skopuh očiglavil za plačilo, ko so našli pred svojimi bajtami vsak velik kup lesa. »To nam je podaril Blagodej — večna hvala mu in čast!« so hvaležno vzdikali.

Stara bukev, ki jo je bil Blagodej udaril z dlanjo, še zmerom stoji. Na njej so še danes vidni Blagodejevi prsti. Kdor ne verjame, naj si gre bukev ogledati!

Majda in njene punčke

Naša Majdica ima štiri punčke rdečelčne. Kaj postanele nekoč njene mlade gosposične?

Ni v zadregi za odgovor naša Majda; vsem izbrala že poklic je imeniten, ko še v zibki je ležala.

Prva punčka bo kraljična, druga pa bo dvorna dama, tretja bo učiteljica, a četrta mlada mama.

Včasih pa se razjezi in požuga jim s pestjo: »Če ne boste pridne — škrt v hosto vas odnesel bo!«

Bog skrbi za vse

Na obronku gozda leži velik kamen. Mnogo ljudi je že šlo mimo, a nihče še ni pomislil, da je pod kamnom vse polno majhnih stanovanj in drobnih bitij.

Kdo pa stanuje pod kamnom? Dva zelena martinčka, družina deževnic in vse polno drobnih hroščev.

Srečno in zadovoljno živijo tam. Ne poznajo sovraštva in prepira. Varni so pred dežjem in viharjem in tudi pred sovražniki.

Ko zakraljuje starka zima po deželi, odene kamen z mehkim enegom kakor s toplo pernico. Mali prebivalci pod kamnom se pogrezejo v globoko spanje in spijo vse dotlej, dokler jih zvonki klic pomladi epet ne privabi na dan.

Tončkov god

Teta: »No, Tonček, kako je bilo včeraj, ko si imel god?«

Tonček: »Oh, zanič! Mama mi je rekla, da lahko pojem vso torto, pa je nisem mogel, ker me je trebuch bolel!«

Alenčica in stara mati

Alenčica je stara dve leti in pol in zna že govoriti, pa tudi poslušati. Ko takole sedi za mizo (veste, pri zdravniku je bila in tam so ji prevezali nogo, da ne bo mogla hoditi Bog ve kako dolgo) in gleda okrog sebe s svojimi velikimi modrimi očmi, posluša vse vprek, kaj se pogovarjajo ljudje okrog nje. Posluša in si zapomni, čez dva ali tri dni pa ponovi, kar je slišala. Okrog nje je zmeraj dosti ljudi. Je njena mamica, potem oče, kadar ni v službi, stara mama, brat Jožek in teta Anica, včasih pa prideta na obisk tudi stric Stane in teta. Stric Stane zmeraj sedi pri teti Minki in večkrat pové, da bosta tudi onadva kmalu kupila tako punčko, kakor je Alenčica. Teta Anica pa je menda letos končala šole in zdaj čaka, da bi jo kdo vzel v službo. Alenčica sicer ne ve, kaj je to služba, ampak nekaj lepega le mora biti, ker Anica pravi, da bo imela potem dosti denarja. Stara mama pa dostikrat pride in se Alenčici zelo, zelo smili. Dolgo časa Alenčica ni vedela, zakaj je stara mama tako žalostna, počasi pa je to tudi spoznala. Tam daleč nekje ima namreč Alenčica strica Mirka, ki je zelo velik gospod, a ga Alenčica še nikoli ni videla. Tudi stare mame, svoje matere, že dolgo ni obiskal in je zato stari mami hudo, kajti ona ga ima zelo rada, rada bi ga videla in se z njim kaj pomenila, njega pa ni od nader. Stara mama pa tudi nima denarja, revna je — vsi skupaj le za šlo živijo, kje pa naj vzame denar, da bi se peljala tako daleč. Tudi zato joka. O, Alenčica vse to ve in si misli: »Ti grdi stric ti, kakšen si neki, da si tak ali ne vidiš, kakšna revica je stara mati?« In ko je nekoč celo teta Anica jokala, je začel oče jezno hoditi po kuhinji sem in tja, zamahoval je z rokami in nekaj go-gornjal sam vase, potem pa se je ustavil, udaril po mizi in zatrdil:

»Pisal mu bom!«

Tako je Alenčica začela paziti, kdaj bo oče sedel za mizo in napisal pismo, da potem ne bo jokal nihče več, ne stara mama, ne teta Anica in bo stric Mirko prišel in bodo vsi veseli. Toda oče je najbrž pozabil na vse to, nekaj je še godrnjal, potem pa so se začeli pogovarjati druge stvari in so šli spat. Tudi prihodnji dan se menda oče ni

spomnil in tretji dan tudi ne. Le kakšen je ta naš oče, si je mislila Alenčica, da pozabi take stvari. Le zakaj ne piše. In ga je gledala vedno v obraz in pod roke, začudeno strmela vanj — a ni pričakala. Oče je kratkomočno pozabil.

Nekoga večera eta spet prišla na obisk stric Stane in teta Minka. Sedla sta za mizo in pripovedovala, da se v nedeljo popeljeta na Brezje. Tam je taka Mati božja, ki vsakomur pomaga, kdor jo prosi, tako je rekla teta Minka in bosta molila tudi za staro mamco in Alenčico. Stara mama pa je vzdihnila:

»Če bi imela denar, bi tudi jaz šla z vama,« in je nenadoma umolknila, oči pa so ji zalile solze, ko je nadaljevala:

»Kaj imam prav za prav od vsega življenja? Zdaj ko sem stara, pa eem taka reva.«

Vsi so jo tolažili in jo spravili spet v dobro voljo, Alenčica pa se je spomnila na Mirka, nemirno se je začela premikati po stolu, drsala z rokami po mizi sem in tja, zamišljena strmela sama vase, čez čas pa se je kar na lepem oglasila:

»Oče, daj mi svinčnik!«

Začuden so jo pogledali vsi od kraja, potem pa je oče segel v žep in ji dal svinčnik. Alenčica pa je nadaljevala:

»Mamica, daj mi papir! Veš, lep in čist papir!«

Mamica je vstala in se je posmejala. Nato je pobožala Alenčico po obrazu in dejala:

»Zakaj pa ti bo papir?«

Alenčica je urno odgovorila:

»Pisala bom!«

Vsi so se posmejali. Kaj se ne bi, saj Alenčica ne zna pisati, kje pa naj se nauči? Jožek, ki hodi že v četrti razred, že bere in piše in posmice zna na pamet in zgodbe iz svetega pisma, Alenčica pa vsega tega ne zna. Zato se ee smejala. Alenčica pa si ni dala dopovedati, ampak je vztrajala pri svoji zahtevi:

»No, mamica, daj mi papir!«

In je mamica res našla papir in ga je položila pred Alenčico, da je prišla za svinčnik, kakor je to videla Jožeta, in je začela vleči črte po papirju sem in tja, gori in doli, naravnost in počez. Oči so se ji svetile v nekem živem ognju, ustnice pa je premikala kot bi sama sebi narekovala, kaj naj piše. Vsi so jo gledali, najbolj

vdano seveda oče in mamica, ki imata še posebej Alenčico rada. Nato so se spogledali, oče pa se je zasmejal in vprašal:

»Kaj pa pišeš, Alenčica?«

Ta oče, kako bi vse rad vedel, si je mislila Alenčica, pa tudi smeje se kar brez vzroka. Sicer ga imam rada, tako širok je in dolge tace ima, pa eladkorke prinese, pomaranče in jabolka, ampak zakaj se smeje, ko opravljam tako velike stvari. Zadnjič je tudi on nekaj pisal in ga je mamica vprašala, komu piše, pa je kar nekaj zagodrnjal in potem rekel:

»Bom že potem povedal, ko bom končal, ne moti me zdaj!«

Mamica je takrat kar odšla iz kuhinje.

»No, povej,« je oče še enkrat vprašal.

Alenčica je dvignila glavo in odgovorila:

»Bom potem povedala, in je še hitreje črtala papir. Čez nekaj časa pa je odložila svinčnik, porinila papir pred oče. Oči so se ji svetile, ko je ukazala:

»Oče, preberi, kaj sem napisala!«

Oče se je namuznil in vzel papir v roko. Smehljaje je gledal v čudne črte-črte, črte, okrogle, dolge, kratke, počez, naravnost..., nato pa je resno vprašal:

»Komu si pa pisala?«

Alenčica si je z roko podprla obraz in važno povedala:

»Stricu Mirku!«

Vsi so se nekam čudno premaknili, oče je menda celo zardel. Stara mama pa je tisti trenutek vstala, v obraz ji je legel nasmeh, oči so ji postale kar nekam motne stopila je k Alenčici, jo poljubila, nato pa jo je dvignila, jo stisnila k sebi in šepetala:

»Ti zlati moj otrok!«

Alenčica je stegnila roko in segla z njo v materine sive lase, pobožala jih je, nato pa je začela:

»Veste, stara mama, sem pisala, da zmeraj jokate in tudi teta Anica joka. In napisala sem, da ga imam rada in naj takoj pride in naj tudi denarja prinese, da boste tudi vi šli na Brezje s stricem Staneom in teto Minko. In sem napisala, da je oče rekel, da bo pisal, pa je pozabil. Vse to sem napisala.«

Stara mama jo je stiskala k sebi in jo poljubljala in vsi so se nekam čudno obnašali. Oče se je praskal po laseh, stric Stane in teta Minka sta si božala roke, teta Anica je vstala in se naslonila z obrazom na šipo in gledala v noč, mamica pa se je kar brez vzroka motovila okrog ognjišča in se nekajkrat brez vzroka usmnila.

Alenčica pa je stiskala svoj obrazek k licu stare mame in neoprestano povpraševala:

»Kajne, stara mama, zdaj bo pa prav gotovo prišel!«

»Seveda bo, kajpada, kajpada...« ji je priklimala stara mati in si brisala oči. Potem so kmalu nesli Anico spat, oče pa je široko sedel za mizo in res začel pisati dolgo pismo. In ko se bosta vrnila z Brezja stric Stane in teta Minka, kjer bosta tudi Mater božjo prosila, da se stric Mirko spomni, kdo vse ga čaka v Ljubljani, bo pa morda le prišel. Alenčica ima pripravljen dolg govor, s katerim bo pozdravila strica, ki ga bo prvič videla, čeprav ga čaka že dve leti in pol. Nežiklin.

DRUŽINA

Zakaj dan mater?

Naša slovenska mati.

Dan mater je prav za prav vsak dan. Le da naj bi bila časih slovenska mati bolj ko sicer svetlobni plamen, ki naj bi se ozirali vanj in naj bi nas vodil na kraj domače in družinske sreče. Na dan mater se ustavimo in ji pripravimo majhno veselje. To veselje pa bodi takšno, ki naj ga mati ne sprejme kot priložnostni dar, ampak naj občuti, da je to naša prisrčna zahvala. Zaveda naj se, da smo pripravili vsak dan obnoviti to zahvalo.

Naša država še premalo ceni matere. Se so v zakonikih postavke, ki matere zapostavljajo, ki jim ne priznavajo pravice. Se so uzakonjene besede, ki mater tirajo na sramotilni javni oder in še so taki paragrafi, ki ne ščitijo mater, ki vdovomater oropajo vsakršne pomembnosti, ki ji zapró usta, ko hoče govoriti za svoje pravice. Koliko velja pri nas mati, ženska na sodišču? Koliko v lastniških zadevah? Kakšni so postopki, ko se razpravlja vprašanje preživinskih zadev, ko se nezakonski in zakonski očetje izmikajo svojim dolžnostim!

Druge države častijo mater in jo cenijo, ker vedo, da so stebri družin in s tem tudi države. Drugod so matere z več otroki nagrajene s pod-

porami. Drugod so matere zavarovane, pri nas imajo le dolžnost, da garajo in se izčrpajo in prenašajo vse do poslednje kapljice krvi.

In vendar je tudi slovenska mati predstavnica čednosti našega naroda. Tudi naša mati hoče biti samo mati in nič več. Darovati se hoče, razdati vso in biti vsem vse.

Zgodovina nam kaže zgled matere: junaških mater, žalujočih, radostnih, ljubečih, maščujočih, obupanih mater. Na tisoče slovenskih ženah hodi vsak dan, vsako uro po istih stopinjah: hrabro, zvesto, junaško v delovanju in požrtvovanju za druge.

Dan slovenskih mater poziva tudi slovenske matere, da naj spoštujejo takšno življenje, tako ljubezen, tako dobroto, da naj v prijateljstvu zapujejo svojim družicam, ki iz njih naročja izhajajo bodoči rodovi.

Slovenski ideal matere je v taki tesni zvezi s podobo nebeške Matere, da imamo pri nas na dan Marijinega oznanjenja tudi praznik pozemskih mater. Kakor je nebeška Mati vedno pokorna dekla Gospodova, tako je tudi naša slovenska mati vdana v božjo voljo s prisrčnim zaupanjem v Njo, ki nam je rodila Sina božjega.

Otroški predpasniki

Nekaj let niso naše deklice nosile nobenih predpasnikov, ker — ni bilo več moderno. Zdaj pa je to prepotrebno oblačilo spet prišlo na dan. Za majhne deklice naredijo sedeloma predpasnike iz različnih blagov, iz kretona, a tudi iz voala in organdija. Lepo je, če ima deklica pisan predpasnik vrh enobarvne obleke in enobarvni predpasnik vrh pisane obleke.

Za okras teh predpasnikov spadajo proge drugačne barve kot je blago samo. Predpasniki z rokavi imajo večkrat bel ovrtnik. Za pomlad so

lepi platneni predpasniki svetlordeče ali sinje barve z majhnimi balončastimi rokavi in okrasnimi gumbi.

Predvsem imajo predpasniki to nalogo, da varujejo obleko, zato kar ni mogoče verjeti, kako da so mogli biti kdaj nemoderni. Če se je moda kdaj urezala, se je pač s prepovedjo predpasnikov!

Premalo mater

Mesto Bochum (v Nemčiji) je pri preiskovanju o poedinih življenjskih dobah moškega in ženskega prebivalstva izdalo poročilo, ki nam pokaže podobo o možnosti, ki jo imajo ženske, da postanejo matere. — V vrstah ljudi, ki imajo več ko 70 let, je za 50 odstotkov več žensk ko moških. Slične so razmere pri onih, ki so doživljali svetovno vojno, torej ki so stari po 38 do 48 let. V mestu Bochumu je v tej starosti 200 do 400 žensk preveč. Tudi od letnikov 1905 in 1919 je 500 do 200 več žensk ko moških. Vojno leto 1915 pa izkazuje največji presežek žensk. Rojenih je bilo 2839 žensk in 2329 moških, to se pravi, da je bilo 510 žensk preveč. Če bi se ta letnik ves poročil, bi vendarle še preostalo skoraj petina žensk. Statistika je dognala, da bi v tem primeru izpadlo 510 mater. Če računamo, da bi imela vsaka mati 2 do 3 otroke, pomeni, da je primanjkljaj prebivalstva 1000 do 1500 oseb. Šele v letnikih 1918 do 1936 je bilo rojenih več moških, s čimer se je razmerje spolov nekako izenačilo.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Materine roke

Se za hip niso mirovale,
uro za uro so nam dajale
srečo za naše srce —
mati, tvoje rokê!

Včasih zvečer so bile trudne,
a zmeraj v ljubezni še budne
in v skrbi nam lajšati gorje —
mati, tvoje rokê!

Le enkrat so tihe obstale,
v božji polji sklenjene počivale.
O, kako jih zdaj iščemo skozi solze —
mati, tvoje rokê! (G. B.)

Ali bi tudi mati potrebovala novo obleko

Matere mislijo nase šele na koncu.

Če pa imajo še kakšne poklicne dolžnosti, pa sploh popolnoma pozabijo nase. Pozabijo, da so še mlade, da morajo biti dobro oblečene, prav tako kot njihovi otroci, da mož dobro opazi, če je njegova žena lepo oblečena. Pozabijo, da sta se že večkrat sprla z možem, ki ji je bil dal denar posebej za njeno obleko, a ga je ona vtaknila v gospodinjstvo, ali je kaj kupila za sina, za hčer. Mati ne potrebuje ničesar; vse drugo je bolj važno, kot nova obleka za mater. Mogoče moreš ti, njena hči, ali pa ti, njen sin, poskrbeti za to, da bi to pot dobila mati novo obleko?

Pojdi z njo in izbiraj z njo! Ona sama bi si brez dvoma izbrala najcenejše blago.

Recimo, da je prišlo do tega: hči in mati izbirata. »Ne, draga moja, te obleke ne morem vzeti, barva je presvetla, kraj je za mlade ljudi,« pravi mati. »Ne, ne,« odvrne hči, »prav ta barva ti pristaja!« Ko stopita iz primerjalnice, se hči ne more premagati, da bi glasno ne vzkliknila: »Mama, za deset let si mlajša!« Mati je sama presenečena. Dolgo stoji pred zrcalom in se vidi kot mlado dekle, pozabi na svojo hčer, pozabi na čas dolgih let zakonskega življenja in je spet mlada. Pogleda po sebi nizdol — njen! stari čevlji jo spominjajo sedanjosti. »Seveda,« pravi ko prebujena iz sanj in je vsa nežna in vedra do hčere, »a prav za prav je treba zdaj tudi novih čevljev za te obleke!« — »In še torbico in par nogavic — in — ljuba mama — tvoj plašč tudi ni več lep,« pravi hči. — »No, vidiš. Ni prav, da sem si kupila novo obleko.« — »Pa bo oče vsaj videl, česa ti še vsega manjka; zdaj je vendar prišel tisti čas, ko si moraš vse drugo še dokupiti.« — »Kako neki! Kje bomo pa denar vzeli?«

Vrneta se domov. Oče prav tako občuti kot mati. Pogleda svojo ženo — po dolgem času si jo spet natančneje ogleda. »Presneto,« si misli, »saj je še vprav mlada in ljubka žena tale moja že-«

Šopek materi za god

nica!« A ne reče ji nič, le jako prijazen je z njo. (Ne bo dolgo, pa bo dobila mati še čevlje in plašč — vse to je posledica nove obleke.)

Matere res kar ni moči več spoznati: poje in veselo dela, se večkrat pogleda v zrcalo in zapazi, da so njeni lasje še lepo plavi in se zjutraj malo dalj oblači kot sicer, vzame v roke druge obleke, si jih popravlja in hoče, da bo domačim všeč. Mož zapazi to spremembo. Zdaj bolj točno priha domov, večeri so bolj veseli in domači. Vse to, ker ima mati novo obleko. Kakšno moč ima nova obleka!

A treba jo je znati nositi, saj izhaja ljubkost kake obleke iz duše.

Barve so izraz telesnega stanja. Če si izbereš svežo, svetlo barvo, ti razvedri oko in duha in telo. Od tod ta sprememba. Torej obleka zares napravi človeka, ga od znotraj na ven izoblikuje, mu daje nastojenje in značaj. So pa tudi taki ljudje, ki so le po zunanje oblečeni; njih duša ni v skladu z njihovo obleko. So kot igralke, ki obvladajo svojo vlogo le po zunanje, a ne smuknejo vanjo z dušo.

Zenska, ki se ubija z življenjem, dobro vé, kako se vsa spremeni z obleko, da je kar odvisna od obleke. To ni površnost, nasprotno! Če pravi pregovor: Kadar se možki za kaj odloči, pravi: »Kaj bom rekel?« Zenska pa: »Kaj bom oblekla?« — je to prav dobro. Zenska se pač zaveda, da je čustvo njena moč, da je duševno razpoloženje njena trdnost. Zatorej je njeno prvo vprašanje: Kako se bom oblekla. Lahko bi tudi rekla: Kakšna bom. Njena obleka naj pove, kako ji je v duši, kakšna je njena oseba. Moškega je sama treznost, zato se vpraša, »kaj bom rekel?« Zenska pa se

Iz kuhinje v kuhinjo

V postu ribe na mizo!

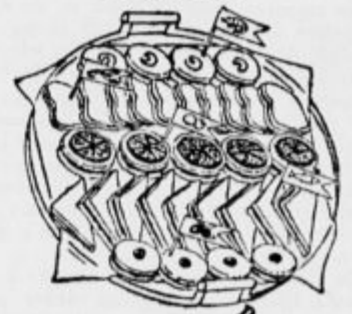
Morske ribe imajo neprijeten duh, ki ga pa odpraviš ali vsaj omiliš, če kupljeni ribi takoj posnameš kožice in vzameš iz nje krvne žilezice in mehur. Riba mora biti čisto bela. Vsem ribam pa je treba koj odrezati škрге, ker so v njih marsikdaj vodni črviči in podobno. — Ko ribo kupiš, jo zavij v prtič, ki je namočen v jesihi. — a ne v papir. Doma jo koj operi, s citrono obdrgni, nasoli in pokrij s svežim, v jesihi namočenim prtičem. Preden jo pripraviš za kuho, naj bo vsaj uro dolgo v prtiču. Ko se riba kuha, pogrni čez posodo prtič, namočen v jesihi.

V vodo za kuho ribe daj pol lovorjeverga lista, malo poprovih zrnc in soli in voda naj dobro vre. Ko daš ribo vanjo, odstavi lonec, da se voda le nalahno giblje.

Pri večjih ribah spoznaš, da so kuhane, če jih prebodeš poleg hrbtnice in čutiš, da je meso mehko.

Če ribe pražiš, morajo biti drobtine jako suhe. Ribo najprej osušiš med prtiči, nakar jo povaljaš v moki, nato v jajcu (brez vode ali mleka!) in slednjič v drobtinah. Najboljše so opečene oprazene ribe.

Sendviči

Štrugo kruha razrežeš na trivoglato, okroglo, štrivoglato in srčaste rezine. Nanje daš paradižnike, olive, solato in druge stvari, ki razveselijo oko in okus. Ti sendviči so prav nove vrste. Mogoče bo kaka gospodinja utegnila tole napraviti!

Pomarančni zavitek

Mešaš, da se peni, 10 dkg presnega masla, 10 dkg sladkorja in 3 rumenjake. Dodaš sneg iz 3 beljakov. Nato na tenko razvaljaš testo za zavitek, ga pomazeš s to mešanico, vrh tega pa polagaš v presledkih 10 rezin pomaranče, ki morajo biti brez bele kožice in brez pečk in še 10 dkg rozin in 2 do 3 žlice sladk. poprha. Testo zvaljaš skupaj, daš v pekačo, ki je dobro namazana s presnim maslom, potreseš po vrhu s sladk. poprom in pečesh v razbeljeni pečici. Ko je zavitek malo ohlajen, ga daš na mizo.

Cvetača na mleku

Cvetačo (brez listov!) skuhaš v slanem, z vodo razredčenem mleku, dokler ni mehka. Nato vzameš cvetačo ven, daš kos presnega masla v mleko, vžvrkljaš malo moke vanj in daš cvetačo, razdeljeno na poedine cvetke, v to mleko. Omako lahko izboljšaš še z rumenjkom in limoninim sokom.

»Oprostite, a pri nas ni maskerade. Sem smete priti le v večerni obleki.«

»No, saj to je najina večerna obleka!«

zanese na to, da bo v lepi obleki brez dvoma pravilno ravnala, pa čeprav ne bo nič govorila. Zenska se torej zaveda, da mora biti lepo oblečena; matere se tega ne zavedajo zmeraj in če se, kaj jim pomaga, ko si itak ne kupijo nove obleke.

»A čeprav sem v stari obleki, pa domači le vidijo, da sem pridna gospodinja in dobra mati. Druga mi pa ni mar.« A mogoče ti mora biti mar še kaj drugega, če imaš še moža in če nisi še osemdeset let stara! Zatorej pregledj svojo omaro, odstrani stare, obnošene obleke, varčuj, kjer le moreš, in vendar že kupi tudi sebi novo obleko! Ali pa, mati, nemara ne potrebuješ nove obleke? (M. Fortis.)

ELITNA KONFEKCIJA

Maslek,

MARIBOR

prinaša vedno najnovejše

Pravni nasveti

Sporni pašnik. P. L. — Če ste vi z vašimi posestniki predniki mirno uživali pašnik skozi več kot 45 let, potem ste ga že priposestovali. Zahtevajte od zemljiščnega lastnika izjavo, da dovoli prepis pašnika na vas. Če take izjave ne dobite, boste morali pač tožiti.

Vloga v Avstriji. S. M. — Res je vaša vloga v Avstriji leta 1921 znašala 43.821 kron. Toda upoštevajte morate, da je nato prišlo razvrednotenje, ki je bilo ustavljeno zavedbo nove dinarne enote, šilinga. Sedaj imate pravico zahtevati le šilinge po istem tečaju, kakor so bile razvrednotene krone zamenjane. Obračun hranilnice bo točen.

Odpravnina. R. V. L. — Če ste bili zadovoljni s ponujeno odpravnino 5000 din in ste se zato odpovedali založništvu ter denar dobili izplačan, ne morete sedaj govoriti o goljufiji, ko se je vašemu bivšemu družniku posrečilo, da je isto založništvo odstopil drugi osebi za 30.000 din. Za 5000 din ste svojo zamisel prodali in kupec je potem lahko napravil, ker se mu je zdelo za njega ugodnejše.

Spor za dediščino. J. L. S. — Ustno naročilo, ki ga je dal mož pri odhodu na vojno, se ni oporoka. Če je taka naročila dal pred tremi leti, ki so bile vse istočasno prisotne, potem bi to bila ustna oporoka. Če pa od takratnih prič le še ena živi, ne boste mogli dokazati veljavne ustne oporoke. Svetujemo vam, da pri sodišču pogledate zapuščinski spis po pok. očetu in boste tam videli, kaj je bilo med dediči dogovorjeno pri zapuščinski razpravi. Ta zapuščinski dogovor je pač za vse dediče merodajen in ga sedaj ne morete spodbijati.

Čigav je zaklad? B. J. Lj. — Denar, nakit ali druge dragocenosti, ki so tako dolgo ležale na skritem kraju, da ni mogoče več izvedeti njih prejšnjega lastnika, se imenujejo zaklad. Od zaklada pripade tretjina državi, od ostalih dveh tretjin dobi eno najditelj, drugo lastnik zemljišča. Ako najdejo delavci zaklad po naključju, jim pripade kot najditeljem tretjina. Ako so pa najeti za iskanje zaklada, se morajo zadovoljiti s svojo redno mezd.

Zaupan denar. M. L. R. — Ko je nakupovalec leta 1930 le za polovico vašega denarja kupil les, drugo polovico denarja pa porabil drugam, ste ga te tedaj opominjali, naj vam ta denar vrne. Takrat sta se domenila, da vam bo ta dolg že odplačal, medtem pa zavaroval na svojem posestvu. Če je imel ta nakupovalec, tedaj leta 1930, vse lastnosti kmeta v smislu Uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov in je bil v smislu te uredbe kmet tudi septembra 1936, potem je ta dolg zaščiten.

Zapuščina po ženi in materi. A. Z. P. — Če je raba žena in mati sedmih otrok umrla brez oporoke, se bo za njeno polovico posestva morala vršiti zapuščinska razprava. Zakoniti dediči so: do ene četrtine mož, do treh četrtin pa vsi otroci skupaj po enakih delih. Stvar dogovora med dediči bo, kdo izmed njih bo prevzel posestvo v naravi, in kdo da bo izplačan.

Sklenjena poravnava velja. S. J. K. — Ko se je vaš oče zmenil z mejašem glede sporne meje v gozdu tako, da se bo sporna ploskev delila med oba mejaša, je bila tedaj glede te meje sklenjena poravnava, ki velja oba dela. Kot pravni naslednik očetovega posestva ste dolžni to mejo priznati in vam svetujemo, da čimprej to mejo s sosedom v smislu dogovora z očetom zamčite.

Nujni dedič po nezakonski materi. T. Š. S. — Nezakonska hčerka ima zakonito dedno pravico do zapuščine svoje matere. Če je mati umrla in v oporoki svoje premoženje zapustila možu, pa ima vseeno hčerka pravico zahtevati svoj nujni delež. Svetujemo vam, da se pri sodišču oglasite in prijavite kot nujni dedič. Če je bila medtem zapuščina že izročena možu, boste pač očila morali tožiti na izplačilo nujnega de-

ležja po materi. Taka tožba zastara tekom treh let po smrti zapustnika.

Zajeta voda »Novi Kamnič«. Če ste studenec na izviru uživali nad 30 let, ste si s tem pridobili služnostno pravico do vode iz tega studenca. Te pravice vam ne sme kratiti sosed s tem, da je studenec nad izvirom odkopal, da tam zajema vodo, izpira melle itd., tako da dobivate pri svojem izviru le onesnaze-no vodo. Morda bo najbolje, da vsi skupaj napravite višje ležeč betonski rezervoar in od tam vsak k sebi napelje vodo.

Otroci so dolžni vzdrževati ubožne starše. E. — Državni službenec ste, imate svojo družino in poleg tega morete vzdrževati svojo mater. Obrnili ste se na občino, da sprejme mater v hiralnico, ali vam je občina odgovorila, da ste dolžni vzdrževati mater. Radi bi vedeli po katerem zakonu pripada ta dolžnost. — Že po naravnem pravu so otroci dolžni vzdrževati svoje starše. Ta dolžnost je pa tudi uzakonjena v občem državljanem zakonu in to v § 154. Zato je občina ravnala prav, ko je odklonila sprejem vaše matere v hiralnico in vas je povelila, kaj je vaša dolžnost.

Domovnica. K. J. — Že večkrat ste prosili pri občini za domovnico, pa ne dobite nobenega odgovora. Vprašate kaj bi ukrenili. — Če občina vaši upravičeni prošnji ne ugodí, se obrnite na okrajno načelstvo, ki vrši nadzorstvo nad občinami.

Nastop vojaške službe. R. S. — Potrjeni ste in bi radi čimprej nastopili vojaško službo. Vprašate kam se je obrniti. — Najbrž vas ne bodo sprejeli pred rednim vpoklicem. Sicer se pa obrnite na poveljstvo vojnega okrožja.

Razveljavljeno potrdilo o zaščiti kmeta. K. A. — Dolžni ste trem denarnim zavodom. Vložili ste prošnjo za znižanje dolga, ali vam je sodišče na predlog enega denarnega zavoda občinsko potrdilo o tem, da ste kmet, razveljavilo. Vprašate, ali ste s tem izgubili zaščito proti vsem denarnim zavodom ali samo napram onemu, ki je predlagal razveljavljenje občinskega potrdila. — Če je razveljavljenje potrdila o tem, da ste kmet, pravomočno, velja za vsakogar.

Uživanje pokojnine v inozemstvu. Ž. — Zaradi bolezni ste bili upokojeni in bi radi večkrat potovali v inozemstvo zaradi zdravljenja. Bojite se pa, da bi vam znižali pokojnino, če bi ostali nad dva meseca v inozemstvu. Radi bi vedeli, kako se računa doba dveh mesecev bivanja v inozemstvu. Ali se zniža pokojnina samo v primeru 2 mesečnega neprekinjenega bivanja v inozemstvu, ali se v primeru večkratnega potovanja v inozemstvo sešteje ves čas bivanja v tuji državi. — Po čl. 5 navodila za izvrševanje § 157 zakona o uradnih in 163 zakona o državnem prometnem osebju se smejo upokojenci muditi manj kot dva meseca v inozemstvu s pravico popolnih pokojninskih prejemkov največ enkrat na leto. Ob vsakem nadaljnjem bivanju za manj kot dva meseca v istem letu jim pripadajo za 20 odstotkov zmanjšani pokojninski prejemki.

Dvig vloge. — Obrnite se na načelstvo hranilnice, v kateri imate denar. Tam boste najlaže zvedeli, kdaj in koliko denarja lahko dvignete.

Zgraditev brvi. M. M. — Obrnite se na okrajno načelstvo, ki vam bo dalo potrebna navodila.

Izvrševanje obrti brez dovolila je kaznivno. B. — Fotografiranje spada med rokodelske obrti in je za izvrševanje te obrti tudi potrebno obrtno dovolilo. Če se amater redno peča s fotografiranjem po naročilu in slike prodaja, gotovo krši predpise obrtnega zakona in ga okrajno načelstvo lahko kaznuje.

Pridobitna in zgradarstva kmeta, ki nima obrtnega dovoljenja. S. K. — Kmet ste po poklicu, vendar se razumete tudi na mizarstvo. Zato včasih tudi izdelate kak mizarški izdelek. Nimate pa zato nikakega obrtnega dovoljenja. Kljub temu pa vas je davčna uprava obdavčila s pridobitno in zgradarino. Vprašate, kako se vam more nalagati takšen davek, ko nimate obrt-

nega dovoljenja. — Po zakonu o neposrednih davkih na pridobitno davčno obveznost ne upliva to, da se je poklic izvrševal zoper predpise obrtnega zakona ali brez dovolila, kjer obrtni zakon tako dovolilo predpisuje. Zato ste dolžni plačevati pridobitno, čim izvršujete mizarška dela. Isto velja za zgradarino, ki je ne morete biti oproščeni, ker se ne pečate izključno s kmetijstvom.

Stare avstro-ogrske državne obveznice. J. V. — Vprašanje starih avstro-ogrskih državnih obveznic se ni rešeno in vam za enkrat še nobena oblast prošnje ne more ugodno rešiti. Rešitev tega vprašanja bi obremenila državni proračun, pa se gotovo iz tega razloga odlaga.

Odstop zemljišča za zidanje hiše. L. C. — Radi bi ostopili zemljišče znanicu, ki bi na njem zgradil hišo proti temu, da se vam zaveže dati v hiši stanovanje do smrti. Vprašate, ali bo davkarja takšno pogodbo smatrala za daritev in kako bi ta odstrop izvršili. — Tako pogodbo bo vsekakor smatrali za odplatno pogodbo. Treba jo bo pač sestaviti v obliki, da bo mogoče prepis v zemljiški knjigi. Brez prave večše osebe jo boste težko pravilno sestavili. Zato bo najbolje, da vam jo napravi notar ali odvetnik.

Sosedova okna. K. — Če je sosed postavil hišo dva metra proč od meje, res ne vidimo pametnega razloga, iz katerega se upirate zgraditvi oken. Z okni v svoji hiši nikakor ne posega v kakšne vaše pravice. Nasprotno pa bi se dalo govoriti o poseganju v sosedove pravice do svetlobe, ako bi vi ob meji napravili tako visoke planke, kakor so visoka sosedova okna. V tem primeru bi bila nevarnost, da vas sosed toži.

Če upnik ne prizna zaščite. Š. M. C. — Dolžni ste upniku vsoto denarja. Čeprav ste kmet, upnik o zaščiti ne mara ničesar slišati in zahteva, da mu ves dolg izplačate. Polovico ste že plačali, za drugo polovico se je pa upnik vknjižil na posestvo. Obračuna in obveznice vam ne pošlje. Vprašate kaj storiti. — Pisali smo že, da zaščiteni dolžnik upniku ni dolžan poprej plačati obrokov, dokler mu isti ne pošlje obračuna in obveznice. Kako naj postopa dolžnik, ki ne soglaša z obračunom, smo tudi že večkrat povedali. Treba je namreč vložiti pri občini ugovore proti obračunu, naker bo občina odredila narok in skušala stranki poravnati. Če ne pride do poravnave, jih bo zavrnila na sodno pot. Če ste polovico dolga plačali in uživate glede tega dolga zaščito, pač ne bo mogel upnik ničesar več izterjati od vas, ako ni morda dolg nastal iz nakupa blaga na up ali iz obrtnega dela.

Gozd, ki ne donaja dohodkov. L. J. — Vprašate, ali se gozd, ki vam ne donaja dohodkov, po spremeni uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov smatra za zemljo, sposobno za obdelovanje. Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov ne pojasnjuje pojma »gozd«, ampak samo pravi v čl. 2, kjer so naštetí pogoji za zaščito, da se gozdovi štejejo v takem primeru tudi za zemljo, sposobno za obdelovanje. Dohodek iz gozda torej ni merodajen.

Zaščita kmeta-zakupnika. H. M. — Poleg treh oralov lastne zemlje in hiše imate v zakup 16 oralov tuje zemlje, ki jo obdelujete sami s svojimi rodbinski-mi člani. Vprašate, če se pri presoji zaščite vračuna dohodek, ki ga imate od tujeje zemljišča, kakor dohodek od lastnega zemljišča. — Zakupniki, ki obdelu-jejo tujo zemljo, a izpolnjujejo pogoje uredbe o likvi-daciji kmečkih dolgov, se smatrajo za kmete in torej uživajo zaščito.

Čigava je ujeta divja svinja. I. F. — Lovce je ujel divjo svinjo, ki jo je oddal zakupniku lova. Slišali ste, da tega ni bil dolžan storiti, ampak da bi si jo bil lahko pridržal. Ali ima res pravico do nagrade, kdor ubije divjo svinjo ali volka. — Divja svinja pripada onemu, ki jo je ubil na zakonito dovoljen način. Ker sme posestnik le na svojem zemljišču ujeti ali ubiti nezaščiten divjo svinjo, pripada le na lastnem zemljišču ujeta ali ubita divja svinja zemljiškemu posestniku. Ni pa smel divje svinje ubiti s strelnim orožjem. Če jo je ubil s strelnim orožjem, jo mora izročiti lov-skemu upravičencu. Leto mora storiti tudi lovec, ki je divjo svinjo ujel ali ubil. Za pokončavanje divjih svinj in volkov se izplačuje nagrada iz banovinskega lovškega sklada, ki jih priznava ban. Prošnjo je vlo-žiti s potrdilom pristojne občine v dveh mesecih od dne, ko je bila žival ubita.

Razlastitev zemljišča za gradnjo ceste. I. H. — Cestna uprava regulira ceste in vam hoče v to svrhu razlastiti nekaj sadnega vrta. S ceno, ki so jo določili cenilci, niste zadovoljni in vprašate, kako bi se uprli občutni škodi, ki vam jo namerava oblast z razla-stitvijo napraviti. — Sami pišete, da so ceno določili cenilci. Cenilci so gotovo domači možje, ki poznajo krajne razmere in vrednost zemljišča. Zato vam ne moremo svetovati, da bi se upirali razlastitvi, ker najbrž ne boste ničesar dosegli. Zasebne koristi se morajo vedno umakniti splošnim. Zato niste ravnali pa-metno, ko se niste hoteli prostovoljno pogoditi glede prodaje zemljišča in ste s tem izzvali razlastitveno postopanje.

Odpoved vrtnarja. R. S. T. — Če niste imeli posebnega dogovora glede odpovednega roka, ni odpoved na mesec dni protizakonita; lahko bi vam odpovedal na 14 dni, oziroma na 4 tedne, ker ste bili že tri mesece v službi kot samostojni vrtnar. V primeru spora bo merodajno, kakšen je bil obseg vašega delovanja.

Dediščina po bratu. R. P. — Če je brat umrl brez potomcev in brez oporoke, potem so njegovi zakoniti dediči še živeči starši. Zahtevajte na so-dišču na vpogled zapuščinski spis po pok. bratu in videli boste, komu je bila prisojena zapuščina. Z oporoko je brat lahko zapustil vse svoji sestri.

Dedič. D. I. L. — Če je umrla žena brez opo-roke in brez potomcev, potem so dediči: do po-loovice zapuščine mož pokojne, do druge polovice pa starši pokojne po enakih delih.

»Povej mi no tantek, ali bi kdo v vasi kupil motor — prav poceni ga dam?«

Zdravje iz rož

Mak, vrtni, domači, veliki, tudi beli ime-novan, ki mu pravimo latinsko Papaver somni-ferum, ker povzroča spanec; nemško pa Schlaf-mohn, tudi Gartenmohn, ima 50—120 cm visoko, modrozeleno ali sivkasto nadahnjeno, enostavno, in le zgornj vejnat, gladko in le na vejah pod cveti kociastno steblo, ki se dviga iz koželjaste, nap-vice v zemljo rastoče korenine.

Spodnji, podolgovati, proti dnu zoženi listi, so nazobčano-krpasti, zgornji pa sede in obje-majo steblo ter so zarezano nazobčani. Vsi listi so prav tako kot steblo, modrozeleni.

Na koncu kociastih vej in vrh stebela stoje po-samezni veliki, preden se odpro kimajoči nato pa pokončni cveti, z dvema golima, jajčastima čašni-ma listoma, ki zgodaj odpadeeta in štirimi veli-kimi, včasih svetlordečimi, včasih belim, pa tudi vijoličastimi cvetnimi listi s temnejšo listo pri dnu.

Sredi velikega, široko skledčastega cveta je velika, s številnimi prašniki obdana, mnogopreda-lastna plodnica, iz katere se razvije mnogosemenska glavica.

Vrtni mak cvete od julija do avgusta in raste pri nas po vrtovih, dočim je njegova prava domo-vina Orient. V vsej rastlini je polno belega, »mleč-nega« soka. Zlasti iz nezrelih plodov (glavice na-režemo zvečer, naslednje jutro pa pobero iz njih pritekli sok) pridobivajo neko temnorjavno, zna-čilno vonjavočo snov, ki ji pravimo opij.

Opij vsebuje vsaj dvajset različnih alkaloidov, ki jih delimo v dve skupini. V prvo spadajo: morfin, ki je najvažnejše uspalna sredstvo $C_{17}H_{19}NO_5(OH)_2$, dalje rodein, ki ni tako močan kot morfin in vpliva predvsem na sluznice dihal, potem tebain in še drugi; v drugo skupino pa prištevamo: papaverin, kodamin, laudamin, narko-tin itd.

Vse te snovi so strupni, vendar prevladuje vpliv morfina, ki more že v množini 0.001 g povzročiti pri otroku smrt. Zastrupljenje se javlja različno. Če se je kdo zastrupil s tem, da je užival makove glavice ali morfin sam, tedaj se javlja zastruplje-nje z zaspanostjo, omotičnostjo, črevesje več ne deluje v redu, prav tako žleze. Pojavi se ohro-melost, telo postane mrzlo in potno in po 3—10 urah nastopi zaradi notranjega zažudenja (ustavi se dihanje) smrt. Če pa se kdo zastrupi s tem, da si je vbrizgal morfin pod kožo, občuti v začetku

VSAK nima toliko denarja, da more potovati s kopališče

TODA VSAKDO bi moral dati za zdravje letno 100—150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode

Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci.

veselo in blaženo razpoloženje, ki mu sledi po daljši uporabi hiranje. Telo zahteva vedno večjo množino strupa, človeka se loti nemir, strah, ne-zaupnost, beg in strah pred preganjalki. Smrt na-stopi, če ni bolnik pravočasno prenehal uporab-ljati strupa.

Pri zastrupljenju odstranijo predvsem iz že-lodca strup. To moreš storiti s tem, da dajesh bol-niku razna sredstva, ki povzročajo bruhanje. Še bolj kot to pa priporočajo izprati želodec s ka-lijevim permanganatom, ki spremeni morfin v ne-škodljivi oksidamorfina ali ga celo popolnoma uniči. Prav tako je umestno dati bolniku živalsko oglje; tudi močna kava je priporočljiva. Skrbí za umetno dihanje! V vsakem primeru pokličí zdravnika!

V roki spretnega zdravnika so opijevi in mor-fijevi preparati zdravila, ki lajšajo bolečine in vplivajo na gladko mišičje, zlasti na mišičje pre-bavil. Najvišja dopustna množina opija (opium, pulveratum) je 0,15 ali 0,5 dnevno. Ostalih prepa-ratov ne bomo naštevali. Rporabljajo ga kot uspa-valo, pri hudih bolečinah pri kašlju (tu jemljejo rajši kodein), pri močni dreski, raznih kolikih (za-vjanju), zlasti pa pri kamnih. Vendar ga mnogi zdravniki odsvetujejo, ker je nevarnost, da se člo-vek na strup navadi in ga tudi pozneje zahteva.

Mišjak, mušnik, mišje zelje, lajžec, smr-dljivi koren, smrdljivec, latinsko Conium macula-tum, nemško pa Giefleker Schierling ali Mäuse-schierling.

Je dvoletna rastlina s koželjasto, belo kore-nino, ki se čisto razdeli na več z vlakni poraslih vej. V prvem letu pozne le so prstičnihi listov in veje v drugem okroglo, do dva metra visoko, voljo, vejnat, gladko, modrozeleno nadahnjeno steblo, ki je v spodnjem delu umazanordec ali rujavo pikasto.

Listi so pecljati, zgornj svetlozeleni, spodaj temnejši, gladki in spodnji trikrat, zgornji dva-krat pernat, z globoko pernat nacepljenimi, jaj-častopodolgovatimi in globoko napiljenimi listki.

Beli cveti so zbrani v 12—20 žarkih kobiluh, pod katerimi so tri do peterolistna, nazaj zavilana ogrinjalec.

Plodiči so jajčaste, od strani stisnjene do 3 mm velike, zelenkastosive ali zelenorjave dvo-rožke.

Vsi deli rastline, zlasti listi in steblo smrde, če jih zmanemo med prsti, po miših in so »ostudno ostrega in grenkega okusa« (Cilenšek).

Raste po živih mejah, ograjah, ob potih, vr-tovih, pokopališčih in po nevdelani zemlji.

Cvete od junija do septembra.

Vsebuje v vseh delih 0,8% do 1% alkaloida, ki mu pravimo koniin, je to brezbarven, kla-pen, po miših smrdeč strup ($C_{17}H_{19}N$); poleg ko-nina najdemo v rastlini metilkonin, konhidrin in še druge strupe. Koža in sluznice rade spre-jemajo koniin, ki vpliva predvsem na hrblenjačo in povzroča, ker ohromi dihalo, tudi smrt. Za-strupljenje se javlja z žejo, bolečinami v trebuhu, bolnikov jezik ohromi in oteče, pojavijo se krči, zenica se razširi, nastopi bruhanje in močna dri-eka, mrtvoudnost, omotica, blaznost, besnost, telo je mrzlo potno, bolnik težko diha in ker zastane mišičje dihal, končno umre.

Pri zastrupljenju daj bolniku tanina ali čren-slovin, živalsko oglje, mleko, čaj, želodce kave; ne pozabi na umetno dihanje, ki naj traja, dokler ne nastopi pravo, naravno dihanje.

V zdravilstvu ga rabijo pri oteklih in otrde-lih žlezah, nadihu, oslovskem kašlju, histeriji, raz-nih oblikah raka itd. Seveda ga smemo rabiti le po navodilih zdravnika, nikdar pa ne sami v do-mačem zdravilstvu.

Ona: »Ti, meni se zdi, da študent, ki pri nas stanuje sploh ni študent.«

On: »Kako to misliš?«

Ona: »Ker že ob devetih hodi spat in točno plačuje.«

Kmetijski nasveti

Vlažne stene v hiši. I. K. — V prtilični sobi hiše sta dve steni vlažni, pri čemer se vlaga iz-raža na beležu in slikarji. Tudi leseni opaz okrog stene je na nekaterih mestih zaradi troh-no-be poškodovan, zato ga nameravate letos ob-noviti dva metra visoko, da zakrije vlažne stene. Te mejo nad meter visoko v lapornato zemljo, iz katere se zlasti ob mokrem vremenu voda kar cedi. Radi bi vedeli, kako odstraniti vlago iz sten. — Vlaga prihaja v stene iz zemlje, zato ji morate preprečiti pronicanje vanje, če hočete, da bodo ostale suhe. Najbolje storite, da odkop-ljete zemljo okrog hiše kolikor se da globoko, ter napravite jarek, da se bo voda odtekala. To storite v poletnem času, ko je vročina in suša; pri tem je pustiti jarek več časa, mesec dni ali pa še dlje, odprt, da se stene popolnoma osuše. Zunanji omet odstranite in ga izpraskajte tudi iz špranj. Tako se bo stena hitreje osušila. Ko bo dovolj suha, prevlecite jo od spodaj in kolikor mogoče visoko z asfaltom-inertolom. Nato pride cementni omet s primesjo cerezita, ki cement zadostno zgosti. S takim ometom preprečite do-stop vode v steno. Prostora ob steni, to je iz-kopanega jarka, pa ne zadeljate zopet z zemljo, ampak s kamenjem, ki bo vodi dopuščalo proni-canje v jarek na dno, da jo odpelje stran. Morda se vam bodo zdeli stroški tega dela nekoliko previsoki; pomislite pa, da si s tem ohranite hišo za dalj časa porabno, kajti vlaga se nabira od leta do leta v večji meri; zlasti pa, da prepre-čite marsikatero zahrbtno bolezen, ki nastopi zaradi bivanja v prevlažnih prostorih.

Zanemarjen hrastov parket očistiti. M. K. Z. — Hrastov parket je postal temen in kljub temu, da ga vedno snažite, nita prave barve. Radi bi vedeli, s čim bi se dal osnažiti, da bi se zopet svetil. — Vzemite si strugarja (pri mizarjih ga dobite), ki vam bo parket ostrugal z železno volno ali par-ketno krtačo tako, da bo izgledal kakor na novo položen. Potem ga namočite z voskom in — parket bo svetel kakor nov.

Kurja jajca s tanko lupino. A. F. R. — Ze ne-kaj časa opažate, da kure neso jajca s tanko lupi-no, ki je včasih naravnost mehka. Kaj bi bilo temu vzrok in kako to preprečiti. — Vzrok temu pojavu je pomanjkanje apna v krmi. Gotovo so vaše ko-koši v zaprtim prostoru, kjer ne more dovolj peska ali apna v primerni obliki. Če jih sedaj spomladi pustite na prosto, si ga bodo že same poiskale. Vsekakor vam svetujemo, da položite v kokošnjak nizek zaboj s peskom, v katerem se kure lahko kopljejo in nažro potrebne snovi za jajce lupine.

ODREŽITE

„SLOVENECEV SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, ka-terim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 27. marca 1938

Kazalec usode

Vsakomur, kdor pride kdaj v Florencia, se utegne zgoditi, da se njegova ura nenadoma ustavi. Naj nikar ne izgubi dobre volje, marveč naj gre s svojo trgovino urico k urarju Luigijsu Sassetiju. Izlahka moreš najti njegovo trgovino — le majhna trgovina je to — v stranski ulici konec velikega sprehajališča, ki mu, žal, ne vem več imena. Luigi Sasseti je na glasu, da je izboren urar, in če ni popravilo preveč zamotano, moreš vzeti popravljeno uro kar kaj s seboj. Seveda boš moral malo počakati, a kdo ne bi rad čakal, če se mu ta čas skrajša z zanimivo in, kakor mu urar obljublja, tudi resnično zgodbo?

Ko sem slišal, da Luigi Sasseti pripoveduje svojim odjemalcem med popravilom resnično zgodbo, sem mu nesel svojo uro, ki jo imam za spomin. Mogoče je moja kretanja, s katero sem mu jo izročil, izražala skrb, zakaj Sasseti mi je ko razdraženo dejal:

»Ali menite, da nisem pošten?«
Rekel sem mu, da nimam vzroka tako misliti o njem.

A Sasseti se ni dal več potolažiti.
»Monsignore, človek, ki je moral nekoč skoraj s svojim življenjem poplačati majhen pregrešek, bo ostal do smrti pošten, ali ne?«

In še preden sem ga mogel zavrniti, da nikakor ne zdavjam o tem, je Sasseti že začel pripovedovati:

»Ah, tak majhen pregrešek je bil to, ki sem ga zakrivil takrat — mislim, da je odlejal, ko se je to zgodilo, minilo že deset let...«

Bilo je nekega dne v maju, še zdaj natančno vem, da je bil dan lep kot današnji, ko je v to prodajalnico stopil tuj človek. Imel je velike, temne oči in barva njegovega obraza ni bila dosti svetlejša.

»Urugvaj,« sem si dejal, »je njegova domovina. Ura, ki mi jo je izročil, je bila jako dragocena, česar nisem spoznal samo jaz, marveč bi bil to videl vsakdo na prvi pogled. S petimi rubini je bil obdan okoli rob okrog številnice.«

Pozval sem tujca, naj kar v prodajalnici počaka dotlej, dokler ne bom popravil ure, saj je bila le malenkost v neredu. Takoj sem sprevidel, da ne bo trajalo popravilo dalj kot pol ure. A on me je kar na kratko zavrnil, rekoč, da je njegov hotel prav v bližini in se bo čez pol ure že vrnil.

Ni poteklo četrt ure, ko sem uro že popravil. Bog mi je priča, da nisem imel še niti ene slabe misli, ko sem se mahoma spomnil, da imam tudi sam nekaj rubinov v trgovini, ki so bili glede na velikost in barvo skoraj enaki tem na uri, le to

je bilo drugače, da so bili ti pristni, moji pa iz stekla. Če bi se moji rubini prilagali tej uri? sem se vprašal. Saj bi se lahko prepračil o tem. In sem to storil. En sam kamenček sem vzel ven in sem vložil ponarejenega.

Pravkar sem držal uro v iztegnjeni roki in sem smehljaje se opazoval področno prevaro, ko je prišel tujec nazaj. Ta druga četrt ure je zares minila kot minuta in roka se mi je nalahno tresla. In sem uro kar tako, držeč jo v iztegnjeni roki, izročil tujcu.

»Natančno jo pogledajte,« sem še rekel tujcu, »ura je posebno lepa.«

Če bi se bil tem besedam kaj začudil, bi mu bil ko povedal resnico.

A on je le dejal: »Prav imate, ura je zares lepa,« in se je celo smehljalo.

Ko je plačal in odšel iz prodajalnice, sem bil že tat.

Čez tri ure nato se je tujec že spet vrnil. Kakor mi je sam povedal, se mu je šele potem, ko je stopil iz trgovine, zbudil sum zaradi mojih čudnih besed. Neki draguljar, kateremu je dal uro pregledati, mu je poizkusil, da je en rubin ponarejen. In zdaj je stal pred menoj in zahteval svoj rubin nazaj. Govoril je brez najmanjše jeze in vpravo to vedenje me je zadelo še bolj občutno kakor dejstvo, da sem kot tat stal pred njim.

Sleharne besedice njegovega svarila, ki jih je tujec govoril, sem si do današnjega dne zapomnil. Skušal sem mu pojasniti svoje dejanje, kakor se je bilo izvršilo, da bi me bolj milo sodil. Mirno me je poslušal in mi nato odgovoril:

»Da, da, priložnost je mati tatov. A kakor take poraja, takoj jih tudi kaznuje, kdor ni kaznovan z drugačno kaznijo. Zakaj priložnost, ki poraja tatove, in priložnost, ki prinaša kazni, imata skupno mater in to je čas.«

In ko je odšel, je še rekel — in zdelo se mi je, da precej škodoželjno:

»Vi ste urar. Vam je čas še posebno blizu. Torej varujte se ga!«

Splošno sem bil prestrašen, ker nisem razumel tujčevih besed in so se mi zdele skrivnostne. Potem pa sem se jim le smejal, ko sem videl, kako je bilo tujčevu svarilo nespametno in da si jih je privoščil le kot dovtip. Saj, sem si mislil, kako bi le mogel čas, ki je neviden, sploh kaznovati? Ali naj bi se mogoče iztegnil kakor roka in me popadel? Ker sem urar, da naj se še posebej varujem časa?

Toda nekako čez leto nato se nisem več smejal. Nekega popoldneva sredi poletja se je zgodilo: K meni je prišel cerkvenik katedrale Svete Katarine, ker bitje cerkvene ure nekaj ni bilo v redu. Zaklenil sem trgovino in šel k cerkveniku.

Težavna pot je za človeka, preden se povzpne po mnogih ozkih stopnicah polževega stopnišča navzgor in stoji nato visoko zgoraj v stolpu, še dosti višje nad vsemi strehami mesta. Debelo uro sem imel opravka z uro, saj je moči v tistem polmraku v stolpu le počasi delati. Mimo tega je bila še huda vročina tistega dne, ki se je vsa nabrala med tramovje stolpa, da mi je bilo ko v razbeljeni peči. Ko sem bil dokončal popravilo, sem se mogel komaj držati na nogah, tako sem bil ves oslabljen in prvo, kar sem nato storil, je bilo, da sem hlastnil po zraku, po svežem zraku.

Če gledaš s ceste na številnico cerkvene ure, moreš zapaziti na mestu, na katerem se vrtila kazalec, majhno odprtino. Ta odprtina pa je v resnici dosti večja, kakor jo je videti od spodaj; glavno moreš vtakniti skozi njo. In skozi to odprtino sem zares vtaknil glavo in globoko zajel sapo.

Ko sem nekoliko časa gledal dol na ulico, sem nenadoma začutil, kako me nekaj pritiska na vrat. Hotel sem hitro umakniti glavo, a ni šlo več, prepozno je bilo.

V svoji omotici od vročine nisem nič več mislil na to, da sem bil poglavljen naprej, ki je med popraviljem stala. Mali kazalec cerkvene ure se je od zgoraj ulegel na moj vrat in pritisk je bil od minute do minute hujši.

Začel sem kričati, klicati na pomagaj, a nihče me s ceste ni mogel slišati. Od sekunde do sekunde se je večala moja groza, vedel sem, da bo šel čas s svojim kazalcem le še nekaj centimetrov

Mrtev in živ otrok

V Lulei na Švedskem živi Hjerdis Ljungren. Pomiva krožnike v hotelu. Hjerdis ima fantka, pravega laponskega fantička. To je njena posebnost. Francoski hotelski kuhar, monsieur Maurice, se je malce zagledal v Hjerdis. Ko pritisne z rdečim palcem poslednjo kumarično rezino na sendvič, pa vsčipne Hjerdis v uho. Nato se Hjerdis zasmee in reče: »Maurice, zavijte mi kaj dobrega za Nilsa!« Saj je njej le za Nilsa. Nils je punčica njenega očesa, on je stržen njenega srca. Njen sin! Ko pride Hjerdis domov, je nemara Nils pravkar ukradel presno maslo in se kar sveti od maslobo. Ali pa pridno sedi na tleh in preiskuje s svojimi temnimi, poševno ležečimi mongolskimi očmi lesenega konja, ki mu ga je Maurice podaril. Potem ga Hjerdis vzame v naročje in ga poljublja in pritiska k sebi. In če je posebno srčkan in je ona posebno ganjena, pa ji solze tečejo v usta.

Spoznal sem Hjerdis že pred leti v Kautokoeinu. Tedaj ji je bilo dvajset let in je služila pri starem župniku. Kautokoeino je v poslednji občini, ki se z velikim seliščem se upira laponski zimi. Poleti, ko so se blesteli mahovi in breze, je bil prišel neki mladenič tam iz Norveškega. Močan je bil, lahko je steklo grizel in je pri tekni za sekanje drv prejel izmed osemnajst udeležencev prvo nagrado. Župnik je iz svojega daroval za nagrado nerazsekana drva, gnat in dva molitvenika. Norvežan Ola je ostal tri mesece ondi, potem je odšel. Hjerdis je sledila njegove smuči z očmi, dokler ni videla drugega kot vodo...

Potem je šla k župniku in se je spovedala. Dobri župnik je preudarno razgrnil svoj rdeči žepni robec čez koleno. Tako je bil zmeden, da je z roko ujel muho, a se je spomnil, kaj počenja in jo je izpustil. Dejal je: »Seveda, seveda, Hjerdis... Saj veš, v knjigah je veliko, veliko. A jaz kot tvoj župnik, ki to ve, ti pravim: boji se božje mati. Dobro mater ima Bog rajši ko župnika s cerkvenikom vred.«

Hjerdis je porodila. Čez tri dni je že vstala in je bila mati, — z vsem, kar pomeni ta beseda, z grozo in s srečo, s pranjem, z zibanjem in s petjem. Župnik naj bi krstil otroka na ime Nils. A tri dni pred krstom, ko je bila Hjerdis zaposlena s peko v pekarni, je vzhodni veter vdrl šipo v njeni kamri in je pokrnil zibelko s snegom in z ledom. Sobica se je zmrzila. Pozno je prišla Hjerdis tjakaj. Potegnila je zmrzlo dete iz zibelke in stekla k župniku. Ta ga je drgnil z žganjem in se je vso noč boril za mlado življenje. Toda otrok je bil mrtev. Hjerdis je z glavo ležala na zibelki in je lahko podbrčevala. Vso noč. Župnik je stal v kotu in se je jokal. Čez tri dni se je dala Hjerdis

Vestni kemik prekuša svojo iznajdbo, prašek za per bolecine v glavi

naprej, pa se bom klavirno zadušil; kazalec ure me bo zadavil.

Tedajci sem mahoma zaslišal one čudne tujčeve besede:

»Varujte se časa!« Zdaj sem vedel, da čas ne zna le kaznovati, ampak tudi moriti.

Cerkovnik, ki je kar tako prišel navzgor, da bi se malo razgledal, mi je v poslednji sekundi rekel življenje.

A kazen, kazen za svoje dejanje sem bil s preslano smrtno grozo zares prejel.

Sasseti je vzel lupo z očesa, zaprl je pokrovček moje ure in dejal:

»Tako, gospod, ura je popravljena!«

(H. Br.)

Potovka Mana - mati za vse

Rekli smo ji potovka Mana. Pod tem imenom smo jo poznali vsi in vsi smo radi imeli to skromno ženo z osmimi križi na izmučenih ramah.

Mnogo, mnogo let je porivala svoj voziček iz podgorke vasiče tja doli v Ljubljano. Šest ur je bila dolga njena pot do Ljubljane, nazaj pa še malo več, ker so ji bile strmine v napolje. Avtobus in pa nadloga njenih starih dni, sta pred nekaj leti naredila njenemu večnemu potovanju konec.

O, kolikokrat smo jo takole ob sredah ali ob sobotah zvečer neustrpno čakali! Saj smo slutili, da je na njenem vozičku zavitek, ki so ji ga izročili naši dragi. Mnogokrat smo ji šli naproti in z velikim veseljem pozdravljali njo in še bolj zavitek, ki so bili lepo zadelani v vrečami in skrbno povezani. Ona je pa vlekla tiho in vdano svoj voziček, obložen z vsemi mogočimi rečmi. Čez ramo je imela vrv, ki je bila privezana k vozu in tako je vsa sklonjena in trudna od dolge poti počasi stopala proti svoji koči.

Takole nam je vozila potovka Mana skoraj do 70. leta vse naše kovčge in vsa pisma tja doli v Ljubljano in zopet nazaj. Nikoli ni ničesar pozabila, nikoli ničesar izgubila. Če smo ji hoteli dati več, kot je računala, nam je denar vrnila.

»Mana, kako je, ste trudni?« »Ne tako! Čast in hvala bodi Bogu, da lahko grem.« »Ste kaj jedli v Ljubljani?« »O, saj sem imela s seboj žgance in zelje, drugega pa ne maram.«

In čudno! Stare žence imajo tako rade požirek kave ali žlico dobre juhe — ona je vse to odklanjala. Zaupala je le zelju in žgancem, ki jih je sama skuhalo doma v peči.

Lansko zimo je bila hudo bolna. »Mana, kaj vam je?« »Mislim, da so se mi pljuča vnela; tako me žge tu notri. Naj bo, kakor je božja volja. Pa umrla vendar še ne bi rada.« »Mana, bi malo juhe, ali kaj drugega?« »O ne, ne, Bog vam polonej, pa ne maram nič. Malo mleka spijem, pa je dobro. Da bi le bila toliko pri sebi, da bi žgance in zelje lahko jedla, pa bom zopet dobra.«

»Pa požirek žganja ali vina, Mana?« »Ne, nisem vajena. Nikoli nisem poznala nobenih pribojškov in mi tudi ni zanje. Vidite, pa sem brez njih dosegla lepo starost, saj bom že osemdeset.«

Ko sem jo drugič videla, je že stala pri peči in porivala lonec zelja iz peči. Zjutraj žgance in zelje, popoldne isto, zvečer mleko. To se je vsa leta ponavljalo.

»Zahvaljen bodi Bog, pa sem zopet zdrava. Sedaj mi zopet 'tauba' zelje.«

Mislim, da tako skromne in poštene žence, kot je bila potovka Mana, nisem več poznala. Z dinarji, ki jih je zaslužila s prevažanjem zavitkov v Ljubljano in nazaj, si je z leti kupila leseno hišico. Majhna je bila in skromna ta njena koča kot Mana sama. Kadar sem prišla k njej, se mi je zdela, ko da sem v koči, kjer stanuje stara mati Rdeče kapice.

Sama je bila na svetu. Vse ji je pomrlo. Tako le ob nedeljah je vzela debele molitvene knjige in brala in molila vse popoldne.

»Mana, kaj čitate?« »O poslednji sodbi. Vest, kar bojim se umreti, ko je človek tako slab in poln grenčnosti.« Pa jo je bila sama dobrota, samo poštenje in delo v Bogu.

Leto je minilo, ko je zaspala za večno. Tam pri zidu se stiska njen grobek sam zasé in v svetli tiho. In tako počiva Mana. Nič več ne bo treba vlačiti iz gozda butar in dračja za zimo, z vsem je preskrbljena v ozki, črni krsti. Trudne roke, ki so tolikrat porivale voziček na dolgi poti, so tudi našle svoj odmor. In srce, ki se je bilo poslednje sodbe, se je umirilo.

Ti naša zadnja potovka, s preprosto otroškim in poštenim srcem, potuj srečno v deželo tja onstrani!

(Zofka Vivodova.)

Mati in sin

Zena v postelji se je dvignila in je z drobno, nagubano roko segla na stol po vrč z vodo. Prijela ga je in ga je dvignila k izsušenim ustom, a pila ni. Voda je slabo dišala, kot da bi se bila navzela slabega vonja iz zraka v sobi. Roka je odložila vrč in se je zopet zakopala nazaj pod cunj. Nato je bilo vse tiho, kot da ni žive duše v sobi.

Motne oči bolnice so romale po stropu in so se počasi pomikale proti oknu za majhno sončno proggo, ki se je potapljala v vedno večje in večje večerne sence. Tedaj so se zarežali v mučno staro hropenje negotovi polglasni koraki. Starka je obrnila svoj suhi in koščeni, s sivimi lasmi obdani obraz proti vratom, ki so se počasi odprla. Med podoboj se je pokazala mrčna senca in se je počasi pomaknila v sobo. Zena je že iz navade vprašala: »Pavel, si ti?« Postava pri vratih se je nejevoljno zganila. »Kdo drugi naj bo kakor jaz?« — »Misliš, sem...« Zena ni dokončala, kaj je mislila. Po sobi je zavel vonj po vinu in cigareta. Bolnica ga je zajela v nos in se je razburila. »Pavel, že zopet si pil! Tolikokrat sem te že prosila... Ves zrak mi boš pokvaril.«

Pavel se je utrgal k postelji in je postavil vrč z vodo na tla. Nato je sedel na stol. »Kako je, mati?« je vprašal z mrčnim glasom. — »Kako naj mi bo, ko se pa ves dan nihče ne spomni name? Ves dan pohajkujem okrog kot da nimam doma bolne matere,« je tožila starka z očitačim glasom. »In že od večeraj nisem ničesar jedla.« Sin se je zganil in je potegnil iz žepa nekaj, v umazan, masten papir zavitega. »Tu imate!« Iz drugega žepa je potegnil še kos bele kruha in ga je položil bolnici na posteljo. »Ali ne boste jedli? Kruh in slanina. Od popoldne sem vam pripravil.« Materi so se zasvetile oči. »Vseeno si še dober, Pavelček. Mislil si name!« Sin je zamahnil z roko, da bi se mati še naprej ne raznežila. Ni maral tega. Vstal je in se je leno pretegnil. »Nekaj toplega bi rada, Pavel.« Pavel je stopil k mali železni peči v drugem kotu. »Od večeraj je ostalo še malo mleka pa ga zavrem!« V peči je takoj nato veselo zaprasketal ogenj in njegova prijetna toplota je napolnila vso sobo.

V sobi se je medtem že popolnoma stemnilo. Mati je pravkar izpila svojo mleko in je ležala vznemirjena s široko razprtimi očmi. Sin je sedel zraven nje in je držal njeno mrzlo zgubano roko v svojih močnih toplih dlaneh. Zdaj se ni več sramoval toplega žarka čustva, ki ga je še edinega hranil za svojo bolno mater. Pravil ji je o svetlem sončnem dnevu, ko je iskal dela in je mislil na njo, na svojo mater. In ker ni ves dan ničesar zaslužil, se je pustil epeljati v gostilno, da so mu kot običajno, poleg vina njegovi srečnejši tovariši dali še večerjo za mater. Ogenj v peči je ugasnil. Pavel se je sklonil globoko k svoji materi in njena roka ga je kot nekdaj mehko božala po glavi. Kakor v snu je še čutil njeno roko na čelu in na ustnicah, a potem je zaspal. Njegova mati pa je tiho šepetala: »Pavel, ti moj Pavelček!«

(Seškova.)

Mati z najmlajšima dvema

zavirati, dokler se jelen ne ustavi. Gorjé ga ti-stem, ki pade iz nagnjenih, čolnu podobnih sani in izpusti jermen in izgubi živat! Tisti umrje pod sulicami mraza. Vožnja s sanmi, divjanje v snežnem metežu, po brdih nizdol, jelen drsi sedé, sani poskakujejo, Laponec sune žival z nogo in s pestjo, naprej, naprej... na cilj... v smrt?

Tako se je peljala Hjerdis z mrtvim otrokom v smrt.

Ne vem, kako je bilo potem vse drugo v ilovnati koči, kako je spravila tujo grozo in ostudni občutek te revščine v sklad s svojim trpljenjem. Čez tri dni je bila spet nazaj. A otrok, ki mu je dala Hjerdis prvo hrano te zemlje, ji je ležal na prsih. Ko so potem njenega lastnega otroka dali v zemljo, se ji je globoko v srce zarežala brazda. Prav nežne koreninice so se zarile v rahlo prst gomile...

Župnik je moral krstiti laponskega otroka na isto ime. A Hjerdis si je zaželela proč iz Kautokoeina. Župnik ji je priiskrbel službo v Lulei.

Kadar sem v hotelu v Lulei, imam pač svoje navade. Najprej odložim s palcem in kazalcem rezino kumarice s kruha na pepelnik. Po jedi stopim dol v kuhinjo in govorim s Hjerdis. Zadnjič mi je povedala, da bo bržkone le vzela kuharja. »Saj veste, zaradi Nilsa.« Potem izustim kako bedasto šalo in se zmoraj bolj globoko priklonim tej rdečelasi, pegasti Hjerdis kot vsem damam in lepoticam tega sveta, ki niso še nikoli rodile živga otroka.

(Paul Schwenzen.)

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Tiste moje prjalce, ke se na umetnost še precej zastop in hodva zato eksp umetnostne razstave ubčudvat, že več ket pu leta njeem vidla. Jest sem že prou gvišen mislela, de je kej zbulela, al pa de se je iz lblane kam prešela. Mugoče je pa tud, de je reuca umrla, ke je bla bl švoh ženska. Ene parkat sem ja tla že ubiekat, pa njeem mogla zvedet, ki glih stanuje. Tu sem ecer vedla, de

je stanvala soj čas tam nek dol pud Golucam u Stepan vas. Kulj je numara ta stiet hiš, sem pa že čiet puzabila.

Lejte! Sej še ni doug tega, m pa pride en dupoudne d- u na Mesarskem must, kar naenkat naspurt. Glih tku m je pršlu nekdo zaklepat, ke b z neba padla, ke je stala s cekarjam u rok pred mava. Pa še ni več tku slab ven vidla, koker tekat, ke sva še eksp umetnostne razstave ubiekvale. Pa še nekam napucana je bla. Glih tla sem ja prašat, ki ukul hod, de ja ni neker več za videt, je pa ona mene prehitela: »Ja, Neška, kot se vender ukul putepaš, de te ni neker več za dubit? Sej sem te tla že ne parkat ubiekat, de b se kej pumenile, pa sa ble zmeri na štehgah urata zaklenene, keder sem prlezla gor pu štehgah.«

»Zakaj pa nis puzgnila? Zakua mama pa zgorn? Sej veš, de se more zdej člouk zaklepat, če de mu ker kej na undese. Puseben jest morem bit hedu previdna, ke sem punavad zmeri sama duma. Kene, moj mož je čez dan u dinet, zvečer ma pa tud punavad zmeri kašne seje. Moj mož kar zmeri seje, za pužet pa nima nekol nč. A ni tu čuden?«

»Eh, kua se boš ti prtužvala in pa jamrala? A na veš, de sa usi dedci glih. Al res misleš, de je moj kej drgačen. Prou usi sa glih. Moj pride dam sam smrcat. In ta mrcina tku smrci, de se jest spat na morem. Pol s pa pumagi, če s moreš. Tu t puvem, de je men večkat tku douhčes, de se na vem kam djet. Zmeri štumfe štihat, pa knofe šivat, se m tud na lub. Stranke u naš hiš pa ktu družga na znaja, koker lik upraulat. Jest z nubena več na guvarini. Prou z usem sem skregana. Sam ena gessa je še u hiš, ke je še voreng ženska. No taka, koker se šika. Ta nekol čez nubenga nč na reče. Viš, Neška, s ta ženska b se še lohka učaseh kej pumenile, keder glih nimama kej družga za upraut. Ta reuca je pa gluha in mutasta. A ni tu smola? Pol s pa lohka misleš sama, kuku je men lušten. Jest sem že večkat moža prusila, de se dejava kam drgam preselt. Tku kam, ke nisa lde tku upraului. Mož m pa prau: »Pejd se sulit! Lde sa ja dondons pouod upraului. Tle je saj ena ženska taka, de na upraului in še ta sam zatu, ke je mušta.« Ti na verjameš, kuku je blu men že douhčes pu teb. Kar naenkat s zglnla ket kafra. Jest sem že mislela, de sem se t mogla kej zamert, ke se me tku ogibaš, koker tat briča. Puvej no, kod vender zadne čase hodeš?«

Rešitev zlogovnice z dne 19. marca

1. režija, 2. pavlin, 3. vajeti, 4. panjač, 5. ple-num, 6. krajec, 7. loboda, 8. Radeče, 9. Litija, 10. Tedeum, 11. Milano, 12. govedo, 13. kondor, 14. slanič. — Zivljenje naj bode ti delaven dan!

Vremenska številnica

1. 15. — 13. 12. — 7. 10. 15. 16. 15. 17. 12. — 17. 12. 19. 3. 18. 5. 15. 4. 12. — 11. 12. 13. — 14. 2. 3. 14. 20. 5. 15. — 6. 9. 16. 4. 15. 5. — 7. 4. 12. 13. 12. — 13. 18. 1. — 10. 15. 1. — 13. 15. — 21. 8. 9. 11. 20. 5. 15.

Ključ:

1. 2. 3. 4. 5. — žuželka, 6. 7. 8. 9. 10. — mesto v zahodni Rusiji, 11. 12. 13. — del meseca, 14. 15. 16. — bližnji sorodnik, 17. 18. 19. — kretinja, 20. 21. — žuželka. Če namesto zgornjih števil ostaviš odgovarjajoče črke, dobiš vremenski pregovor za marec.

Zlogovnica

Iz naslednjih 30 zlogov: ab — ber — de — do — fi — ga — gar — gra — i — i — iz — ka — li — lja — lu — na — ni — nje — nje — nje — nje — nje — pi — pre — rez — ro — so — ti — va — va — zem — žvižg — setavi sedem besed z naslednjim pomenom:

1. važnejše otočje južno od Japonske, 2. druga beseda za draženje, 3. druga beseda za napredek, 4. vrsta glasu, 5. tuja beseda za shranjevalko površne obleke v gledališču, 6. tuja beseda za neomejeno gospodarstvo, 7. umetna obrt.

Ce si izbral pravilne besede, ti prve in potem pete črke, brane od zgoraj navzdol, povedo dva sodobna slovenska pisatelja.

»Ali bi še ta model pomerili?«

Višek hitrosti imajo seveda ameriški časopisi. Oni dan je nekdo padel z okna 28. nadstropja in ko je šinil mimo okna drugega nadstropja, je že videl nekoga s posebno izdajo, ki je o nezgodi poročala...

»Kod čem pa hodeš? Čez teden se punavad še ta narrajs duma držim. Sej veš, če de met člouk vorenga pr hiš, ma zmeri do: za upraut. Dons moreš tu naredit, juter pa kej družga. Jest nekol rok križem na držim. No, tkula ub nedelah, ke je moj mož frej, de ub nedelah nima več kašneh sej, sem ga pa tud že udvala. Če je glih ureme, ja pa zdej še ta narrajs mahneva kar pu Tuminsku pot. Pu mest se m na lub ukul ruguvilt.«

»Kdaj sta pa ratala tku kurajžna? Tuminskuva pot je ja hedu navarna, koker sem že večkat slišala. Ene par se jih je na te pot že tud ubil. Al se nč na bujeta, de b se tud vama kej tacga na zgude?«

»Zakua bo nek navarna? Pu Tuminsku pot se pride glih tku lohka naprej, če ga nimáš že u glau, koker pu kašen drug. Zakua b bla pol navarna? Sevede, nazaj je mai bl naroden za hode, ke ga ma člouk punavad že mal u glau. Tekat moreš holt gledat kuku in pa kam je treba stopet, de se na prekuneš. Viš, zatu se pa midva usedeva raj tam pr šrang lepu na tramvaj, pa se furava preke dum. Še nekol se nama ni nč prpetel.«

»Neška, ti s pa dons mende mal prfrknena, al me češ met pa za Pepoka? Ud kdaj pa pu Tuminsku pot tramvaj voz? Jest tega se njeem slišala. Iblancani mende še nisa ratal tku brihten, de b pu Tuminsku pot gor na Triglau tramvaj spelal. Jest ecer se njeem nekol lezla pu ne, slišata sem pa že velik ud Tuminskuve pot prpoudvat. Nekar me na farbi, Neška.«

»Pejdnopejd, čenča. Kdu pa guvari ud Triglava? Jest prpoudvajm ja ud Tuminskuve pot. Ta pot drži že en lep čas dol pu Dulejsk cest, koker se ji je učaseh rekel. Zdej se ji pa prau dol du Jelacinuve štarije, Tuminskuva pot. No, dol naprej ji pa še zmevi prauja Dulejska cesta. Ta Tuminskuva pot drži lepu pu raunem, tku de je prou usaka navarna izklučena. Puseben če greš ke dol, se t ni nč za bat. Sevede, keder kreulaš nazaj, moreš pa že mal bl previden stopat, ke nuge punavad več tku dober na funkcijmiraja, koker b blu treba. Zatu je bl pameten, če pr Dulejsk šrang stopoš na tramvaj, pa s ajnsvaj duma. Kar

nesoš ud Jelacina s saba preke dum, t tku ni treba nubene trušarine plačvat, ke nubeden trušarinsk paznik na more kunštatar, kulj in pa kua nesoš s saba u mest. Rentigenuveh aparatu pa du zdej tud še nimaja na šrangah.«

»A tku je ta reč? Kdu b s pa tud mislu, de tku en strasten hribolazec, koker je gessud Tuminshek, hod zdej raj kar pu raunem preke Jelacine in ne več pu tist ta star negau pot na Triglau? Tu je res čuden. Kua se mu je nek Triglau tku zameru, de ga je pustu kar u stih?«

»Veš Juhanca, tu pa jest sama na vem, kua bo za en uržah. Triglau se mu mende ni glih zameru. Sej sta bla ud nekda dobra prjalta. Ampak jest mielem, de gessud Tuminshek že zatu raj hod h Jelacine, ke se tam zbiraža ekori usi narudi tega sveta. Se en Turk je zmeri zraven. Pol pa Jelacinu zvikeč in pa negave kuhenske dubrote, sa se mu tku prikupile, de pihne na tist čaj, ke se ga dubi gor na Kredarc. Sej ma čist prou. Zdej u kratkem pu pr še bl fajn, ke se boma lohka s tramvajam vuzil prou dol du Jelacina. Sevede, pol bo ta Tuminskuva pot še bl varna, če prou na bo markirana. Jest kumi čakam, de bo tramvaj fertik, ke pol se nama z možam na bo treba več bat, de b naj nazajgrede kam na zajaštal.«

»Ti, Neška, če bo ta reč tku ajnfah, ja bova pa tud midva z mojm možam večkat ke dol ubrala. Scer niva pr Planinskem društvu, ampak jest mielem, de se bo h Jelacine lohka pršlu tud brez planinske legitimacije.«

»Za kua neki? Kar pridta, keder bota utegnila. Zdej ja morem pa kar hiter dam ubrat, de na bo mož na kusiu čaka. Ja, z Bugam Juhanca.«

»Oh Neška, pučak no še mal. Se neki b te rada prašala Puvej no ti men, ki b se dubila sukoloka župa. Moj mož se kapricira najna, jest ja pa na znam skuhat. Use štarije tlela pu lblan sem že ubrala, pa ja neker nimaja. Use kuharske bukile sem tud že ukul ubrnila, pa ja ni not. Men je tu tku naroden, ke sem se mu zmeri bahala. De se pr Elefont nimaja tku fajn kuharce, koker sem jest. Zdej se m pa na upam puvedat, de ja na znam skuhat.«

»Na Taboru ja boš za dons dubila. Duma ja boš še mal pugrela, pa na bo mož nč vedu, de ja u štari kepila. Glih pretla sem šla tam mem, pa sem vidla gor napisan: »Restauracija. Sokolska župa.«

K. N.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16			17				18				19			
20				21				22				23		
24	25	26		27				28				29	30	31
32					33				34	35	36			
37					38	39	40	41	42					
43			44	45	46	47			48					
49	50	51				52			53			54	55	56
57			58				59		60	61	62			
63			64			65	66	67			68			
69			70	71	72			73				74		
75	76	77			78			79				80	81	82
83					84			85						
86					87			88						

Šah

Senzacija mednarodnega turnirja v Ljubljani bo nastop našega vele mojstra dr. M. Vidmarja, ki ga že dolgo nismo imeli prilike videti v turnirski borbi na domačih tleh. Večina naših mojstrov bo imela letos priložnost boriti se z njim. Dr. M. Vidmar bo brez dvoma naša glavna moč in najverjetnejši kandidat za prvo mesto. Kljub slabšim uspehom na zadnjih turnirjih je namreč njegova igra še vedno na veliki višini. To je pokazal dr. Vidmar s sijajno zmago na mednarodnem dopisnem turnirju, katerega se je udeležil tudi Keres. S tega turnirja prinašamo danes partijo, ki prav lepo kaže, kako visok šah igra dr. Vidmar.

Demetriescu — dr. Vidmar.

1. Sg1—f3, e7—e6. 2. e2—c4, Sg8—f6. 3. Sb1—c3, d7—d5. 4. e2—c3, Lf8—e7. 5. d2—d4, 0—0 (po ovinkih je le nastala pozicija damskega gambita, ki črnomu obeta hitro izenačenje, ker beli ni razvil svojega damskega lovca). 6. Lf1—d3, c7—c5! 7. a2—a3, Sb8—c6. 8. 0—0, b7—b6. 9. c4×d5, c6×d5. 10. d4×c5, b6×c5! (črni se ne boji vseh kmetov, ker jih beli ne bo mogel lahko blokirati in napasti. Okolnost, da se beli ni poboril za razvoj svojega damskega lovca, je črni vzorno izkoristil in je dosegel dobro pozicijo). 11. Dd1—c2, Lc8—g4. 12. Ld3—c2, Dd8—e7. 13. Lc1—d2, Tf8—d8. 14. Tf1—d1, Ta8—c8 (črni je sijajno postavil svoje figure in je dobro pripravljen za srednjo igro). 15. Ld2—e1, d5—d4! 16. Sc3—a4 (slabo bi bilo c3×d4 zaradi Lg4×f3). Lg4×f3. 17. g2×f3 (na L×f3 bi prišlo zelo neprijetno Sc6—e5). Sf6—d5 (slabost točke e3 je sedaj motiv nadaljnjih operacij črnega, ker beli ne sme igrati niti e3×d4 zaradi Sx4 diti e3—c4 zaradi Sd5—f4 in napad na belega kralja bi bil prehud). 18. Dc2—e4, Td8—d6. 19. f3—f4, Tc8—d8. 20. Ta1—c1 (kmeta na c5 beli seveda ni smel vzeti zaradi Td6—g6+. Pač pa grozi to sedaj). Td6—e1! 21. Dc4—f3, d4×e3! 22. Td1×d5 (beli žrtvuje kvaliteto, da bi se rešil silovitega pritiska). Td8×d5. 23. f2×e3 (na Df3×d5 bi beli po Dc7×f4 ne mogel parirati hudih groženj D×a4, e×f2+ in Te6—g6+), Td5—d8. 24. Sa4×c5, Lc7×c5. 25. Te1×c5, Dc7—e7! 26. Tc5—c3 (na T×c6 bi črni s T×c3 brez težav zmagal). Td8—e8. 27. Lc1—f2, Sc6—d4! (s tem doseže črni menjavo konja za lovca in mnogo zmanjša odpor belega). 28. e3×d4, Te6×e2. 29. Te3—b3, Dc7—d6. 30. d4—d5, Te2—d2. 31. Tb3—c3, Te8×e3. 32. Df3×e3, Td2×d5. 33. Dc3×a7, Dd6—g6+! (s tem prične črni eksekucijo. Beli proti napadu črne dame in trdnjave nima obrambe). 34. Lf2—g3, Td5—d1+. 35. Kg2—f2, Dg6—e2+. 36. Kf2—f3, Td1—d3+. 37. Rf3—g4, Dc2—e3+. 38. f4—f5, h7—h5+ in beli se je vdal, ker ne more več dolgo braniti mata.

Rešitev križanke z dne 19. marca

Vodoravno: 1. politik, 2. Američan, 16. Ida, 17. vino, 18. nota, 19. rama, 20. rak, 21. atom, 22. Ares, 23. adut, 24. akt, 27. nebo, 30. para, 31. kara, 32. por, 33. azil, 34. orel, 38. etan, 41. Ala, 42. Dane, 43. Ruma, 44. Hora, 46. rokavec, 47. Oran, 48. opat, 49. akut, 53. orač, 56. družina, 62. teta, 63. Koti, 64. rida, 65. Lom, 66. osat, 67. opal, 68. Avar, 69. era, 70. Peru, 74. Jovo, 77. Mara, 78. kan, 79. ozir, 80. Olib, 82. Ilok, 86. ura, 89. roka, 90. Jela, 91. leča, 92. rod, 93. apologet, 94. Ottilija.

Navpično: 1. pir, 2. oda, 3. lak, 4. iva, 5. Tit, 6. ino, 7. komolec, 8. Ana, 9. mora, 10. eter, 11. rasa, 12. Irak, 13. čada, 14. Amur, 15. Natan, 16. aparat, 25. kolo, 26. trak, 27. nada, 28. Ezav, 29. Bine, 30. poročilo, 35. RUR (Rossus's Universal Robots), 36. Ema, 37. lan, 38. eho, 39. top, 40. ara, 45. ataman, 50. kes, 51. uta, 52. tat, 53. oko, 54. rop, 55. ata, 56. Dramillo, 57. Riva, 58. udar, 59. žara, 60. Ilek, 61. Nora, 66. opora, 71. Ezop, 72. Riko, 73. Ural, 74. jojo, 75. Oleg, 76. vile, 81. bat, 83. let, 84. oči, 85. kal, 86. Uri, 87. roj, 88. Ada.

Uredništvo »Slovenec« ponovno vlijudno prosi vse cenjene reševalce križank, naj mu v bodoče ne pošiljajo več rešitev, razen če ni izrecno poudarjeno, da je križanka nagradna. Razumeli boste pač, da nam denar in čas ne dopuščata, da bi vsakemu posebej mogli odgovarjati. Veseli nas pa, da imamo toliko navdušenih prijateljev ugankarskega kotička.

Kakšen bo celjski kulturni teden

V četrtak zvečer je bila v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu v Celju II. seja širšega odbora za celjski kulturni teden. Predsednik odbora, mestni župan g. Al. Mihelič, je pozdravil navzoče ter v kratkem označil namen tega sestanka, na katerem naj širši odbor za celjski kulturni teden sprejme končni spored za vse prireditve. Že dosedanje vneto delo odbora kaže, da bo celjski kulturni teden dosegel uspeha, kakršnih si želi odbor in vsi Celjani. Na pobudo odbora za celjski kulturni teden je Mohorjeva knjigarna priredila v svoji izložihi za župančičevo obletnico krasno župančičevo okno, knjigarna Karel Gorihar vdova pa Prešernovo okno.

Poslevovalci predprijatelja g. prof. dr. Pavel Strmšek je ponovil sklepe prvega sestanka širšega odbora ter sklepe in zaključke sej delovnega odbora in posameznih sestankov. Delovni odbor je odločil iz programa poseben dramski večer, katerega bo nadomestil s opero R. Savinovega »Matije Gubca«, libreto Savin-Roš. Zamišljal si je ekvivalente razstave, razstave celjskega tiska, je nameraval v splošnem na zelo lep odziv, a žal, ne pri vseh merodajnih činiteljih. Delovni odbor in odsek je storil vse, da bi pripeljal tudi do prireditve do uresničitve, a žal, do danes ne more podati pozitivnega poročila. Delovni odbor bo skrbel, da bo omogočil udeležencem brezplačen ogled muzeja in celjskega stropa. V muzeju se bo oskrbelo tudi vodstvo. Ker je nemogoče, da bi se za koncert dobila dvorana v Celjskem domu, bodo morale biti vse prireditve v mestnem gledališču. Likovna razstava bo v mali dvorani Celjskega doma, eventualna razstava tiska pa v sejni dvorani Mestne hranilnice. Za prireditve celjskega kulturnega tedna naj bi se izdala posebna publikacija, ki bi obsegala ves program, podrobni sporedi za vse prireditve, seznam razstavljenih del, vodič po razstavi tiska in še kaj. Lepotice in letake bodo delali naši umetniki. Mestni magistrat je pokazal svojo naklonjenost za prireditve in tudi podprl delo s podporo 3000 din. Odbor se je obrnil tudi na kraljevo bansko upravo za podporo, ki je že zagotovljena. Vprašanje popusta na železnici še ni rešeno, vendar smo prepričani, da bo za takšno kulturno prireditve železnici vsem prav govor. V imenu odbora se je zahvalil vsem umetnikom, ki so obljubili sodelovanje in zamisel celjskega kulturnega tedna odobraval. Tako piše pesnik Silvin Sardenko: »Dajte ljudstvu lepe kulture, da ne bo zanjalo iz kalnih studencev.« Risto Savin piše: »K stremljenjem CKT prav rad pristopim in so vam vsa moja dela na razpolago.« Vladimir Levstik je napisal: »Pa recimo, da sem, kar se tiče celjske Grofije mojih ljubih Savinčanov še vedno nekoliko sentimentalen... pridem in sodelujem.« Pri likovni razstavi, za katero je poročal akademski slikar g. prof. A. Sirk iz Celja, sodelujejo Fran Tratinik, Albert Sirk, Josip Grašar, Vera Fischer, Pristovšek, Svetko Ščuka, Dore Klemenčič in Miro Modic. Sodelovala pa bosta tudi kiparja Ivan Napotnik in Edvard Salezin. Aranžma razstave bodo oskrbeli sami. Razstavne stene si bodo izposodili pri umetniškem klubu Brazda v Mariboru. Vsa dela bo treba zavarovati. Oskrbeli se bodo tudi vodstva po razstavi. Otvoritev razstave bo v nedeljo 1. maja dopoldne.

Za literarni večer je poročal g. Franjo Roš. Sodelovali bodo deloma osebno, deloma le z deli pisatelja, ki bodo razdeljeni za ta večer. Prvi del večera: Vladimir Levstik, Fran Ks. Meško, Anton Novčanin in Silvin Sardenko; drugi del večera: Ruža L. Petelinova, Janko Kač, France Kozar, Ljuba Prenerjeva; tretji del večera: Jožko Jurač, Franc Roš, Jernej Stante in Franc Frece. Vsakemu sodelujočemu bo odmerjen čas 10 min.

Shod JRZ v Brežicah

Na praznik, 25. marca, je priredila krajevna organizacija JRZ v Brežicah volivni ehod, ki je uspel nad vse lepo. Udeležba je bila zelo velika in se zborovalci skoraj popolnoma napolnili obširno dvorišče gostilne Bogovič. Zborovalke in govornike je ob 10 pozdravil predsednik organizacije g. notar Lesar in začel zborovanje. Uvodoma je sporočil pozdrave našega voditelja dr. Korosca in g. ministra dr. Kreka, ki se shoda zaradi važnih državnih poslov v Beogradu ni mogel udeležiti, kot je bilo napovedano.

Kot prvi govornik je nato nastopil g. banski svetnik Tratinik Josip, ki je v obširnem in izčrpnem govoru orisal delo nekdanje državne stranke JNS, ki je hotela uničiti slovenski narod na kulturnem polju, na gospodarskem in socialnem polju pa privreda državo na rob propada. Vlada dr. Stojadinoviča si je nadela nalogo pomirjenja, gospodarstva zboljšanja in sporazuma z brati Hrvati. Sadovi dela vlade se že kažejo na vseh poljih, posebno ker dela z narodom in se opira na močno stranko JRZ. Govornik je nadalje razkrinjal laži, ki jih trosijo nasprotniki za prihodnje občinske volitve ter se je baval z občinskimi gospodarstvom naših naprednih, za kar je lep primer brežiški most. Na mostnini so kasirali nad 1 in pol milijona dinarjev, most pa pustili v takim stanju, da ga je morala prevzeti banovina in popraviti, da je še sposoben za promet. Popravilo bo stalo okrog 800.000 dinarjev, katere bo plačal ves brežiški okraj.

Drugi govornik je bil g. narodni poslanec dr. Vebke, ki je ostro zavrnila očitek, da na naših ehodih in sestankih govorijo govorniki od drugod, kot nekakšni kuratorji, kar so navedli naši nasprotniki na svojih letakih za svoj ehod. Odločno zavrnila ta očitek, ker on sam in mnogi izmed zborovalcev so se že pred 30 leti borili tukaj za slovenske Brežice, ko tistih, ki pišejo danes te letake, še ni bilo nikjer. Poudarja, da bodo občinske volitve v Brežicah niso samo gospodarskega pomena, kot poudarjajo nasprotniki, ampak so predvsem važne v političnem pomenu, kajti ekrajni čas je, da bo naše ljudstvo enkrat samo odločalo v slovenskih Brežicah kot mu to gre, in da se iztrga oblast iz rok raznim mogotcem, ki mislijo, da imajo za to privilegij.

Dr. Benedičič iz Celja je nastopil kot tretji govornik. Ki je poslušalce opozoril na pretekle dni, ko so naši jejenarji za skledo leče, za ministrski stolček prodajali in blatili slovenski narod v Beogradu. Občinske volitve v Brežicah so zadeva vsega slovenskega naroda in vsa domovina gleda te dni na Brežice.

Ob koncu zborovanja je izpregovoril zborovalec in nekaj krepkih in spodbudnih besed naslede liste g. Karel Deržič. Nato je g. predsednik Lesar malo pred 12 zaključil lepo uspešno zborovanje.

Naj v tej zvezi še omenimo, da so naši nasprotniki sklicali svoj ehod na praznik Marijinega Oznanjenja po prvi maši, kot so navedli na svojih letakih. Za volitve so postali tudi pobožni. Shod so pa morali preložiti na popoldne ob 3, pa je izpadel zelo klaverno, kajti iz okolice se ga razen nekaj mladine, ki so jo z avtomobili navozili, ni udeležilo nihče. Poleg tega se je morala oblast ehod predčasno razustiti.

Za glasbeno pevski večer je poročal načelnik odeska ravnatelj Glasbene matice g. Karel Sancin. Tu bodo sodelovali: Risto Savin in dr. Anton Schwab, Al. Mihelič, Karel Sancin, Ciril Pregelj, Avgust Cerer, dr. Franjo Delak in Slavko Mihelič. Program bodo izvajali: Orkester Glasbene matice, Celjsko pevsko društvo in Celjski zvon z mešanimi zbori, Oljka in Celjski oktet z moškim zborom. Solo-točke pejejo: Zora Lapajna, prof. solo-petja in prof. Mirko Močan. Samostojno klavirsko točko bo izvajal Slavko Mihelič. Kot sklepna točka se bo izvajala K. Saneina skladba »Himna Celju«, za veliki orkester, mešani moški in ženski zbor s sopran-solo. Izvajali bodo združeni zbori. Vrstni red skladb se bo določil kasneje.

Ljubljanska opera je izjavila, da je pripravljena obnoviti na svojem repertoarju R. Savinovo opero »Matija Gubec«, in sicer nalašč za celjski kulturni teden. Poročilo je bilo soglasno in z zadovoljstvom sprejeto, ker je s tem, da pride v Celje ob tej priliki tudi opera, ki bo izvajala zadnje veliko delo očnega celjskega rojaka g. Savina, dan našim prireditvam in vsemu tednu še prav poseben poudarek.

Celjski teden bi bil brez razstave tiska nepopoln, zato je predsednik poudaril, da smatra za nujno, da se najde način in možnost, da vendar pride do te razstave. Ravnatelj Mohorjeve tiskarne g. prof. dr. Franc Kotnik je poudaril, da mora odbor tudi to razstavo urediti, ker nas k temu sili tudi položaj, ki zahteva, da se s tako prireditvijo utrdimo kot kulturno in avtohtono ljudstvo — narod tega ozemlja. Sklep je bil ta, da se tudi ta razstava priredi in naj se v ta namen stopi v stik

z vsemi onimi, ki lahko kakorkoli pripomorejo k večji popolnosti te razstave.

Predlagan je bil sledeči red prireditve: 1. maja otvoritev razstave v nedeljo dopoldne. 2. maja opera v mestnem gledališču. 4. maja v sredo zvečer literarni večer. 6. maja koncert. G. Alojzij Mihelič je predlagal, da bi se zadnje nedeljo priredil tudi ljudski kulturni dan s primernim programom in obiskom razstave. Ta predlog je podprl z daljšo utemeljitvijo tudi g. Joško Jurač, ki je poudaril, da mora celjski kulturni teden zajeti tudi oni narod, ki je nosilec te kulture, nje vzrok in temelj. Odbor bo stopil v stik z Društvom aranžerjev izloži, da bi se pri kulturnem tednu pokazal tudi v oknih slovenski značaj Celja. Posebno naj bi se tu izkazale vse celjske knjigarne.

Kdaj dobi Bela Krajina vodovod?

Suhor, 25. marca.

Dolgo že nismo imeli dežja, zato je nastopilo obširno pomanjkanje vode. Tudi v največjih kapnicah je le še malo vode. Večina hiš nima več vode. Pomagamo si na ta način, da prosimo pri sosedih za skaf vode. Stublji so že tudi skoraj prazni, pripravljeno so sodi, da bomo vozili vodo iz 6 km oddaljenega Obrha v Meliki.

Marelice in breskve so v polnem cvetju, razcvetela se že sličejo in rane slive. Lepa je Bela Krajina v pivem pomladnem cvetju, a vsa ta lepota zatmenjena, ker nam Bog ni dal tekoče vode.

Prosimo merodajne činitele, da bi se pospešilo z gradnjo vodovoda, ki tako po polzevo prihaja k nam na Suhor.

Sport

Ljubljana : Jedinstvo ob 15.30!

Igrišče SK Ljubljane; predtekma ob 14. Ob 15.30 bo dr. Rapč spustil iz letala žogo na igrišče.

Danes ob 15.30 bo na igrišču SK Ljubljane usodna nogometna tekma. Spoprijela se bosta dva kluba s konca tabele. Njuno srečanje pomeni boj za obstanek v ligi. Kdor bo izgubil, bo po njem.

SK Ljubljana je za današnjo tekmo odredila prerojeno moštvo. Stari v vseh teh tekmah niso znali dajati golov. Sklenila je pomladiti napad in izbrati ter preskusiti še poslednjo šanso. Belo-

zeleni bodo nastopili takole: Pogačnik—Žitnik—Bertoncelj—Slapar—Pupo—Vodišek, Lah—Cankar—Vovk—Čebolin—Erbec. V predtekmi bo igrala Ljubljana II z Marsom.

Sodil bo g. Bazant iz Zagreba.

Ljubljansko nogometno občinstvo bo brez dvoma prišlo na igrišče, saj bo gledalo letošnjo najzanimivejšo, pa tudi — najusodnejšo tekmo. Vneto bo podžigalo naše nove »mlade junake«, ki bodo prvič nastopili v tako odgovornem srečanju.

Prvi zimski vzpon po severni strani Grosse Zinne

Ko so pred štiri leti italijanski plezalci premagali severno steno Grosse Zinne, je športni alpski svet ostrel. Ime Comicia in Dimaža je šlo od ust do ust. Saj se je bilo prej zdelo povsem nemogoče preplejati skoraj osametomski navpični zid te gore. Toda vest je bila potrjena, kmalu so napadli steno številni ponavljalci, uspehi pa so le najboljši med njimi. Prvi plezalci se rabili za vzpon skoraj štiri dni, pozneje pa so partije ta čas občutno skrajšale; najboljši so vzpon opravili celo že v desetih urah. Toda ti so imeli lažje etalije; stena je bila s klini že precej ukročena, vendar pa se tudi mimo »ukročenosti« mestni ni mogel izmisliti nihče, ki ni bil tehnično in fizično plezalno prvorazredno podkovan. Stena je nekaj časa veljala za najtežjo turo v kopni skali, pozneje so glas o njeni težavnosti nekoliko zmanjšali razni novi vzponi, vendar je kljub temu še vedno — in tudi danes še — zavzemala mesto med stenami, ki so po težavnosti najbolj na glas. Nihče ni nikdar mislil, da bi bilo kdaj možno pozimi napraviti vzpon preko te stene. Toda to se je zgodilo ravno pred tednom dni, dne 20. in 21. marca 1938. Res je, da je bila letošnja zima manj bogata snega, res pa je hkrati tudi, da so ti plezalci, ki so preplezali Grosse Zinne ob tem času, dokazali, da tudi v spremenjenem zimskem alpinizmu — od ugodnejših razmerah dejansko nima težkočnih mej. S tem so ti plezalci odprli povsem nove perspektive. Pomen šolanja za visoke Alpe bo z novo, ekstremno alpinistiko, ki ne počiva niti pozimi, v vseh, tudi nižjih domačih terenih ogromno narasel. V Centralne Alpe bodo prihajali alpinisti z nižjih, apnenih gora že domala pripravljeni, izvežbani bolje kot domačini Švicarji, sposobni prenašati večje napore, bolj vajeni ekspozicije, bolj drzni, bolj vajeni poledenitve, alpinisti, ki bodo igranje zmagovali masivni led v Centralnih Alpah, saj bodo iz domačih gora vajeni tankega. S tem pa se tudi že opirajo novi pogledi v bodočnost in delo izven Evrope, v Himalaji in drugod. Zadnji zimski dan tega leta se je znanima dunajskima plezalcema Seppu Brunhuberju in Fritzju Kaspereku posrečilo veliko novo alpinistično dejanje: prvi zimski vzpon po direktni severni steni Grosse Zinne v Sextenskih Dolomitih. Izredno dejanje!

Dunajčana sta vstopila dne 20. marca ob pol 10 dopoldne v steno. Skale so bile pokrite ponekod s snegom in ledom, temperatura je znašala —15 stopinj Celzija! Varovalec je vselej zmrzaval, da je postal povsem otrpel, prsti so se neprestano lepili ob klane in karabinerje. Po deveturnem delu sta plezalca bivalirala (prenočila na protem v steni). Prišla sta dva raztežaja vrvi nad teko imenovani »italijanski biva«. Navezana, napol obešana na vrveh, ki sta jih imela vpete v karabinerje, sta prenočila v neznanskem mrazu. Drugi dan sta začela plezati ob pol sedmih jutraj. Težkoče so bile še vedno skrajne, plezalca sta bila ves premražena, vendar sta v navpični steni še dokaj hitro napredovala, tako da sta priplezala na vrh Grosse Zinne že ob pol dvanajsetih dopoldne. V steni sta bila 26 ur s prenočevanjem, sama plezarja pa je trajala 14 ur.

Brunhuber in Kasperek pripadata mlajši dunajski plezalski školi in sta njena zelo reprezentativna predstavnika. Doslej sta izvedla že dolgo verigo najtežavnostnejših vzponov v kopni skali in v ledu. To njuno posebnost dejanje se nam skoraj zdi neke vrste trening — vzpon po severni steni Eigerja, ki je tudi iz apnenca. Ni dvakrat reči, da ne bi v tej zvezi poleteli o njima še kaj slisali.

Brunhuber, ki je v reviji »Der Bergsteiger« k opisom svojih vzponov vselej prispelval lepe fotografije, je to pot napravil 40 posnetkov. Morda jih bomo tudi v Ljubljani kdaj videli!

Nov položaj svetovnega nogometnega prvenstva

Avstrija je izpadla, Argentina vnovič odgovorila.

Tajništvo Fife, ki se nahaja v Zürichu, je te dni dobilo iz Buenos Airesa telegram Argentineke nogometne zveze, v katerem zveza obžaluje, da se tekmovanja za svetovno nogometno prvenstvo ne bo mogla udeležiti.

Kakor je slisati, so se manjši argentinski klubi postavili po robu zamudni in dragi ekspediciji v Francijo. Kljub vsem prizadevanjem ter diplomatični intervenciji francoskega poslanika je ob-

veljal prvotni sklep zveze, ker so v njej manjši klubi v večini in nastopajo složno.

S tem je odpadel še drugi konkurent za finalno tekmovanje. Od šestnajstih državnih reprezentanc jih je ostalo zdaj le še štirinajst. Prej, ko je izpadla Avstrija, je v Fifi prevladovalo mišljenje, naj bi se švedska, ki je ostala za prvo rundo brez partnerja, kar brez boja pripustila v drugo rundo. Z odpovedjo Argentine pa se je situacija prav bistveno izpremenila.

Pozitivno lahko za zdaj trdimo šele tole: V prvi polovici aprila bo v Parizu zasedal »Comité d'urgence« Fife, in sicer g. Schrieker (tajnik Fife), Rimet (Francija), Seeldrayers (Belgija) in Mauro (Italija). Ta odbor se bo posvetoval o izpremenjenem položaju, kajti ni dvoma, da bi se bila Francija brez nadaljnjega hotela odpovedati kar dvema tekmama hkrati.

Pričakovati je, da se bo Letonska, ki jo je bila izločila Avstrija, krepko zavzela, da bi ji odbor Fife dovolil udeležbo na finalnem turnirju, saj je njen zmagovalac izpadel. Letonci se vsakakor tudi z dokazi zavzemajo za upravičenost tega svojega prizadevanja, saj so pokazali, da jih ne gre podcenjevati, kajti na Dunaju so z Avstrijo izgubili le prav teeno z 1:2.

Ni misliti, da bi odbor izvedel žrebanje parov še enkrat, kljub temu, da je nova situacija ves narč prav za prav postavila skoraj na glavo, kajti posamezne pare so odborniki izbirali po pravilu:

Škatlje za zimske plašče in klobuke

po naročilu dobite pri

HERGO, kartonaza, Celje
Prešernova ulica štev. 5 — dvorišče

Naznanilo otvoritve

nove trgovine s pohištvom v Mariboru,
Slomškov trg 8, vogal Stolne ulice.
Se priporoča **E. MAKOTTER**

Klavirji, pianini

svetovnih znamk: Ehrbar, Förster, Stingel,
Seiler, tudi na obroke v veliki izbiri pri

M. Bäuerle, Maribor, Gosposka ulica 56.

Stroji za žage

Polnojarmeniki 36 in 30 col, venecijanke,
cilinderski jarmeniki, cirkularke, nihalne
žage, lokomobile 50 KS in 6 KS, se prodajajo po zelo ugodnih cenah.

Miroslav Kras

trgovina železnega materiala »JUGOFURDA«
Zagreb, Heinszelova 54 D, telefon 22-265
(sejmišče)

Nogavice otroške od Din 2.50 ženske od
Din 5.50, moške od Din 8.— dalje
otroške sandale od Din 16.— dalje vse vrste
pletenin iz lastne delavnice priporočam. — Velika
izbira tipk vrvic najceneje pri

„Luna“, Maribor, samo glavni trg 24

osem mečnih proti osmim slabim. Po novem bi se lahko marsikaka dežela zavzemala, da bi bila uvrščena med ujem močnejših, na tielo mesto, ki sta ga bili do zadnjih nerodnih dogodkov zavzemali Avstrija in Argentina.

To je le nekaj vprašanj in želja, ki so se pojavile ob novo nastalem položaju in ki se bodo še pojavile ter Fifi prizadevale prav mnogo glavobola. Tudi prireditelja, Francija si bo še belila glavo, kako in kaj bo s prvenstvi, kako bodo utešena mesta, ki so se bila za prireditev že pripravila, pa zdaj v njih ne bo tekem, ker ni nasprotnikov. Sicer je res, da sedi v gremiju Fifinl dirigentov lepa vrsta ljudi, ki imajo »briljantne« glave, ki bodo znali zadevo rešiti po salomonsko, tako da bo čim več ljudi zadovoljnih in čim manj prikrašnih.

Kakor vidimo, bo tekmovanje za svetovno nogometno prvenstvo po vsem videzu moralo, še preden se bo pričelo, prenešiti še marsikakšen sunek. Prireditelji in Fife se bodo morali še dostikrat zamisljati in temeljito posvetovali. Jugoslavijo seveda nove spremembe ne bole še toliko, ker ima vsaj majhne šanse še v tekmah s Poljsko, ki bo prihodnjo nedeljo, države pa, ki so bile že izločene, seveda gledajo in iščejo v novi situaciji vsaj poslednje rešilne slamice.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Slovan. Za današnjo tekmo na Jesenicah isto moštvo kot minulo nedeljo. Oprema je dvigniti na igrišču dopoldne. Izraeli najkasneje ob pol 12 na kolodvoru. — Načelnik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 27. marca: 8.00 Vesel pomladni pozdrav (Fantje na vasi, vmes plošče) — 9. Napovedi, poročila — 9.15 Koncert cerkvene glasbe: sodelujejo: Radijski koncertni zbor pod vodstvom g. dr. Fr. Kinoveca in g. prof. Pavel Ranžaj (orgel) — 10. Postni govor: To je zares prorok (g. dr. Kinovec) — 10.15 Orkester balajak (plošče) — 10.30 Akademija izseljenke zbornice za mladino (prenos iz franc. dvorane) — 12. Veselo rajanje (plošče) — 13. Napovedi, poročila — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 16. Brata Galob igra na harmonikah — 17. Kmet, ura: Delo in stroški pri vzdrževanju vinograda (g. Anton Flego) — 17.30 Veselo popoldne, sodelujeta: Radijski orkester in g. M. Jelačin (pri klavirju g. prof. M. Lipovšek) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nae, ura: Juro Bianchini ob priliki 10 letnice smrti (dr. Ljubo Perkovič, publicist) — 19.50 Harmonika solo, g. Ivan Cimerman — 20.30 Pevski koncert g. Pavla Lovčeve, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.15 Plošče — 21.30 Radijski orkester — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Zvoki v odlihi (Radijski orkester).

Ponedeljek, 28. marca: 12. Glasbene slike (plošče) — 12.45 poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 18. Zdravstvena ura: Strela in druga izredne poškodbe (g. dr. Anton Breclj) — 18.30 Fihci: Na večer, simfoniski koncert — plošče — 18.40 Kulturna kronika: Janez Menclinger — ob 100 letnici rojstva (g. prof. F. Vodnik) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nae, ura: Romantika Poljanske doline (Jože Bekš, Ljublj.) — 19.50 Zanimivosti — 20. Prenos iz Celja: Koncert Celjskega pevskega društva. Dirigent: g. Pee Segula. Večer dr. A. Schwaba — 21.30 Plošče — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Nedelja, 27. marca: Beograd: 20. Gledališki prenos — Zagreb: 20. Vok. konc. — 21. Zab. konc. — 22.30 Plesna gl. — Dunaj: (ves teden program po napovedi) — Budimpešta: 21. Igra, 22.35 Cig. ork., 23.30 Simfonični koncert — Rim-Bari: 17. Oltre, 21. Koncertni večer — Prag: 20. Zab. gl. — Varšava: 23.30 Plesna gl. — Sofija: 20. Laha in plesna gl., 21. Nar. gl., 22.30 Potje, 22. Violina, 23.50 Operetna gl., 24. Laha gl. — Königsberg: 20. Orkester in zbor — Hamburg: 20. Ljudski konc. — Lipsko: 20. Komlenna opera — Köln: 20. Moški zbor, 20.30 Moderna zabavna gl. — Frankfurt: 20. Leharjeva opera »Vesela vdova« — Bernmünster: 20.05 Igra, 21.30 Litovske in ruske narodne, 22. Plesna glasba.

Ponedeljek, 28. marca: Beograd: 20. Nar. pesmi, 20.30 Plošče, 20.50 Vok. konc., 21.35 Prenos simf. konc. iz Budimpešte — Zagreb: 20. Rezervirano za prenos, 22.30 Plesna gl. — Budimpešta: 19.45 Cig. ork., 21.30 Ork. konc., 23.30 Cig. ork., 24.05 Plesna gl. — Rim-Bari: 17.15 Ork. konc., 21. Igra, 22.35 Ork. konc. — Prag: 19.30 Zellerjeva opera »Pitlar« — Varšava: 20. Igra, 22.15 Potje, 22.30 Postra gl. — Sofija: 20.10 Laha gl., 21.30 Simf. konc. — Berlin: 19.10 Zab. gl., 20. Pihala — Königsberg: 19.10 Plesna gl. — Lipsko: 19.10 Solistična gl., 20. Plesna gl. — Stuttgart: 19.15 Zab. konc., 20. Orkester in zbor — Monakovo: 20. Ples. gl., 21.30 Kvartet.

Dražba oglja

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29, oktobra št. 24, prodaja dne 28. aprila 1938 na javni dražbi ob. 29 vagonov bukovega oglja iz svojih gozdov v Straži. Dražba bo pri Šumski upravi v Straži pri Novem mestu.

Razglas, pogoji, tiskovine in pojasnila se dobijo pri gornji upravi v Ljubljani in Šumski upravi v Straži.

Vsled

preureditve

lokalov

dajemo na

vse blago

10-50% popusta

K. SOSS

Mestni trg 18

Otroški vozički naj-novejših modelov
Dvokolesa, motorji, tričiklji
Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!
»TRIBUNA« F. SATJEL, LJUBLJANA, Karlovska 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 28

Razglas

Krajevni šolski odbor v Lučinah, okraj Škofja Loka, razpisuje za dne 2. aprila t. l. licitacijo gradbenih del za novo šolo. Podrobnosti razpisa so razvidne na oglasnih deskah sosednjih okrajev. Pojasnila se dobijo pri šol. upr.

Gostilna v obratu

z gospodarskim poslopljem in vsem inventarjem na prometni točki 10 minut od centra Celja

» Ljubljanski cesti naprodaj. — Vpraša se v gostilni »VESELAK«, Celje.

Skrivnosti naroda Maorijev

Iz zgodovine novozelandskega naroda, ki izumira

Nova Zelandija — tako se imenujeta dva podolgovata otoka na južnovzhodni strani Avstralije. Ta dežela je dandanes najdražja med angleškimi dominijami. In vendar so se tamkaj še pred 100 in 70 leti bojevali krvavi boji, v katerih so hrabri Maoriji, domače ljudstvo na Novi Zelandiji, branili svojo svobodo in neodvisnost pred angleškimi vsiljivci. Vendar pa so se Angleži izkazali, da so spretni in pametni kolonizatorji, ker so to naravno tako lepo deželo močno dvignili ter njeno prebivalstvo tako pridobili za se, da je nekdo angleški pisatelj zapisal, da so Novo Zelandci bolj angleški kot Angleži sami.

Holandec prvi odkri, e Novo Zelandio

Vendar je treba reči, da je dandanes med Novozelandske prvotnih Maorijev le še malo. Nekdaj je ta narod štel 1 milijon in 600.000 duš, dandanes pa jih je samo še kakih 70.000, ki se lahko imenujejo Maorije. Vsi drugi Novozelandski so ali Evropeci ali pa mešanci. Telesno lepo in krepko ter junaško maorijsko ljudstvo je deležno tiste nesrečne usode, ki je doletela tudi vse druge stare kulturne narode, ko je med nje prišla tuja in razvita evropska civilizacija.

Maoriji so vsekakor star kulturni narod. Niso bili »divjak«, kakor navadno pravimo temnopoltim narodom v novoodkritih krajih. Leta 1640 je to deželo odkril Holandec Tasman, leta 1769 pa je njihovo deželo natančneje preiskaval Anglež James Cook. Niti eden niti drugi, ki sta prišla z Maoriji v stike, ne moreta reči, da so bili ti ljudje brez kulture, dasi je bila njihova kultura pač svojevrsna. Zaradi svoje svojevrsne kulture so bili Maoriji za znanstvenike dolgo časa skrivnosten narod.

Rod Virinakov pred 100 leti sprejema prvega katoliškega misijonarja

Letošnjega januarja je minilo ravno 100 let, ko je na Novo Zelandijo stopil francoski misijonar, poznejši prvi škof škofije Auckland na Novi Zelandiji. Bil je to misijonar Pompallier, ki o svojem prvem nastopu v tej daljni deželi takole poroča:

Ko se je v družbi misijonskega sobrata prvič sestel z maorijskim plemenom Virinaki, je bil predstavljen njegovemu vrhovnemu poglavarju. Ko sta misijonarja poglavarju povedala, da bi med njegovim narodom rada razširjala sveto vero, je poglavar »divjakov« zaklical: »Kako pravita! Tale dva tujca nimata niti žene niti otrok? Ako je to res, sta gotovo služabnika pravega Boga!« Misijonar Pompallier je bil ves začuden, ko je iz »divjakovih« ust kaj takega slišal. Pozneje pa je izvedel, da so vsi maorijski rodovi, med njimi tudi Virinaki, verovali v starodavno legendo, ki je velela: Nekega dne bodo prišli v deželo tuji mošči, ki bodo hoteli oznanjati pravo vero. Spoznali pa jih bode, da so pravega Boga služabniki po tem, da ne bodo imeli ne žen ne otrok.

Stara vera in stara domovina

Sploh je bilo med Maoriji vse polno legend, ki so slonele deloma na prastarih ustnih izročilih, kar je misijonarjem njihovo misijonsko delo med Maoriji močno olajševalo. Rod Virinakov je na primer veroval v enega edinega Boga, ki je najvišje bitje, stvarnika vseh stvari. Njihove legende so pripovedovale, da vsi ljudje izhajajo od prvih dveh človekov, da pa so se ljudje sčasom močno ekvarili in da so pozneje »otroci« teme vladali otrokom luči. Nato pa je prišel veliki potop, ki je vse hudobne pokončal. Ušlo je le nekaj malega ljudi, ki so se rešili v »plavajoči hiši«. Ti ljudje so potem celih šest mesecev preživeli v plavajoči hiši. Nazadnje so jih vode zanesle v deželo »Havajiki«, kjer so šele stopili na suho zemljo. Potomci teh rešenih »dobrih ljudi« so se pozneje preselili s »Havajikov« na Novo Zelandijo.

Kakor vsakdo lahko sprevidi, so te legende močno podobne svetopisemskim poročilom Mozeševim. Zaradi tega in pa, ker so Maoriji precej svetle kožne barve in visoke rasti, so znanstveniki sklepali, da je prvotna domovina Maorijev

kje v Arabiji ali v Egiptu. Saj se Maoriji res močno ločijo od drugih prebivalcev Polinezije, drugih avstralskih otočanov. Drugi znanstveniki pa vele, da je prvotna domovina tega naroda in drugih Polinezijcev bila kje v južni Aziji, Indiji ali Indokini. V velikih razdobjih, ki so trajala gotovo več stoletij, so potem ti narodi čez Indonezijo, Novo Gvinejo, Salomonove otoke, Nove Hebride prišli na otočje Samoa, Tahiti, Havaje ter na Velikonočne otoke. Od tod pa pozneje na Novo Zelandijo.

Preseljevanje narodov 3000 kilometrov čez morje

Dasi torej nikakor ni dognano, kje je stara pradamovina naroda Maorijev, vendar se zdi, da je dognano, od kod so Maoriji prišli na Novo Zelandijo. Prišli so menda s Tahitija. Pisane zgodovine Maoriji sicer nimajo, ki bi potrjevala to znanstveno domnevo. Imajo pa toliko ustnih izročil, ki tako podrobno popisujejo potovanje davnih pradedov na Novo Zelandijo, da se tudi znanost na nje lahko naslanja. Ustna izročila so zlasti zbirali misijonarji in jih študirali ter so si tako pridobili velikih znanstvenih zaslug. Ta maorska ustna izročila trde, da sta 800 let pred Holandci, torej v 9. stoletju po Kristusu, s »Havajikov«, kar najbrže pomeni Tahiti, v dveh malih čolnih odveslala dva polinezijska raziskovalca ter v čolnih prišla 3000 kilometrov daleč do današnje Nove Zelandije. Preiskala sta vso deželo, v kateri pa nista takrat našla nobenih prebivalcev.

Kakih 200 let kasneje, torej okoli leta 1100 je s »Havajikov« znova priveslalo nekaj Polinezijcev na Novo Zelandijo. Tokrat pa so na obeh otokih že našli ljudi, in sicer majhne ljudi črnega plemena, ki so se v teku teh 2 stoletij najbrže naselili na Novi Zelandiji z Novih Hebridov. Za prvimi naseljenci so začeli čez morje v malih čolnih dohajati še drugi, nakar se je na Novo Zelandijo začelo pravo preseljevanje narodov. Polinezijci so odhajali s Tahitija na 3000 kilometrov oddaljeno Novo Zelandijo, kakor so nekaj stoletij kasneje tudi Evropeji začeli hoditi v novo odkrito Ameriko. To preseljevanje, ki o njem Evropa niti slutila ni, je trajalo več sto let. Okoli leta 1400 je pred oba otoka Nove Zelandije priveslalo celo brodogradilno Maorov, ki so zasedli svoj »novi svet«. S tem je bil tudi konec prejšnjim črnim naseljenecem, ki so jih Maori izpodrinili in zavzeli vso deželo.

In kakih 250 let nato se je začel nov razvoj, ko je tjakaj priplul Holandec Tasman ter Evropeji odkril novo deželo. Beli ljudje so začeli prihajati

na Novo Zelandijo, izpodirvali domače Maore, ki so kmalu izgubili zemljo in oblast.

„Kristijani“ uničujejo delo misijonarjev

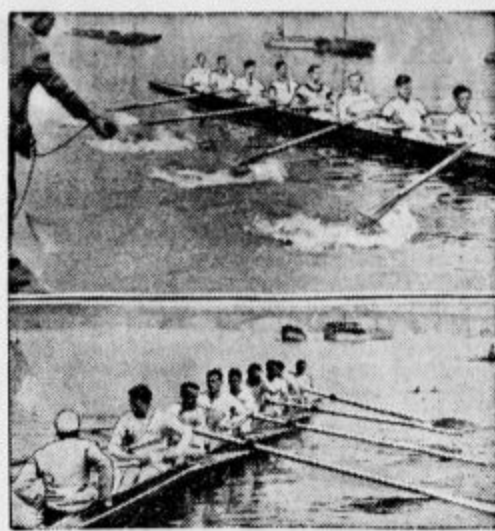
Misijonska zgodovina Nove Zelandije med Maori je sila zanimiva. Ta zgodovina jasno priča, da misijonarjem ne dela toliko težav domači pogan, marveč veliko bolj naseljeni beli kristjani. Tudi poprej imenovani francoski misijonar in škof Pompallier je spetelka imel lepe uspehe. Toda vojske okoli leta 1840 in 1870 so skoraj vse njegovo delo uničile. Kar so Maori, ki krščanstvu niso bili sovražni, videli, kako kristjani z njimi delajo, so postali nezaupljivi zoper vse, kar je prihajalo iz Evrope. Vendar je kakih 9500 Maorijcev katoliške vere, ki prav te dni obhajajo 100-letnico, ko se je med njimi začela razširjati katoliška vera. Tamkaj, kjer je januarja 1838 stopil na tla Nove Zelandije prvi katoliški misijonar, so letošnjega 8. marca odkrili spomenik.

Dvakrat umorjen in izropan

V avstralskem pristaniškem mestu Perth se je dogodilo tole, kar bi se moglo kosati z vsakim detektivskim romanom. Dejstvo pa je, da je vse povedano žalostna resnica in nikak roman.

Nekega jutra so namreč našli konjskega mešetarja in trgovca Jacka Waldemaris v njegovem stanovanju umorjenega in izropanega. Umor je zapazil poštar, ki je Waldemarisu prinesel pisemsko pošto. Takoj je bila obveščena policija, ki pa javnosti ni sporočila, ali je bilo umorjenemu kaj vzetega ali ne. Zadeva je bila precej zamotana, zato so iz glavnega mesta poklicali na pomoč nekaj izurjenih kriminalistov. Detektivi so se takoj kar z letali pripeljali.

Kar na tihem so storilcu nastavili past. Waldemaris je bil namreč velik čudak, ki denarja nikdar ni hranil v bankovnih doma, marveč ga je nalogal v zlato. Zlato v palicah in v zlatnikih so sicer našli, zmanjkalo pa je nekaj zlatnine, med drugimi tudi zlata tobačnica, nekaj verižic ter več drugih zlatih predmetov. Minila sta dva dneva, ko je iz 150 milj oddaljenega kraja prišla novica, da je v nekem tamkajšnjem prenočišču nekdo ponujal v prodajo zlato tobačnico. Čez nekaj ur so moža že imeli. Zlato je bil po rodu doma iz Kanade, po poklicu jezdec, ki je učil konje in bil zato z Waldemarisom znan.

Dne 2. aprila vsakega leta veslaški moštvi angleških univerz Oxford in Cambridge tekmuje v veslanju. Po dolgih letih je lansko leto zopet enkrat zmagala univerza Oxford. Na sliki vidimo obe moštvi pri treningu. Zgoraj je Oxford, spodaj pa njegov tekmeec Cambridge

Ne da bi bila policija posebno silila vanj, je mož kar sam po sebi naravnost povedal, da je on umoril mešetarja in ga oropal. Prišel je bil v njegovo stanovanje. Videl je, da Waldemaris spi in v spanju hudo ječi in stoka. Brž je pograbil ključno ter ga treščil po glavi.

»Zakaj pa niste bili zadovoljni s tem, da ste moža ubili, zakaj ste ga še mrtvega vsega z nožem zrezali?« so na policiji vprašali Kanadca. Ta pa je odgovoril: »Pri življenju svoje matere, pri vsem, kar mi je sveto, vam prisegam, da noža nisem imel v rokah! Jaz ga nisem zaklal!«

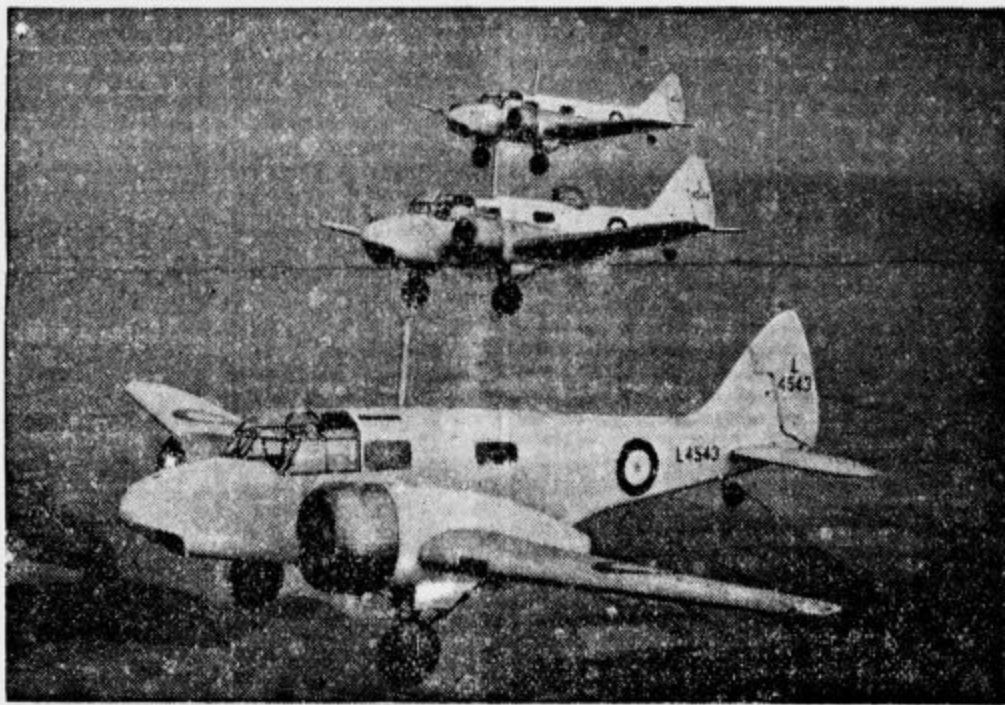
Preiskovalna komisija je bila začudena, da je mož tajil nekaj, kar ni bilo glavna stvar, ko je glavno krivdo že gladko sam od sebe priznal. Ker se mož zaradi noža le ni vdal, je bilo sodišče tega mnenja, da je to njegova stvar. Sodna obravnava je bila itak preprosta, saj ni bilo nobenega dokazovanja, nikakih prič, morilec je sam vse priznal. Komaj sta minila dva tedna po umoru, je že bila razpisana glavna sodna obravnava. Takoj v začetku obravnave je bilo jasno, da obtoženca čaka smrt. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nepričakovane!

Tiste dni se je oglašil na sodišču neki pohajč, bivši brivec, ki sta se pred več leti z Waldemarisom dobro poznala. Ta možak je sodišču povedal tole zgodbo:

»Vest mi ne da nobenega miru. Sicer je res, da sem slab človek, vendar pa mi ne da, da bi pustil nedolžnega po nedolžnem umreti. Zato sem prišel, da sam sebe obtožim, ker sem jaz umoril nesrečnega konjskega mešetarja, ne pa oni Kanadec!« V podkrepitev svoje trditve je sodnikom pokazal tudi tisti nož, s katerim je nesrečnega Waldemarisu zabodel in razrezal. Dokazal je tudi, da je tisti večer bil sam v mešetarjevi hiši, kjer je skrivaj čakal, da pojde Waldemaris spat. Ko je oni zaspat, se je splazil k njegovi postelji te ga zaklal, hoteč se s tem maščevati za veliko krivico, ki mu jo je bil Waldemaris pred več leti prizadel. Nato je pobasal vse, kar je mogel doseči, ter je pobegnil. Le zlato tobačnico je pustil tam, kjer je bila, da bi nihče ne mogel misliti na kak roparski umor.

Sodišče je bilo sedaj postavljeno pred čudno nalogo: soditi je moralo dva zločinca, izmed katerih pa je vsak zase zatrjeval, da je edino le on kriv in da je drugi nedolžen. Za jurista je postalo važno vprašanje, kateri izmed obeh je prav za prav povzročil smrt. Začela se je nova natančna preiskava, ki je dognala, da je bil pohajč prvi v Waldemarisovem stanovanju ter da je tako rekoč založilo on započel. On je bil, ki je mešetarja z nožem do smrti zabodel in ga oropal. Vendar pa mešetar ni bil v hipu mrtve, temveč je težko hropeč umiral, ko je drugi storilec stopil na površje in umirajočega s ključom potolkel. Zdravniška komisija pa je dognala, da bi bil Waldemaris umrl vseeno, čeprav bi ga drugi storilec ne bil udaril s ključom. Prvi je Waldemaris preveč dobro obdelal z nožem. Vsekakor je Waldemaris že nezavesten umiral, ko ga je drugi napadel.

Konec koncev je bil ta, da so oba storilca obsodili na smrt in te obsodbe nihče v mestu ni imel za krivične.

Nova angleška bombna letala

Kaj pravi kino

V Slogi

predvajajo te dni film o mladi bogatašini, kjer nastopa tudi slavna mala zvezdnica Shirley Temple ki je za ta film pač najbolj privlačno ime. Shirley Temple (tako poročajo ameriški listi), nima niti pojma o svoji pomembnosti. Osebo je prav tako ljubka kakor na platnu. Njen hudomušni smehljaj, njena vedra volja nista le izraz kake odrske šole, marveč ji je vse to prirojeno. Ljudje sicer pravijo, da je Shirley prisrčna in ljubka stvarca, a da je razvajena in brez dvoma že ošabna. To ni res. Shirley je jako dobro vzgojena deklica.

Shirley dobiva po 4000 pisem na teden. Vsi ji izrekajo laskave besede in jo občudujejo, vendar se to dekletce niti ne zmeeni ne za tako pošto. Shirley ima še dva starejša brata, ki prav tako ravnata z njo, kakor druge bratje ravnajo z mlajšo sestro. V družbi teh fantov pač nima prilike, da bi bila razvajena. Razvajena pa tudi ni z denarne plati. Po besedilu pogodbe se mora denar, ki ga Shirley zasluži, nalagati zanj v banki. Njena mati je plačana za to, da pazi na hčerko, kadar nastopa. Shirley se vzgaja v precej skromnih razmerah povprečno plačane uradniške družine. Njena tovarišija sestoji še vedno iz fantov in deklic iz sosednjih hiš, ki se je z njimi igrala, še preden je postala slavna.

Da bi se ne razvadila, ne sme jesti skupno z drugimi igralci. Ima zase poseben bungalov, kjer je s svojo materjo. Tu dobiva tudi vsak dan šolski pouk, ki ji ga daje posebna učiteljica in se prav dobro uči. Zdaj zna že brati in pisati in že sama podpisuje pogodbe s filmskim podjetjem. Pravijo, da je igranje za film nekakšno otroško igranje zanj. Shirley stoji kar tako pred aparatom, ki filma, in izgovarja besedilo iger čisto naravno, brez igralskega študija, tako da se pri nastopih nič ne utruji. Filmski igralci in igralki pravijo, da jim je igranje z malo Shirley najlepše, kar doživljajo pri nastopih.

Najrajši ima to, da igra take filme, kjer je veliko otrok. — Njena pogodba z družbo Fox je določena na sedem let. Seveda ni moči reči, ali bo vsa ta leta ostala filmska zvezdnica in ali bo kot odrasla gospodična tudi še žela tako slavo v filmu. A bodi kakorkoli v njeni bodočnosti, eno bo ostalo: te male deklice svet ne bo izlepa pozabil.

Št. 89.

Menih, ki ni pravi

»Kaj?« je vreščala stara Urfrida v zadržito žensko, »ali mi tako povračaš dobroto, ker sem ti dovolila, da smeš iz svoje izbe? Ti, ki si Judinja, se predrzneš stopiti pred svetega moža naše cerkve?« Urfrida je bila namreč Rebeki res dovolila iti k Ivanhoeju v njegovo izbo ter streči ranjenemu. Cedricu pa je starka velela:

»Pojdi z menoj! Po kačem ti pot iz gradu! Ti pa, Izraelova hči, pojdi k svojemuh bolniku in ne prikaži se mi zopet iz izbe brez mojega dovoljenja!« Tako rekoč je odvedla Cedrica v župnato, kjer je stal vrč vina in dve čaši.

»Ti si Sas, oče,« je spregovorila. »Le nikar mi ne taj! Tako prijetno mi zveni moj materinski jezik, ki ga je toliko let ne slišim!«

»Ali k vam nikdar ni anglosaških duhovnikov?« je vprašal Cedric.

»V temle židovju je v zadnjih desetih letih bil samo star normanski in še duhovnik po vrhu

duhovnik, ki pa je že davno mrtev in pred božjo sodbo. Ti pa si Sas, mnogokaj imam na duši, za kar bi te rada vprašala za svet in tolažbo.«

»Anglosas sem res, nisem pa vreden, da bi se imenoval duhovnik. Odhajam, vendar ti prisegam, da se skoraj vrnem ali pa pošljem koga izmed naših duhovnih očetov, ki bo bolj vreden spovedati te.«

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoke pislina vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica
vešča tudi moškega dela, išče službo. N. L. Šmarje pri Jelšah. (a)

Dobro uveden potnik
po Srbiji in Makedoniji, stanujoč v Beogradu, išče dobro zastopstvo. Ponudbe v hotel Miklič, soba 408, a

Absolventka trg. tečaja
vešča vseh pisarniških del, išče kakršnekoli zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4700. (a)

Organist - cecilijanec
obnem cerkvenik, srednjih let, z večletno prakso, želi premeniti službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4465.

Čevljarški pomočnik
dober, ki zna tudi pripravljati, išče stalno službo. Nastopi takoj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4678. (a)

Absolvent kmetijske šole
vojašine prost, želi v prakso na večje posestvo. Naslov v upravi »Slovenec« v Mariboru pod št. 536. (a)

Mizarski pomočnik
mlad, vajen maslinih del, išče službo. Nastopi lahko v začetku aprila. Naslov v upravi »Slovenec« v Celju

Mesarski pomočnik
mlad, vojašine prost, išče službo. Nastop takoj. Zadržena bližina Celja. Franc Krušič, Šmarje pri Jelšah.

Pošteno dekle
vajeno kuhe, išče službo s 1. aprilom h kršč. družini. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4705. (a)

Prodajalka
marljiv, vestna, spretna, vajena manufakture, galanterije, spencerije - prosi zaposlitve. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4530. (a)

Kuharica, starejša
išče službo pri dobri kršč. družini kjerkoli. Nastopi lahko takoj ali 1. aprila. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Zanesljiv« 4634. (a)

Vrtnar
samostojen v vseh panogah stroke, popolnoma izurjen, išče stalno službo v vili, graščini ali kaj sličnega. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Zanesljiv« 4660. (a)

Šofer
išče službo na potniškem avtomobilu, samo ob nedeljah in praznikih, slučajno tudi kak delavnik. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Trezen« 4711. (a)

Izvrstna kuharica
želi premeniti službo. Ima dobro, dolgoletno sprave. Gre najraje k manjši družini ali na orožniško postajo. Naslov v upravi »Slovenec« pod 4732. (a)

Mlad trg. pomočnik
izkušen v trgovini z meš. blagom, vojašine prost, pošten in marljiv, nekadilec, išče službo v trgovini. Nastopi lahko takoj. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Zanesljiv« 4716. (a)

Prodajalka
pridna, poštena, išče službo kjerkoli. Najraje kje na Štajerskem. Vajena tudi gospodinjstva, šivanja in gostilne. Naslov v upr. »Slovenec« pod 4667. (a)

Službo išče
izkušen falcer tov. usnja, kateri je zmožen enostavne in dvostavne stroje ter ima na razpolago dolgoletna sprave. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 4495.

Plačilna natakarija
brhka, inteligentna, solidna, zelo priljubljena, govori perfektno slovensko, hrvaško, nemško, madžarsko in tudi nekoliko angleško, išče službo samo v prvovrstni hiši, najraje v kavarni. Ponudbe pod št. 49271 na Publicitas, Zagreb.

Za spomladno zdravljenje pijte

PLANINKA
ZDRAVILNI ČAJ

Reg. 200732.

Absolventka trg. tečaja
z osemnemečno prakso išče primerno službo. Naslov v upravi »Slov.« pod 4739. (a)

Šivilja
z večletno prakso pride na dom. Naslov pove uprava »Slovenec« pod 4675. (a)

Absolvent kmet. šole
išče službo. Ponudbe upr. »Slovenec« pod »Zanesljivost« 4486. (a)

Vrtnar in sadjar
izkušen - išče službo pomočnika. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4566. (a)

Mlajše deklet z dežele
vajeno kuhe in malo šivanja išče službo pri kršč. družini. Naslov v upravi »Slovenec« pod 4631. (a)

Pekovski pomočnik
mlad, vajen vsega dela, dober prodajalec, išče službo. Naslov: Miha Hajnal, Murska Sobota. (a)

Fant
išče službo sluge, čuvaja ali hišnika. Zmožen kavarje. Naslov v upravi »Slovenec« pod 4744. (a)

Kuharica
pridna, poštena gospodinja, išče službo v župnišču. Naslov v upravi »Slovenec« v Celju. (a)

Kuharica
samostojna gospodinja, išče službo pri orožniških ali pri samskem gospodu, tudi na deželi. Naslov v upr. »Slov.« v Celju. (a)

Trgovska pomočnica
mešane stroke, želi premeniti mesto kjerkoli. Cenj. ponudbe poslati v upravo »Slov.« v Celju pod »Zanesljiv« (a)

39 letno dekle
išče službo pri majhni družini za pripravo kuhinje, tudi samostojno, za plačo 300 din. Naslov pove uprava »Slov.« pod 4659. a

Manufakturst in šofer
verziran tudi v modi in konfekciji, vojašine prost, obvlada tudi nemški jezik, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 4770. (a)

Organist-cerkovnik
z dohodki 700 din mesečno, trojna zbera itd., želi premeniti službo, najraje v tak kraj, kjer je majhno posestvo za kjerist. Več po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenec« pod 4604

Vajenci
Frizersko vajenko
takoje sprejme Kozine Rozi, Strojice 175. (v)

Mizarski vajenec
poštenih staršev, se sprejme. Vodičar Janko, strojno mizarstvo, Dečkov trg 6, Celje. (v)

15 let star fant
z dežele, bi se rad izučil v kavi ključavničarski ali mehanični stroki, ker ima veselje do tega, kot vajenec najraje z vsa oskrbo pri mojstru. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4497. (v)

Natakarški vajenec
se sprejme v kolodvorski restavraciji na Pragerskem

Vajenca
sprejme P. Bačnik, kamno-sestvo, Ljubljana, Moste, v

Vajenec
išče mesto v trgovini, z vsa oskrbo. Gorec Stanko, Mala vas 64, Ježica. (v)

Pekovskega vajenca
sprejmem takoj z vsa oskrbo. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4614. (v)

Vrtnarskega vajenca
sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Pavel Šimenc, Sv. Križ 53, Ljubljana. (v)

Pekovskega učenca
poštenega in močnega, takoj sprejemem. — Pekarija Foršek, Novo mesto. (v)

Vrtnarski vajenec
priden in pošten, se takoj sprejme z vsa oskrbo v hiši. — Vrtnarstvo Brečko, Jesenice, Gorenjsko. (v)

Vajenca
za mesarsko obrt, krepkega, poštenih staršev, sprejme Stuček Alojzij, Bohinjska Bistrica. (v)

Mizarskega vajenca
sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Erzar Janez, Zg. Brnik, p. Cerkle pri Kranju. (v)

Vajenca
ključavničarskega in strgarskega, takoj sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Zanesljiv« 4728. (v)

Učenca
za mizarsko obrt sprejme takoj Andrej Kregar, mizarski mojster, St. Vid nad Ljubljano. (v)

Vajenec
za kolarsko obrt, išče mesto pri kakem boljšem mojstru. Naslov in nadaljnje informacije daje Savsky, Poljčane. (v)

Vajenec
z malo maturo se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Zobotehnik« 4425. (v)

15 letno dekle
brez staršev, se želi izučiti šiviljstva ali trgovine, z vsa oskrbo v hiši. Repič Adolf, Zlode, Loče pri Poljčanih. (v)

Trgovskega vajenca
z najmanj dvema razredoma dobro dovršene mešč. šole - sprejemem. Ponudbe na Anton Božičnik, trg. z meš. blagom, Veliki Kamen pri Rajhenburgu. (v)

Zanesljiva deklica
pridna, bi se rada izučila v trgovini, za šiviljo ali kaj sličnega. Pripravljena je vse delati za oskrbo, ev. nekaj doplača. — Ponudbe: Jegličeva cesta 10, vrata 6, IV. stopnišče. (v)

Pouk
Nemščino in esperanto poučuje po najnižji ceni. Jezikovna dopisna šola na Jesenicah. Zahtevajte prospekt! Priložite znamko za odgovor! (u)

Službodobne

Hlapca za kmetijo
išče Feliks Lenčec, Kleče št. 10, Ježica. (b)

Dekle za kmečka dela
sprejme Bajda, Studentovska ulica 9, Ljubljana. (b)

Krojaškega pomočnika
takoje sprejme Fr. Diačić, krojač, Sv. Jodert, Laško. (b)

Mlinarskega pomočnika
sprejme Helzel, umetni mlin, Košaki, p. Pesnica. (b)

Hlapca in deklico
13-14 let, sprejme Anton Prepeluh, Dobrunje pri Ljubljani. (b)

Pomočnika
za delo v roke sprejme takoj krojaški salon »Moda«, Resljeva c. 8. (b)

Služkinjo
sprejemem. — Zglašiti se v Ljubljani, Moste, Društvena ulica 16. (b)

Dobrega lesostrugarja
in vajenca takoj sprejme Rojina Franc, Kolodvorska ulica 8. (v)

Hlapca
za vsa gospodarska dela sprejemem. Ljubljana, Rečna ulica 6. (b)

Krojaškega pomočnika
takoje sprejme Franc Konjar, Zg. Piraiče 104, Medvode. (b)

Nadmlinarja
veščega kmečke in trgovske mešave, ter popravi in montaže - sprejme »Zorac«, Crnomelj. (b)

Vrtnar
trazen in pošten - dobi stalno službo. Prednost ima zakonski par, ki je že služil na graščini in se žena razume na perutnino. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Trezen« št. 4469. (b)

Za manjši hotel
na severnem Jadranu se sprejmejo za letno sezono: dobra kuharica s sprave, plačilni natakar in pomožni natakar. Ponudbe upravi »Slovenec« pod zn. »Zmožen in pošten« 4741. b

Dekle
kršč. staršev, zdravo, pridno, pošteno, od 16 do 19 let, ki ima rada otroke in zna malo kuhati in opravljati vse gospodinjske posle, takoj sprejemem. Plača 180 din. Naslov v upravi »Slovenec« pod 4740. (b)

Trgovski poslovodja
prikupne zunanosti, soliden, z znanjem slovenščine in nemščine - dobi mesto. V postoj pride praksa. Nastop 15. aprila ali 1. maja. Kavelje najmanj 5000 din. Pismene ponudbe v vse poslovalnice »Slov.« pod »Poslovodja« št. 4603. (b)

Nočnega čuvaja
povsem zanesljivega (upokojenega orožnika ali strahnika), neoporečne preteklosti, sprejme za takojšen nastop tovarna v Ljubljani. — Ponudbe z osebni podatki poslati na upravo »Slovenec« pod »Takojšen nastop« 4528. (b)

Tovarniški predelavec
ne čez 35 let star, ki bi bil pripraven za vsako opravilo in je že dal časa samostojno delat v kemični ali sorodni stroki - dobi takoj stalno mesto. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb upravi »Slov.« pod zn. »Sposoben za vse« št. 4527. (b)

Trgovski poslovodja
ugodne zunanosti, soliden in marljiv, za trgovino z mešanim blagom, se sprejme. Obvladati mora popolnoma slovenščino in nemščino. Nastop 1. ozir. 15. aprila. Plača po dogovoru. Kavelje najmanj 5000 din. Pismene ponudbe in event. fotografijo, Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenec« pod št. 4682. (b)

Krojaškega pomočnika
za dansko delo sprejemem takoj v stalno službo. — Puhar, Sv. Petra cesta 27.

Takoje sprejemem
sedlarskega in tapetniškega pomočnika. Ačkun Valentin, Trbovlje II. (b)

Vrtnarja ali vrtnarico
sprejemem za stalno zaposlenje. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4533. (b)

Hlapca
poštenega, troznega, vajenega konj. lesa, kmečkih del - sprejme Martinec, Ljubljana, Prule 8. (b)

Sprejemem kolarja
ki poseduje svoj obrtni list. Nastop takoj na prometnem kraju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4402

Vrtnarski pomočnik
mlajši, dobi takoj mesto. Ponudbe z zahtevo plače v upravo »Slov.« pod »Trgovska vrtnarja« št. 4533. (b)

Služkinjo
za vse in vsako delo, pridno, pošteno in zanesljivo, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenec« pod 4632. (b)

Vrtnarski pomočnik
vešč tudi v sadjarstvu, se sprejme. Javiti se pri F. Hermansky - Ljubljana. Večna pot 21. (b)

Kleparskega pomočnika
dobrega, takoj sprejme Koruzar Martin, kleparstvo, Livold pri Kočevju. Istotam se sprejme vajenec. b

Postrežnico
mlado, inteligentno in zanesljivo, sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Reda vajena« 4734. (b)

Mlado dekle
pridno in pošteno, ki ima veselje do otrok, sprejemem. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4674. (b)

Mlinarskega pomočnika
z vsaj enoletno prakso, in mlado pisarniško moč - sprejme mlin Juvan, Srednje Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano. (b)

Kompanjona
ali sodelavca za strojno mizarsko obrt s primernim kapitalom, iščem za takoj. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Sodelavec« 4689. (b)

Iščemo knjigovodjo
za 2 uri tedensko za vpis v trg. knjige v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenec« pod zn. »Lesna industrija« št. 4742. (b)

Dva čevljar. pomočnika
dobro izveščana za fleksibilna dela, takoj sprejemem. Oskrba v hiši. Ivan Jazbec, čevljarstvo, Sebenje št. 37, p. Križe. (b)

Perfektno kuharico
hotelsko, srednjih let, takoj sprejemem. Ponudbe: samo dobra sprave, navedba plače, poslati upravi »Slovenec« pod »Zdravilne« 4647. (b)

Usnjarskega pomočnika
dobrega, ki zna ročno in strojno blaziranje in puhanje, kakor tudi ostale strojne in ročne posle. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 4494. (b)

Trgovskega pomočnika
specielista, agilnega, za vodstvo samostojne trgovine-podružnice, z 10.000 din kavelje - sprejemem takoj. Ponudbe pod šifro »Pošten in bister« 4599 v upravo »Slov.«

Sobarica
ki je služila v boljših hišah, se sprejme k mali družini v Kranju, Nastop 1. ali 15. aprila, Ponudbe pod »Pošten« 4459 na upravo »Slovenec«, (b)

Trgovskega pomočnika
izkušenega mešane stroke, na deželi, sprejemem takoj. Prednost dober železninar. Ponudbe z navedbo zahtevkov na naslov: Franjo Cerne, Radeča. (b)

Treba je poslušati strokovnjaka, ki pravi: »Motor in zobniki vzdržijo dokler jih varuje olje«. Zimsko olje ne odgovarja več za sedanje prilike. Zamenjajte ga in zahtevajte, da Vam napolnijo karter, gonilo in diferencial z novim Mobilolom, poletne vrste, izbrane po Mobil-oil-navodilih. Ako še niste zahtevali našega »PRIROČNIKA ZA AVTOMOBILISTE«, ki smo ga izdali nedavno, ga zahtevajte takoj, da Vam ga pošljemo, dokler traja zaloga. To knjigo pošljamo **brezplačno.**

Tu izreži in prilepi na dopisnico.

STANDARD VACUUM-OIL COMPANY OF JUGOSLAVIA, INC.
ZAGREB, VI.
Poštai predal 1.

Izolite mi poslati brezplačno »PRIROČNIK ZA AVTOMOBILISTE«

Ime in priimek: _____

Adresa: _____

Imam motorno vozilo marke: _____

Uporabljam Mobilol . . . ki ga navadno kupujem pri: _____

Prosim, da pošlete knjigo s tebe čisto in nepoškodovano.

Krojaškega pomočnika
izveščanega, za stalno delo sprejme Alojzij Rotvar, Bukovica nad škofjo Loko. (b)

Mesarskega pomočnika
sprejme takoj Jože Musar, Ljubljana, Sv. Petra c. 61. (b)

Krojaškega pomočnika
za velika dela, sprejemem. Javijo naj se samo dela zmožni. Oblak Franjo, Poljanska cesta 27, Ljubljana

Dekle
pridno, mlado, išče službo. Pavalec, Maribor, Židovska ulica 14. (b)

Mesarskega pomočnika
mlajšje moč, za na deželo, s 3000 din kavelje, sprejemem. Ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod »Kavelje zmožen pomočnik« 562. (b)

Več kroj. pomočnikov
in pomočnic, prvovrstnih, z večletno prakso, za damske plašče in kostume - sprejme takoj atelje Molan, Ljubljana, Krekov trg 11.

Dekle za vse
pošteno, do 35 let, ki je vajeno nekaj kuhe - dobi službo takoj pri Goldsch-nig Karl, umetni mlin, Fram. (b)

Organist
se sprejme s 1. majem. — Dohodki dovolj dobri. Tudi je lepa prilika za nadaljnjo glasbeno izpopolnitev. Na željo, zaradi potrebne obdelave posestva, se lahko služba tudi takoj nastopi. Prednost imajo poročni. — Župnijski urad Stanga pri Litiji. (b)

Služkinjo
vajeno kuhe, perila in sploh vseh hišnih in gostilniških del, sprejemem. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4803. (b)

Krojaškega pomočnika
sprejemem takoj. - Vrečar, Polje 64. (b)

Dekle k otrokom
sprejemem. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 4783. (b)

Krojaškega pomočnika
za velike kose, in onega za mešano delo, sprejemem takoj v stalno službo. Fr. Petercel, krojač, Laško. (b)

Zasluzek
Stalno avtovožnjo
za novi Diesel avto, iščem kjerkoli. Ponudbe upravi »Slovenec« v Mariboru pod »Stalno« 533. (z)

Dober zaslužek
nudim tistemu, ki bi pristopil z manjšim kapitalom kot družabnik. Strokovno znanje ni potrebno. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Družabnik« 4633. (z)

1000 dinarjev
in več zaslužite mesečno z delom doma. Pošljite material, prevzamem gotovo blago. Malo kapitala potrebno. Zahtevajte prospekt, priložite znamko. — »Hemipa«, Pančevo, Trg kralja Aleksandra 3. (z)

Radi adaptacije trgovskih prostorov v regulacijsko črto smo prisiljeni naše dosedanje prostore trvdke

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra c. 29

popolnoma izprazniti najkasneje do 30. maja t. l. Da do tega časa našo zalogo razprodamo, znižujemo cene vsej manufakturi, konfekciji in perilu ter prodajamo

20-30% ceneje

Na zalogi lepa izbira pomladanskih štofov za moške obleke in površnike, za damske pomladne plašče in kostume.

Izkoristite ugodno priliko ter si nabavite za pomlad in poletje Vaše potrebščine pri nas!

Posedstva

Enodružinsko hišo

v Stepanji vasi ugodno oddam ali prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4616. n

Gospodarsko poslopje

z gostilno in vel. vrtom poleg kolodvoru in drž. ceste prodam. - Medvode št. 4. (p)

Šest stavbnih parcel

ob Celovski cesti, v bližini gostilne Kačič, prodam po ugodni ceni. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 4193.

Pod ugodnimi pogoji prodamo

LEPO HIŠO

z obširnimi vrtom

v Stepanji vasi pri Ljubljani. Natančnejša pojasnila dobijo interesi med uradnimi urami pri Vzajemni posojilnici v Ljubljani. Miklošičeva cesta 7.

Zemljišče

primeroma za trgovino, okoli 10 ha - kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 4434

Vilo

v bližini Tivolija v Ljubljani ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4702. (p)

Stavbne parcele

skupaj ali posamič, vse ograjene, naprodaj v Črčičah pri Kranju. Vprašati Ivan Raljan, Črčiče 63.

Majhno posestvo

1 uro od Celja, naprodaj. Pojasnila daje Alojz Suša, Prosenjak, p. Sv. Jurij ob juž. žel. (p)

Zemlja je zlato!

Krasne parcele ob Tyrševi cesti prodam za gotovino ali knjižice Kmetijske posojilnice ljubljanske. - Večji kompleks. Edinstvena prilika. Bolje Vašega denarja ne morete naložiti, ker je cena nizka.

Rudolf Zore, Ljubljana

Gledališka 12. - Tel. 38-10.

Prodaj hišo

priljubljeno za upokojenega župnika ali obrtnika v Petrovčah, 3 min. od cerkve. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 4365.

Stavbišča v Rudniku

vzvišena in sončna, pripravna za stanovanjske in letoviške zgradbe, poceni prodaja gospodarska pisarna Tribuč, Tržaška c. 42.

Njivo ali travnik

kupim, 8 do 10.000 m², v bližini okolice Ljubljane, ob prometni cesti ali blizu kolodvoru. Ponudbe s točnim naslovom in podatki upravi »Slov.« pod št. 4442. (p)

Zidano hišo

z električno razsvetljavo, z majhnim gospodarskim poslopjem, vrtom, nekaj travnika, obsejane s sadnim drevjem in vinsko trto, pripravno za upokojenega, 19 min. od postaje Orehovna Sličina - naprodaj. Anton Šunderl, Hotinjavas 35. (p)

Tristanovanska hiša

priljubljeno, podkletena, z dvoriščno zgradbo, drvarnicami in velikim vrtom, v mestu Mariboru naprodaj. Pripravna za dožidna v nadstropja. Vodovod in elektrika v hiši. Hipoteka 30.000 din. Posredovalnik izključen. Vprašati pismo na M. K. pošto ležeče Dobrna pri Celju. (p)

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposedstva - Pojasnila pri t. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Vogalno parcelo

prodam. Rožna dolina, c. VI. št. 26. (p)

Manjše posestvo

kupim. Plačam takoj v gotovini. Cenjene ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 4409.

Enodružinsko hišico

s 3 sobicami, poleg cerkve, prodam. Naslov v trafiki v pasazi nebotičnika. (p)

Dobro idočo trgovino

v Savinjski dolini, prodam. Naslov v upravi »Slov.« v Celju. (p)

HIŠO-VILO

trgovske ozir. gostilniške hiše, stavbene parcele in posedstva

kupite ali prodaste

še vedno najugodnejše, najhitreje ter najsolidnejše, le potom moje pisarne

F. PRISTAVEC

real. pisarna Ljubljana, Erjavčeva c. 4a Telefon 23-81

Parcelo prodam

ob Linhartovi ulici. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4733. (p)

Stavbne parcele

poceni naprodaj pri kolodvoru v Škofji Loki. Vprašati: Suha 21. (p)

Lepa stavbna parcela

na Ježici naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4677. (p)

Donosno posestvo

z vel. zelenjadinim vrtom takoj prodam. Najugodnejši pogoji. Cesta na Loko 22. Ljubljana. (p)

Kupim hišo

z gostilno in trgovino. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Cena ne nad 60.000.« št. 4722. (p)

Trgovina z meš. blagom

na prometnem kraju, ugodno naprodaj. Ponudbe upr. »Slov.« v Mariboru pod »Na deželi« 360. (p)

Nova hiša

s sadonosnikom in zelenjadinim vrtom, v okolici Maribora, ugodno naprodaj. - Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 543. (p)

Enonadstropna hiša

rentabilna, pripravna za vsako trgovino ali obrt, z vrtom, v Domžalah, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4793. (p)

Enodružinsko vilo

z velikim vrtom, sončna lega, blizu parka Tomšičev dvorov, Maribor, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 4767.

Objave

Objava

Na prostovoljni javni dražbi v Podotoku se bo prodalo dne 3. aprila 1938 ob 2 popoldne več voz strelj iz Pelinovega gozda. Zbirališče pri čuvajnici drevnice Kmetijske družbe. Interesenti vabljani. (p)

Čitajte in širite

»Slovenc«

SOBE

ODDAJO:

Sobo s štedilnikom

oddam. Jevce, Viš, Tržaška cesta 124. (s)

Podstrešno sobico

oddam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4793. (s)

Opremljeno sobo

sončno, takoj odda Repič, Ljubljana, Trnovo. (s)

Sobo

oddam. Rečna ulica št. 3, Trnovo. (s)

Lepo sobo

za eno ali dve osebi takoj oddam. Riharjeva ul. 6/L. (s)

Dve opremljeni sobi

s hrano ali brez, v središču, oddam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4639. (s)

Vnajem

ISČEJO:

V najem iščem

dobrodošlo penzion, brezalkoholno gostilno ali kavarno. Prednost Gorenjsko. Dopise na: Boštich, Korytkova 18, Ljubljana. (n)

Trgovino z inventarjem

zalogo ali brez, dobro idoč, z mesečnim prometom do 60.000 din, event. tudi gostilno vzamem takoj v najem. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4655. (m)

V Ljubljani, Mariboru

Celju ali neposredni bližini vzamem v najem delavnico, uporabljivo za žirarsko obrt. - Ponudbe na Josip Vindišar, Zg. Bitnje št. 74, Strazišče. (m)

ODDAJO:

V najem oddam

s 1. aprilom t. l. garažo in eno sobo. - Zgornja Siska, Jančigajeva 308. (n)

Lokal

primeren za vsako obrt, oddam v najem ali prodam. Izanska c. 139. (n)

Dvoriščni lokal

priljubljen za delavnico, mlekarno ali stanovanje. se odda s 1. aprilom. - Poizve se pri hišniku na Bleiweisovi cesti 48. (n)

Gostilno

v večjem industrijsk. kraju na deželi, oddam na račun. Prednost imajo dobre kuharice. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 4568. (n)

Dve delavnici

eno veliko in eno manjšo, svetlo, uporabno za vsako obrt, odda takoj na dvorišču: V. Lesjak, Selenburgova ulica 4. (n)

Trgovsko hišo

na jako lepem in prometnem kraju na deželi oddam z vso opremo in zalogo takoj v najem. Potreben kapital ca. 15.000 din. Dopise upravi »Slov.« pod zn. »Rodka prilika« 4680. (n)

Dobrodošla mesarija

v trgu na Gorenjskem, se odda v najem samostojno moštru za kavejo 12 do 15.000 din, ki se odračuna pri najemniku, ki znaša mesečno 400 din. Ponudbe upravi »Slov.« pod zn. »Eksistenca« 4745. (n)

Enodružinsko vilo

s komfortnim stanovanjem in velikim zasajenim vrtom - oddam takoj v najem. Vsa pojasnila daje med uradnimi urami, t. j. vsak delavnik od 8. do 14. ure Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Miklošičeva c. 19, telefon 25-21 in 25-22. (s)

Lep suh, lokal

»sposoben za skladišče ali delavnico, v centru mesta, oddam, Naslov pove uprava »Slovenc« Celje.

Trgovino

mešanega blaga z inventarjem oddam, Ponudbe upravi »Slovenc« pod »Tako« št. 4403. (n)

Lokal

priljubljen za vinski klet ali brivnico - oddam v najem z aprilom. Černe Matija, Kranj 1. (n)

Gostilna v Savinjski dolini

na zelo prometnem kraju se odda takoj v najem. - Naslov v upravi »Slovenc« pod št. 4639. (n)

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje

išče gospodična takoj ali pozneje v centru, Ponudbe upravi »Slovenc« pod zn. »Stalno nameščena« 4706. c

Enosobno stanovanje

ali večjo sobo s štedilnikom - iščeta dve osebi. - Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Mirna« št. 4709. (c)

Dvosobno stanovanje

skromno, v pritličju ali I. nadst., v mestu ali kraj mesta, išče čista in mirna stranka za 1. april. Ponudbe upravi »Slov.« pod »3 članska stranka« 4663. c

ODDAJO:

Enosobno stanovanje

oddam. Izanska cesta 96.

Enosobno stanovanje

preprosto, takoj oddam. - Cesta na Loko 22, Trnovo.

Dvosobno stanovanje

oddam mirni stranki. Kolozija, Menceingerjeva 46. &

Enosobno stanovanje

s pritlikinami v Stožicah št. 141 takoj oddam. (s)

Enosobno stanovanje

oddam s 1. majem. Istotam so naprodaj mize, postelje, omare in moška obleka. - Aljaževa ulica 8. (s)

Dvosobno stanovanje

pritlično, sončno, elektrika, vodovod, blizu tramvaja, takoj poceni oddam. Glince, c. IX. št. 6. (s)

Trisobno stanovanje

z veliko teraso oddam stranki odraslih oseb aprila ali maja. - Barborič, Domobranska cesta. Ogled od 10-12. (s)

Štirisobno stanovanje

moderno, v sredini mesta, pripravno za zdravnik - oddam. - Naslov v upravi »Slovenc« pod št. 4786. (s)

Ženitbe

Poročim

krščansko simpatično dekle z večjo kmetijo ali doto v mariborskem okraju. - Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Absolvent« št. 4377. (s)

Intelligenten gospod

samostojen, z mesečnim dohodkom 5000 din, išče idealno, lepo, do 28 let staro gospodično, katoliške vere, zaradi ženitve. Doto zaželjena. Dopise je poslati v upravo »Slovenc« v Celju pod značko »Skromen«. (s)

Mlad trgovec

poročil izobraženo dekle, lepe zunanosti in neomažečevane preteklosti, staro do 22 let. One, ki imajo veselje do gostilne in primerno doto, imajo prednost. Resne ponudbe s sliko v upravo »Slovenc« pod »Lepa bodočnost« 4446.

Denar

Hranilne knjižice

vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini. Kupoprodaja nepremičnin. Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »Vrelec sreče«.

AL. PLANINSEK

LJUBLJANA Beethovnova ulica 14.

Družabnico

s 13.000 din sprejemem in se takoj nanjo zapiše neobremenjeno pospeševce. Naslov v upravi »Slovenc« pod št. 4421. (d)

Hranilne knjižice

zaščitenih zavodov, vrednostne papirje, delnice, kupone, dobropise

3% obveznice

kupujemo po najvišjih cenah.

Različna posojila

Oblastv. dovolj. pisarna

Rudolf Zore

Ljubljana Gledališka ulica 12 Telefon 38-10

Družabnika

s 5-10.000 din, ki želi trg. izobrazbo, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenc« pod št. 4661. (d)

Denarne posle:

Posredovanje kreditov - vnovčenje vtič za takojšnje gotovino - Naložbe kapitala - Poravnave - Uprave nepremičnin - Davčne napovedi - Informacije - Kreditne revizije, bilance, in stalne kontrole knjigovodstva ter vse druge trg. vso gospodarske posle izvede

SVETOVALEC

koncesionirana trgovsko - gospodarska poslovalnica M. Kovačič v Ljubljani. Cesta 29. oktobra stev. 7.

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Aleksandrova cesta 40 kupi takoj in plača najbolje

hranilne knjižice

bank in hranilnice, vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd.

valute vseh držav.

Prodaja srečk državne razredne loterije.

Razno

Umetno valenje

vsako množino jaje, sprejem Niko, št. Vid n. Ljublj.

Zdravega dečka

brez staršev, dve leti star, sprejemem za svojega. Naslov v upravi »Slovenc« pod št. 4754. (r)

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega biserja za poskušnjo. - Uporabi po prvi uporabi. Mozolji, ogrci, nečistosti obraza izginejo. Pošljite za stroške 3 din v znamkah. - Kemikalije, Novi Sad 144. - V apotekah, drogerijah originalni karton 30 din.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Poljanski nasip 4-5 Pralnica - Svetlostilnalnica

Lisičje kože

prvovrstno stroji,

barva in izdeluje

krznarstvo ROT

Mestni trg 5

Auto-motor

Motor BSA

HERSAN
Vam pomaga, da zadobite zopet ZDRAVJE s pomočjo zdravilnih lastnosti bilja.
Ne bodite sami sebi sovražniki!
Bolezni pri MENI in BOLE INE ob MESEČNEM PERILU (menstruacija) ublaži Hersan čaj.
Ali Vas ovira DEBELOST?
Bi bili radi VITKI? Tedaj uporabljajte Hersan čaj.
Zakaj trpite bolečine REVMATIZMA in PROTINA, ako to ni potrebno. Hersan čaj je sredstvo, ki vam more olajšati muke.
Hersan čaj pomaga pri ARTERIOSKLEROZI in HEMOROIDIH (zlati žili).
Ali res se ne veste, da je Hersan čaj dobro sredstvo pri OBOLJENJU ŽELODCA, JETER in LEDVIC.
Hersan čaj se dobiva SAMO v IZVIRNIH ZAVOJIH v vseh lekarnah.
Reg. št. 10834/33.

Prodamo
Preprogo za kmečko sobo
proda Jezeršek, Sv. Petra
cesta 23. (1)

Domač
cvetlični med
nudi najceneje
J. MENART, DOMZALE.

60 koles
Torpedo, Puch, Dürkopp,
Adler, Diamant in drugi
po zares nizkih cenah na
prodaj pri »Prometu« (na-
sproti križanske cerkve) 1

Semenski
oves
Jari, ječmen, domačo črno
deteljo, banasno lucerno,
grahovo, peso in razna
travnna semena nudi v naj-
boljši kakovosti trdica

Fran Pogačnik
Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) c. 33
v Javnih skladiščih.

Mizne štedilnike
za mali dom, koč, wee-
kend hišice, od 250 din na-
prej, priporočila Zvezna
Koutny, Ljubljana VII. —
Medvedova 28. (1)

Prepričajte se,
da so naša **kolesa**
rezervni deli in
motor, kolesa
najboljša in najcenejša.
Velika izbira.
Kolo že za Din 548.—
Trgovina Splošne trg. družbe
Št. Vid nad Ljubljano.

Hugo Wast:
Zlato večnega Juda
Njuna nenavadna spretnost, da sta vse o pravem času razumela, da sta se znala narediti neobhodno potrebna in da sta zmeraj imela pripravljeno gotovino; njuna molčečnost, potrpežljivost, prilagodljivost, njuna lišičja prevejanost, ki predstavlja zgodovinske kreposti njunega plemena, nazadnje pa dejstvo, da sta si bila tako podobna, da ni bilo mogoče vedeti, kdaj stoji pred človekom David, kdaj Matija, kar je dobro pomagalo pri neke vrste poslih: iz vsega tega se da razlagati žalostni konec njunega vojnega udejstvovanja.
Kajti, če gre vrh prevečkrat po vodo...
Nekega dne so brazilke prve straže presenete Matijo, ki se je vračal s paragujske strani. Vse je kazalo na to, da je prenašal vesti.
Tako je se sestal vojni svet, ki je Matijo obsodil na smrt v štirindvajsetih urah.
Obsojenec je dal poklicati brata, da bi se poslovil od njega. In iz argentinskega tabora je prihitel neznani David, ki se je tajal v solzah in je še močnejše ječljal kakor po navadi.
Premeten Matija mu je predlagal nekaj nenavadnega:
»Ali si prislojaš toliko sposobnosti, da bi od generala Mitreja, poveljnika združene vojske, izprosil zame pomiloščenje?«
»Brat moj, ki te imam rajši od same Sare. Ne prislojam si sposobnosti niti toliko, da bi izprosil pomiloščenja konju, niti kravi, niti podgani. Boječ sem in ječljam kakor Mozes. Ne skušaj me in pripravi se na smrt...«
»Ne, brat moj dragi! imam rešilno misel. Ti si boječ, jaz pa sem predzren, ti kakor Mozes ječljaj, jaz pa sem zgovoren kakor njegov brat Aaron.«
»Res je to.«

KOLESA
najnovejši letošnji modeli
v največji izbiri že od
Din 350.— naprej.

Nova trgovina
Ljubljana - Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

Kočija
eno in dvovprežna, naravno
lakirana, ugodno napro-
daj. — Kamnik, Maistrova
ulica 3. (1)

Semena
gospodarska
vrtna
cvetlična
vrtno orodje
kupite dobro in poceni
v trgovini

Dominik Bezenšek
Ljubljana
palača Ljudske posojilnice

Veljičjevo trto
okrasno grmičje, vrtnice
plezalk, liguster za meje
nudi Lošar, Ljubljana —
Rečna ulica 6. (1)

Prvovrstna
bukova drva
odlična trboveljski
premog
FRANJA KAČIČ
Celovška c. 67; tel. 40-76.

Pozor frizerji!
Več aparatov za trajno
ondulacijo, razprodani po
zelo nizki ceni. — Viktor
Straus, Kranj, Blejska 17.

Venecijanki
eno srednje, drugo zelo
močno, z osmimi železnimi
valjarji in ležaji, ugodno
prodaja Megušar, Gorje. (1)

Nekaj tisoč kg jabolk
kanadske, mošanske, bobov-
ce proda Slamič, Gospo-
darska cesta 6. (1)

Cviček
pravi, dolenski, dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
Telefon šte. 25-73

Foto - aparat
Zeiss Ikon Ideal 10x15,
skoraj nov, z bogatim in-
ventarjem vred, prodam oz.
zamenjam za Leica. Conj.
ponudbe v upravo »Slov.«
pod »Ideal« št. 4405. (1)

KONKURZNA PRODAJA
TRGOVINE
(blagovne zaloge, inventar-
ja itd.) v konkurni stvari

Fran Bizjak, trgovina z
mešanim blagom v Žireh
ho dne 31. marca 1938 ob
10 dopoldne na licu mesta
v Žireh. Sodno ocenjeno na
115.000 din. Pojasnila daje
DR. KRAŠEVEC CIRIL
odvetnik v Logateu

Novosti vseh oblačil
šport, kamgarn obleke,
perilo itd. — najceneje:
Presker, Ljubljana. (1)

Voluharje
preženeš uspešno z Zello
pasto, Tuba z navodilom
16,50 din, 1/4 kg doza 75
din. — Sever & Komp.,
Ljubljana. (1)

Štedilnike iz jekla — rje
proste, kromirane, želez-
ne, vseh velikosti, brzo-
parilnike, gnojn. črpalke,
vrtno ograje po najnižjih
cenah pri

Ciril Podržaj
Iz št. 147 pri Ljubljani.

Motorji — novi modeli
»Triumph« 100 in 200 ccm,
in »Excelsior« — so prispeli.
Cene nizke. Ceniki franko.
»Tribuna« F. B. L., Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4.

Mizarsko delavnico
s strojnimi obratomi, v bli-
žini Ljubljane, prodam. —
Sprejemam tudi družabnika
s nekaj gotovine. — Naslov
v upravi »Slovenec« pod
št. 4488. (1)

Šivalni stroji
Veritas
pogrešljivi ... 2000 din
nepogrešljivi ... 1700 din
s 20 letno garancijo v
trgovini šivalnih strojev:
USSAR
Maribor, Trubarjeva 2.

Prodaj
tri voze zapravljiške, dva
nova in eden rabljen. —
Aškun, Trbovlje II. (1)

12 vrtnic plezalk
v najkrajših novih bar-
vah pošiljne prosto 60 din.
Sadjarstvo bratov Dolinšek
v Kamnini, p. Maribor. (1)

21 A-2 panjev
novih, na verando, s pre-
danimi zapornimi, prodaj Ivan
Krašovec, Vrhnika 29. (1)

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen —
naprodaj. Naslov v upravi
»Slovenec« pod št. 4738. (1)

»Tajne kozmetike«
je edina slovenska knjiga
o tajnosti nege lica in te-
lesa za pridobitev zadost-
ne lepote. Cena 20 din. —
Naročila po povzetju na
naslov: Slava Gee, dipl.
kozmetičarka, Kušovo vja
Požarevac. (1)

Zelo ugodno
lahko se kupite moške
obleke, prevzete od bivše
konfektorske trgovine Ma-
ček, kakor: moške modno
in športne obleke, več vrst
blat, površnikov in deške
mornarske pomladne oble-
ke. Zgledite se v trgovini
P. Magdič, Aleksandrova
cesta št. 1. (1)

Seno v balah
prodam. Naslov v upravi
»Slovenec« pod 4688. (1)

Šivalni stroj »Singer«
dobro ohranjen, prodam. —
Trnovski pristan 22. (1)

Prava erfurtska
semena

uradno preizkušena, dobite
v trgovini M. Vidmajer -
Cankarjevo nabrežje št. 3,
podružnica Tyrševa c. 51,
ter na stojnici Nabrežje
20. septembra. (1)

3001 domačega žganja
46%, proda Debelak, Po-
nikva ob J. 2. (1)

Vodne turbine
ugodno naprodaj. Tehnična
pisarna, inž. Borštnar, Pra-
žakova ul. 8, Ljubljana. 1

Lepotično grmičevje
elipse, alpine in vrtno
rastline - po zelo nizkih
cenah nudi Adolf Vatovac,
vrtinarstvo, Vrazov trg. (1)

Več šivalnih strojev
Singer, Pfaff, Dürkopp,
Adler, Weste in drugi po
zares nizkih cenah napro-
daj pri »Prometu« (nasproti
križanske cerkve). (1)

Kolesa in šivalne stroje
nove in rabljene, prvovrst-
nih znamk, Dürkopp, An-
ker, z garancijo, od 300
din naprej prodaja Trgo-
vina Triglav, Resljeva 16.

Prvovrstna kolesa
nemška, od 600 din dalje,
dajem tudi na obroke. Se
priporočam P. Zatljer, Je-
žica, nasproti gostilne Ru-
ski car. (1)

Parni stroj
75 HP, polstabilen, s stop-
njasto rešetko, izd. Wolf,
rabljen, pa dobro ohranjen
so uhalja montirani v Slo-
veniji — poceni naprodaj
zaradi selitve. — »Domus«
Pernat Pesing, Novi Sad.

Radio
Posodim ali prodam
eleganten petečni radio,
tipa 1938, Mala poraba to-
ka. Ponudbe upravi »Slov.«
pod »120 mesečno« 4705. (1)

Objave

Prostov. javna dražba
bo dne 29. III. v Velikih
Laščah v hiši Hočevar
Franceta ob 9 zjutraj za
njegovo posestvo. Prodajalo
se bo: gostilniška hiša s
pripadajočimi gospodarski-
mi poslopji in zelenjadnim
vrtom skupaj, njive, trav-
niki in gozdovi posamič,
kolezice dvojni s 8 okni
za podreti in odpeljati.
Poleg inventarja, kakor
vozovi, dobro ohranjena
kočija itd. — Vsa tozadev-
na pojasnila daje Gruđen
Frane, Velike Lašče. (o)

»Zivali«
Dva pava
(samec) prodam. Vprašati:
Vole Andrej, Rateče-Plan-
ca. (1)

NAVEGJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

MOSKE obleke iz trpožne hlačevine

FANTOVŠKE dolge hlače, močne vzorčaste

MOSKE BOLJŠE obleke polvolneno sukno

MOSKE hlače močno in solidno izdelane

190 30

Obleke

240 40

80 235

Sternceki CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

Veliko zastopstvo avtomobilov najbolj znane znamke išče za vodstvo
svoje velike avtomobilne delavnice mladega, vrlega, spret-
nega in energičnega
moistra-poslovodjo
jugoslovanskega državljanca, s perfektnim znanjem tudi nemškega
jezika. Pismene ponudbe v obeh jezikih s sliko poslati na »Insertac-
oglasni zavod, Zagreb, Jelačićev trg 4, pod sifro »Pouzdana sila«

Za birmo...
Darilo za celo življenje

CHRONOMETRE ELECTION

Lepo vinogradno posestvo
bo dne 13. aprila 1938 ob pol 11. uri pri okrajnem
sodišču v Ptuj prodano. Posestvo leži na Majskem
vrhu, 7 km oddaljeno od Ptuja, ima zelo lepo stano-
vniško hišo in odgovarjajoče stransko poslopje, do-
nosni vinograd in sadovnjak itd. Zelo dober dovoz.
Cenilna vrednost: din 262.521-25, izključna cena din 175.015.—.
Natančnejša pojasnila pri Ptujem predjemnem društvu Ptuj.

Zahtevajte povsod naš list!

Zahvala
Vsem, ki so nas tolažili ob težki izgubi in ki so spremili našo
dobro mamico
Antonijo Pristanik roj. Kodrič
na njeni zadnji poti, se najiskrenejše zahvalujemo. Posebno hvaležni
smo č. g. župniku Rakunu za tolažilne obiske in prekrasni nagrobni
govor, framskim pevcem za ganljivo petje in vsem darovalcem pre-
krasnih vencev in cvetja. Vsem ponovno naša najprirednejša zahvala!
Maribor-Fram, dne 25. marca 1938.
Rodbina PRIOL in ostalo sorodstvo.

Ko sta se zadnjič objela, je David prijel Ma-
tijo za rame, se mu zagledal v dno oči in prosil:
»In če ne dosežeš pomiloščitve, ali se boš
vrnil?«
»Da, če ne dobim pomiloščenja zate, se bom
vrnil sam.«
»Ne pomiloščajte zame, zase si hotel reči...«
»Kakor hočeš. Toda od zdaj naprej in ker
si ti tisti, ki je zaprt, ni pomiloščenje, ki ga mo-
ram izprošiti, zame, marveč zate... Zbogom, brat
moj...«
Odšel je mimo straž, ki niso zapazile, da sta
se zamenjala, in drvel, da bi pregovoril generala
Mitreja. Davida pa bil s ječi trle prežalostne misli.
Matija ni bil dober jezdec, toda jahal je vsa
noč, dokler ni prišel do Mitrejevega šotora. Toda
vrhovni poveljnik zavezništva vojske je bil drugje,
dvajset milj od svojega tabora.
Ni več utegnil priti tja.
Premišljal je, kaj naj stori, ali naj naprej
išče generala, ali pa se vrne in reši brata.
Njegova trdoglavost je bila čudna. Iskal je
general naprej. Zadanje ga je našel, toda šele
tri dni pozneje.
In ko mu je ves v solzah pripovedoval, kaj
se je zgodilo, mu je general pokazal pismo, v ka-
terem so mu poročali o usmrtni Matije Zabulona,
ki so ga zaradi ogledstva ustrelili prejšnji dan.
Pobesil je brado na prsi.
»Tudi jaz hočem umreti!« je govoril obupan.
In ljudje, ki so ga slišali, so vzdikali: »Ubogi
človek!« ker so bili prepričani, da se bo sam ubil.
»Ker je Matija Zabulon umrl zaradi zakona
in ker je David Zabulon umrl zaradi mene, jaz
ne morem biti Matija in nisem David. Tudi jaz
bom umrl!...«
In se je ubil... na papirju.
Nadel si je ime svojega deda Zaharija in ma-
terin priimek Blumen.
Obračunal je svoje kupčije v taborišču in se
vrnil v Buenos Aires, kjer ga je čakala Sara,
da bi z njim uredila račune.

V začetku nista govorila o poslih. V njenih
lepih očeh so goreli sanjavi ognji.
»Brat moj, ali si bral Rutino knjigo?«
»Da, sestra moja.«
»Se spominjaš česa iz nje?«
»Niti črke, sestra.«
Ona mu je pomolila v roke knjigo Zakonov
in Prerokov, napisano v zastavnih in lepih hebrej-
skih črkah, toda v jiddiščini, judovskem narečju
nemščine.
Zaharija Blumen, kakor se bo Matija ime-
noval od zdaj, ni temu književnemu zanimanju
Sarinemu pripisoval prav nič važnosti, prav tako
pa tudi ne sanjavi ognjem v njenih očeh, niti
drgetanju njenih ustnic. Tudi ni prebral Rutine
knjige.
Potem pa je Sara prinesla Devterinajset
in mu prebrala iz njega peto vrsto v petindvajsetem
poglavju, ki pravi:
»Če bratje žive skupaj in umrje eden izmed
njih in ni imel sina, rajnikova žena ne sme jemati
tujca, temveč svak naj se poroči z njo.«
Tako določa Zakon zato, da se bo prvi sin,
ki ga bo rodila, imenoval kakor pokojni in ne bo
njegovo ime izumrlo.
Ker se Zahariji ni nič mudilo, da bi izpolnil
zakon, ga je Sara dala poklicati pred rabina in
pred starešine svojega rodu v sinagogi.
Bilo je zjutraj in blede zavese na hečalu, kjer
je bila razgrajena šefar tora, so bile podobne
mrtaškemu prtu.
Roš se je oblekel v svoja oblačila: ovil si je
čelo, roke in laketi s tefilimom. S tesnim pasom
je ločil čiste dele telesa od nečistih. Nadel si je
čez kloboč taled, duhovniški ogravniki, okrašen
s simboličnimi puščicami in obrnil obličje proti Je-
ruzalemu, stisnil noge kakor angeli, o katerih pravi
prerok Ezehiel njihove noge so bile ravne.
Nato pa je začel peti osemnajst blagoslovov, za-
čenši s tisto prelepo molitvijo, ki jo je govoril
tolikokrat Gospod Jezus Kristus sam:

**Glavna
kolektura
srečk državne
razredne
loterije**

„Vrelec sreče“

Alojziji Planinšek, Ljubljana

Beethovnova ulica 14. Tel. 35-10. Poštni čekovni račun 15.140

Vljudo vabi cenjene igralce, da si nabavijo srečke pravočasno že za I. razred 36. kola v moji glavni kolekturi »Vrelec Sreče«. Pišite takoj, še danes, ali pa se zgledite osebno, da si sami izberete srečno številko.

Zrebanje 36. kola se prične že 13. in 14. aprila 1938.

Dobitki so preko 64 milijonov

Cena srečk za vsak razred

$\frac{1}{4}$ Din 50.—, $\frac{1}{2}$ Din 100.—, $\frac{1}{1}$ Din 200.—

Strogo solidno poslovanje, hitro obvestilo in takojšnje izplačilo dobitkov brez odbitka.

POHIŠTVO!

R. ZELENKA

tovarna pohistva, tapetnistvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Ob prenovitvi trdnice nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracov, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepračajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Sodna dražba posestva

obstoječega iz hiše in gospodarskega poslopja v Sp. Šiški. Dolinska 6 ter več parcel v Trnovem se vrši dne 7. aprila t.l. ob 1/29 uri pri Okrajnem sodišču v Ljubljani soba 16. Cenilna vrednost Din 310.598'25 najmanjši ponudek Din 207.065'—.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU
javlja, da je vsedobri Bog poklical k Sebi po zasluženju plačilo člana nadzorstva, gospoda

Josipa Gerloviča

grašinskega oskrbnika na Zaprečah

Pogreb pokojnika bo danes ob 3 pop. na pokopališče na Zalah.
Kamnik, dne 26. marca 1938.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Veemogočni našo predobro mamo, staro mamo, sestro, teto in taččo, gospo

Marijo Meršol

roj. Kobler, vdovo po posestniku

danes, dne 26. marca 1938, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgem trpljenju, v 79. letu starosti, poklical k Sebi.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 27. marca ob pol šestih popoldne iz hiše žalosti, Predtrg 26, na farno pokopališče.

Bog ji bodi plačnik.

Radovljica, dne 26. marca 1938.

Zalujoči:

Anton in dr. Valentin, sinova;
Rozalija, Katarina, Marija, hčere;
Frane, brat — in ostalo sorodstvo.

V „Menzi“ Kolodvorska 8

danes

palačinke z marelčno marmelado
po Din 1.—

**Rafinerija in ekstrakcija
oljčnega olja v Dalmaciji**
sprejme

sprejme

**diplomiranega
inženjerja kemije**

s prakso ali brez prakse. Prednost imajo mlajše moči. Ponudbe s curriculum vitae na upravo »Slovenec« pod števil. 4533.

Trajne kodre izvršujem na najmodernejšem aparatu — z garancijo — po zmernih cenah. — Izposojam gledališke lasulje.

Holy Josip

diplomirani frizer in lasničar

Brezice - Narodni dom, podružnica Rog. Slatina (od 6. maja)

Prispeli so najnovejši modeli motornih koles svetovnoznanih tvrdk

ARDIE, HOREX in DIAMANT

od 98 do 500 cm. Izdelava istih je najsolidnejša in garantirana. Poraba bencina minimalna, ker porabi 125 cm na 100 km samo 1/4 l. bencina in vozi z brzino 75 km. Vsa motorna kolesa so opremljena z 2 izpušnimi cevmi, električnim signalom in akumulatorji. Veliko zalogo teh motornih koles, kakor tudi moških in ženskih dvokoles, triciklov in šivalnih strojev si lahko ogledate pri trdnici

J. PRAPROTIK, DOMŽALE, Ljubljanska c. kjer si vsak radi izredno nizkih cen lahko nabavi svoje lozadne potrebščine. NA ŽELJO SE POSLJE TUDI CENIK!

Ugodna prilika! **Češke Giorgete**
po Din 24.— dobite pri
Trpinu - Maribor
Vetrinjska ulica št. 15

Bogu vdano je doživela naša ljuba hčerka in sestra, gospodična

Mimica Tomažič
dijakinja

v petek, dne 25. marca 1938, po dolgem in težkem trpljenju, v svoji 16. pomladi, previdena s tolažili sv. vere. — Pogreb prerano umrle drage pokojnice bo v nedeljo, dne 27. marca ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica se bo brala dne 1. aprila ob 6 v farni cerkvi sv. Družine v Mostah.

Ljubljana-Moste, dne 25. marca 1938.

Zalujoči starši in brat.

Zahvala

Vsem prijateljem in znancem, ki so našo mamico, oziroma babičko spremili na zadnji poti ter ji prinesli cvetja, se najlepše zahvaljujemo. Posebna hvala pa g. duh. svetniku Lovšinu za prijazne besede ter zboru Glasbene Matice za prelepe žalostinke.

Laze pri Planini, dne 27. marca 1938.

Rodbini Kremenšek in Borštnik.

Razno

Nagrobne spominske slike
vzgane na porcelan, po vsaki fotografiji, vseh oblik in velikosti, prvovrstno izdelane, naročajo se pri fotografu Kunc Francu, Ljubljana, Wolfova ul. 6. — Zahtevajte brezplačni cenik. (1)

Nizke vrtnice, holandske
novejših vrst in barv — 10 komadov 60 din. Visoke dveletne kom. 15 din. plezalke vseh barv 6, poljanke 6, elematis 30, vrtnice hortenzije 3, mahonije 3, mesečne jagode 50 sadik 20 dinarjev ter vsakovrstne cvetlične in zelenjadne sadike in semena razpošilja vrtnarstvo Ivan Jemec, Maribor, Prešernova ulica. (1)

BÜSSING-NAG

**Diesel in bencinski
tovorni avtomobili in avtobusi**

Originalni **Büssing-Nag** Diesel motorji-tovorniki in specialni vozovi raznih tipov in nosilnosti

od 1 1/2 do 10 ton

Generalno zastopstvo:

„AVTOPRODAJA“

ZAGREB

BEOGRAD

Baruna Jelačića ulica 3
Telefon 23012

Kralja Petra ulica 9

Obljučite nas na Zagrebškem sejmu!

Vsakdo si lahko sam **stke**
šale, pasove, brisače itd. Kompletne

tkalske statve 48.-
samo Din

Labko razumljiva navodila so priložena vsakim statvam!
S. MILLER, ZAGREB, Preradovičeva 5
Naročila s dežele izvršujemo takoj po povzetju

POZOR industrijalci, elektrarne,
pivovarne, žage, mlinci

in vsi, ki uporabljate kak parni stroj. Z ameriškim preparatom »TEPALIN«-om smo očistili kamna (Kesselstein) v pogonu brez razdiranja v teku leta 1937 in sicer: parnih kotlov in lokomobil nad 800, motorjev na sesalni plin in Dieselmotorjev, valjarjev, traktorjev in parnih mlinic itd. nad 2000, avtomobilov in avtobusov nad 3.500 in vse z uspehom STO PO STO. — »TEPALIN« je preizkušen ter ga priporočajo inspekcije parnih kotlov gradbenega ministerstva in državnega zavoda za napredek industrije in rokodelstva in druge pristojne oblasti. Cena »TEPALIN«-a je zelo ugodna. Prospekte s pojasnili pošilja gener. zast.

HOBBY A. R., BEOGRAD, USKOČKA ULICA 5
TELEFON 23-0 13

Veem, ki so sočustvovali ob bridki izgubi naše soproge, matere, gospe

Frančiške Starin roj. Hribar

ki so jo tolažili v bolezni, gg. zdravnikom, ki so ji lajšali trpljenje. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini od sv. Družine, nadalje uradništvu m. p. in mojim stanovalskim tovarišem, ter vsem ostalim, ki so pokojnico v tako lepem številu spremili na njeni zadnji poti.

Veem skupaj naša iskrena hvala!

Ljubljana, dne 27. marca 1938.

Zalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega drugega soproga, očeta, sina, brata in svaka, gospoda

Martina Remic

posestnika, gostilničarja in lesnega trgovca

se tem polom najiskreneje zahvaljujemo. Globoko zahvalo izrekamo ž. duhovščini, g. župniku Fr. Zagorščaku, g. župniku v pokoju Fr. Stiglicu in g. patru Korneliju, gg. zdravnikom Lautnerju in Raku, guvernikom za ganljive govore ob odprtem grobu ž. g. župniku Fr. Zagorščaku, načelniku gasilske župe g. F. Remicu in gosp. dr. Mejaku, vsem darovalcem prelepih vencev, pevcem za prekrasno petje, godbi iz Gornjega grada, vsem gasilskim društvom, ter vsem ostalim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste dragega nam pokojnika v častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem Bog plačaj!

Šmartno ob Dreti, dne 22. marca 1938.

Zalujoči ostali.